

NDUUDU N'DÁÍ CHÍ DÍNGŪŪⁿ APÓSTOL JUAN

N'diī ní sa'nā chi Nduudu

¹ Cuááⁿ nááchí chínɡa'a 'āā ngaⁿ'a Dendyuūs ndúúcū Nduudu, ní Nduudu míⁿ 'āā ngaⁿ'ā ndúúcū Dendyuūs, ní Nduudu miiⁿ ní Dendyuūs.

² Chuū chíí naachi chínɡa'a ndúúcū Dendyuūs miiⁿ.

³ Tanducuén'ē chi vεε ní cucáávā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ din'dái yā chi véé. Nduuti chi nguée yā, nguée véé mar 'aama cosa chi véé.

⁴ 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ canée ndúúcū vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ní vida miiⁿ ní dεεvε yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ.

⁵ Níícú dεεvε chídεεvé na maaiⁿ, chí maaiⁿ míⁿ 'iiⁿ'yāⁿ nguεε tuumicadíínuuⁿ yā.

⁶ Dendyuūs nidichó'o yā 'áámá saⁿ'ā, chí nguuvi sa Juan.

⁷ Saⁿ'ā miiⁿ ndaa sa chí caⁿ'a sa nduudu cuaacu. Ní caaⁿ'máⁿ sá nduudu cuaacu yeⁿ'e chí dεεvε caati nducyaacá yā cu'téenu yā cáávā saⁿ'ā miiⁿ.

⁸ Nguée saⁿ'ā miiⁿ chí dεεvε; naati chí ngaⁿ'ā sa nduudu cuaacu yeⁿ'ē dεεvε.

⁹ Chíⁿ chí nduudu cuaacu chí dεεvε. Chíⁿ ngaⁿ'ā dεεvε yeⁿ'ē nducyáácá yā chí sneé yā íⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

¹⁰ 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí dεεvε ní canée yā íⁿ'yeeⁿdí 'cūū, ní din'dái yā íⁿ'yeeⁿdí, ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e íⁿ'yeeⁿdí nguée n'diichi yā 'yā.

¹¹ Ndaá yā caavā ndaata yeⁿ'é yā 'íícú 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā nguée 'cuún yā chí canēe yā.

12 Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi 'cuúⁿ yā chi 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ canée yā nduucú yā, Ndyuūs ca'a yā poder 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chi cuuvi daiya Dendyuūs 'iiⁿ'yāⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā chi ngúúví yā.

13 Nguéé cuuvi yā daiya yā cáávā yuūúⁿ, ní nguéé caava yuūtē, ní nguéé caavā isáⁿ'ā, caati cáávā 'iivú Ndyuūs.

14 Níícú Nduudu miiⁿ ní ch'iindiyáaⁿ yā tan'dúúccā s'uuúⁿ ní canée yā ndúúccū s'uuúⁿ. N'dái taavi yā ndúúccū favor ndúúccū nduudu cuaacu. Ní n'diichi yú poder yeⁿ'é yā, poder tan'dúúccā yeⁿ'é 'áámá n'dyáⁿ'ā yeⁿ'é Chiidá yā chi Dendyuūs miiⁿ. Ndiituú taavi yā ndúúccū favor ndúúccū nduudu cuaacu.

15 Juan caⁿ'a sa nduudu cuaacu yeⁿ'é yā ní 'cāi sa ní ngaⁿ'ā sa yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ 'cúū: 'Iiⁿ'yāⁿ chi cuchíí yā cuaaⁿ daamí ní vmnaaⁿ cá yā yeⁿ'é 'úú caati 'āā 'naaⁿ cá yā niicu 'úú.

16 Níícú nducyaaca yú ita'a yú favor ndúúccū favor yeⁿ'é Jesús chi ndiituú yā ndúúccū favor.

17 Caati véé ley miiⁿ cucáávā Moisés ca'a yā naati véé favor ndúúccū nduudu cuaacu cucáávā Jesu-cristo ca'a yā.

18 Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé n'diichí yā Dendyuūs miiⁿ. Jesús 'áámá n'dyáⁿ'ā yeⁿ'é Chiidá yā chi canée nduucú yā, Jesús míⁿ diíⁿ yā chi 'iiⁿ'yāⁿ deenú yā yeⁿ'é Chiidá yā.

Nduudu cuaacu yeⁿ'é Juan chi ngεεdinuūⁿnīⁿ
(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

19 Taachi 'iiⁿ'yāⁿ Israel yeⁿ'é yáāⁿ Jerusalén dichó'o yā chiiduú s'een ndúúccū 'iiⁿ'yāⁿ levitas s'een ní ndaá yā nanááⁿ Juan miiⁿ chí itiinguunéeⁿ

yā: ¿Díi, du'ū dii? chuū chi nduudu cuaacu chi n'guεεcútaⁿā Juan.

20 Ní Juan miiⁿ ntumiiⁿnúⁿ yā ní nguéeé cheēⁿdiitú yā ní caⁿ'a cuaacú yā: Nguéeé 'úú chi Cristo.

21 Ní natiinguunéeⁿ yā saⁿ'ā: ¿Du'ū dii, tuu'mi? ¿'Áá díi profeta Elías? Ngaⁿ'ā Juan: Nguéeé 'úú. Ní natiinguunéeⁿ yā saⁿ'ā: ¿'Áá díi chi profeta? Ngaⁿ'ā ntúuⁿ sa: Nguéeé 'úú.

22 Ngaⁿ'ā ntúuⁿ yā ngii yā saⁿ'ā: ¿Du'ū di, tuu'mi? Ní 'tíicā caaⁿ'máⁿ 'nū cuuvi 'nū 'iiⁿ'yāⁿ chi dichó'o yā nús'uu. ¿De'é ngaⁿ'ā di yeⁿ'e maāⁿ di?

23 Tuu'mí caⁿ'a Juan: 'Úú nduudu chi caⁿ'a na yáⁿ'āa naachi nguéeé ch'εεtinéeé 'iiⁿ'yāⁿ: Nan'guáaⁿ nī yúúni cuaacu yeⁿ'é Dendyuūs, tan'dúúicā chi ngaⁿ'a profeta Isaías miiⁿ naachi canéeé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs.

24 'Íicú 'iiⁿ'yāⁿ s'een chi ndaá yā miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē fariseos.

25 Níicú ntiinguuneéⁿ yā saⁿ'ā ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: ¿De'ē cúúví chí ngεεdinúuⁿnīⁿ di, ndúúti chi dii nguéeé Cristo dii, ní nguéeé Elías dii, ní nguéeé profeta 'cūū dii?

26 Níicú Juan nan'guεεcútaⁿ'a yā yeⁿ'é yā ní caⁿ'a ya: 'Úú ní ngεεdinúuⁿnīⁿ ndúúcu nuūⁿnīⁿ; naati nguaaⁿ ndís'tiī ní canéeé 'áámá yā ní nguéeé ináaⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ.

27 'Iiⁿ'yáⁿ'cūū chi cuchii cuayiivi ní vmnaaⁿ ca yā yeⁿ'ē 'úú. Niicu 'úú nguεε n'dai 'úú, chi cuuvi díiⁿ n'daatiīi yíiⁿmáⁿ yeⁿ'e ndaacúú yeⁿ'é yā.

28 Cosa 'cūū chi chíi ná yáⁿ'āa Betábara na táámá lado yeⁿ'e yíicú Jordán, naachi Juan chéédinuūⁿnīⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ.

'Iti cuūchī ye^{n'}e Dendyuūs

29 Chi δεεβε táámá nguuvi ní Juan n'diichi sa Jesús ndaá yā naachi canee sa, níccú nga^{n'}ā sa: Cun'diichí nī. 'Íngaā Jesucristo chi nguuví yā 'Ítí Cuūchī ye^{n'}e Dendyuūs chi nadvíí yā nuū^{n'}dī ye^{n'}e 'ii^{n'}yā^{n'} ye^{n'}e í^{n'}yeē^{n'}dī.

30 Chuū chi nga^{n'}á ye^{n'}e yā: Cuchii 'áámá sa^{n'}ā cuayiivi ye^{n'}e 'úú níccú 'āā vmnaa^{n'} sa ye^{n'}e 'úú, caati 'āā 'naa^{n'} ca sa niicu 'úú.

31 'Úú ní nguéé n'diichí 'ii^{n'}yā^{n'} naati deenú chi snaa^{n'} 'ii^{n'}yā^{n'} Israel 'yā. Cáávā chuū 'úú cuchii ní ngeεdinuū^{n'}ní^{n'} ndúúcu nuū^{n'}nī^{n'}.

32 Juan mí^{n'} ní nga^{n'}ā sa nduudu cuaacu: 'Úú ní n'diichí Espíritu N'dai ye^{n'}e Dendyuūs chi cuch'éé^{n'} nanguuvi tan'dúúca paloma ní ndaa vmnaa^{n'} ye^{n'}e yā ní canée yā ndúúcu yā.

33 'Úú nguéé n'diichí 'ii^{n'}yā^{n'} mii^{n'} naati 'ii^{n'}yā^{n'} chi dichó'o yā 'úú chí ngeεdinuū^{n'}ní^{n'} ndúúcu nuū^{n'}ní^{n'}, 'ii^{n'}yā^{n'} mii^{n'} chi nga^{n'}a yā ngii yā 'úú: Du'ū chí n'diichí di chí ndeē Espíritu N'dai ye^{n'}e Ndyuūs ní canée yā nduucu yā, 'ii^{n'}yá^{n'} 'cūū chí ngeεdinú^{n'}nī^{n'} ndúúcu Espíritu N'dai ye^{n'}e Ndyuūs.

34 'Úú ní n'diichí ní nga^{n'}a cuaacú chi chuū chi Daiya Dendyuūs.

Discípulos chí vmnáá^{n'} vmnaa^{n'}

35 Chi δεεβε táámá nguuvi canée ntuū^{n'} Juan ndúúcu 'uuvi discípulos ye^{n'}e sa.

36 Ní inaa^{n'} sa Jesús mii^{n'} chí cachiicá yā cuaa^{n'} mii^{n'}. Ní nga^{n'}ā sa: N'diichí nī. 'Íngaā Jesucristo chi nguuví yā 'Ítí Cuūchī ye^{n'}e Dendyuūs.

37 Ndúú 'uuvī discípuos yeⁿe Juan chi ch'iindiveéⁿ yā chiiⁿ chi ngaⁿā sa, ní cueⁿé yā ndúú^{cū} Jesús.

38 Nguεεcundí Jesús ní n'diichí yā chi n'dáa yā 'yā. Ní ngaⁿa yā ngii yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: ¿Dé'ε in'nuuⁿ di? Ngaⁿā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ngii yā 'yā: Rabí (nduudu míⁿ neⁿe caaⁿmaⁿ chi Maestro), ¿tií canééⁿ vaacu dí?

39 Tuu'mi ngaⁿa yā ngii yā saⁿā: Cuchií nī ní^{cú} n'diichí nī. Ní ndaá yā ní n'diichí yā tii cané^e yā. Ní ch'εεtiné^e yā nduucú yā nguuvi miiⁿ caati 'āā tandúú n'gεεcú cuūúⁿ chiinū.

40 Ní yeⁿe 'uuví yā chi ch'iindiveéⁿ yā yeⁿē Juan ní cueⁿé yā ndúú^{cū} Jesús. 'Áámá saⁿā miiⁿ ní nguuvi sa Andrés 'diinū Simón Pedro.

41 Ni Andrés miiⁿ nndaacá sa maaⁿ 'dínu sa Simón ní ngaⁿa sa ngii sa sáⁿā: Nndaaca 'nū Mesías miiⁿ (neⁿe caaⁿmaⁿ nduudu miiⁿ chí Cristo).

42 Ní candεε sa Simón nanááⁿ Jesús. Ní taachi Jesús miiⁿ n'gíinu yā saⁿā miiⁿ, ní ngaⁿá yā: Díí Simón Pedro, daiya Jonás miiⁿ. Maaⁿ ní cu'neeⁿ yú chi duuchi Cefas (nduudu míⁿ neⁿē caaⁿmaⁿ tuūú).

Jesús yaa'ví yā Felipe ndúú^{cū} Natanael

43 Chi dééⁿvé táamá nguuvi Jesús neⁿé yā caⁿa yā na yáⁿā Galilea, ní cueⁿé yā. Ndaaca yā Felipe ní ngaⁿa yā ngii yā saⁿā: Cuchií di nduucú.

44 Ní yāāⁿ vaacú Felipe ní yeⁿē yāāⁿ Betsaida ní dáámá yāāⁿ vaacú sa ndúú^{cū} Andrés ndúú^{cū} Pedro.

45 Felipe míⁿ nndaaca sá Natanael, ní^{cú} ngaⁿā sa ngii sa sáⁿā: 'Āā nndaacá 'nū Jesús daiya José

yeⁿe yáāⁿ Nazaret. Dingúūⁿ Moisés yeⁿe 'iiⁿyáⁿ 'cūū na ley, ní dingúūⁿ profetas yeⁿe 'iiⁿyáⁿ 'cūū.

46 Ní ngaⁿ'a Natanael: ¿'Áá v'éé cosa chi n'daacā na yáāⁿ Nazaret? Ní ngaⁿ'ā Felipe miiⁿ: Cuchí di ní n'diichi di.

47 Jesús miiⁿ ní n'diichí yā Natanael chi cuchii sa nanáaⁿ yā. Ní ngaⁿ'á yā yeⁿe sa: N'díichí nī 'áamá saⁿ'ā chi cuaacu níⁿnyúⁿ yeⁿe ndaata Israel miiⁿ. Ní ngu'éé nginnche'ei sa 'iiⁿyāⁿ.

48 Ngaⁿ'a Natanael ngii sa 'iiⁿyāⁿ: ¿Tí n'diichi di 'úú? Ní ngaⁿ'ā Jesús ngí yā saⁿ'ā: Taachi 'āā cu'éé yaa'ví Felipe dii ní taachi canéé dí maaⁿ yáⁿ'á yeⁿe n'guídīi yaaⁿ nguuvi, 'āā n'diichí díí.

49 Ní nan'guεεcutáⁿ'ā Natanael miiⁿ ni ngaⁿ'a sa ngii sa 'iiⁿyāⁿ: Maestro, n'dī chí Daiya Dendyuūs miiⁿ. N'dī chí Rey yeⁿe Israel.

50 Ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: ¿'Áá cáāvā chí ngaⁿ'á ngí dii chi n'diichí dii maaⁿ n'guídīi yaaⁿ nguuvi chi 'āā i'teenu di 'úú? Ch'εεε n'dai ca n'diichí dí dendú'ū ngu'éé ti chúū.

51 Ní ngaⁿ'á yā ngii yā saⁿ'ā: Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāācū níⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii dii. Ngúúví maaⁿ ní ngúúví chí cuíchiī cunéé chí n'diichi di chí nanguaāⁿ nanguuvi níⁿcú ángeles yeⁿ'é Dendyuūs miiⁿ ní ngεε yā ní ngua'á yā nanáāⁿ Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs.

2

Ch'iindivaacu 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yáāⁿ Caná

1 Chiī ndii chííⁿ ndii 'íínú nguuvi miiⁿ ní ch'iindivaacú 'áamá 'iiⁿyāⁿ na yáāⁿ Caná yeⁿe yáⁿ'āa Galilea. Ní miiⁿ cánéé chεεcú Jesús.

² Ní idiíⁿ yā invitar Jesús ndúú^{cū} discípulos ye^{n'é} yā náá^{chí} ch'iindivaacú 'iiⁿyāⁿ.

³ Ní ch'iinu vino ye^{n'é} yā. Ní chεε^{cú} Jesús nga^{n'á} yā ngii yā Jesús: 'Āā ntéé vino ye^{n'é} yā.

⁴ Ní nga^{n'ā} Jesús ngii yā chεε^{cú} yā: ¿De'ē canéé ye^{n'é} ndúú^{cū} dii n'dataá? 'Āā cuéé ndaa hora ye^{n'é} miⁿniiⁿyuⁿ.

⁵ Chεε^{cú} yā miiⁿ nga^{n'á} yā ngii yā sa^{n'ā} s'eeⁿ chi diiⁿ mandado: Dii sá^{n'ā} s'eeⁿ, diiⁿ di tan'dúú^{cā} chi Jesús caa^{n'má} yā cuuví yā ndis'tí.

⁶ Miiⁿ snéé níyaaⁿ 'cuutií n'gεε^ε chi nin'dai ndúú^{cū} tuū^u chí ngeε nuūⁿnīⁿ. 'Iiⁿyāⁿ naaⁿnú yā 'cuutií s'eeⁿ tan'dúú^{cā} costumbre ye^{n'e} 'iiⁿyāⁿ Israel. 'Aama 'aama 'cuutií ch'εε^ε tunéēⁿ nn'geēⁿ nduuví cuū^u n'gεε^{cú} ndii 'áámá ciento litros ye^{n'e} nuūⁿnīⁿ.

⁷ Ní nga^{n'a} Jesús ngii yā sa^{n'ā} chi idiíⁿ mandado: Dii^{cú}tuú nī ndúú^{cū} nuūⁿnīⁿ 'cuutií n'gεε^ε chí nin'dai ndúú^{cū} tuū^u. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ dii^{cú}tuú yā ndiituu^u n'dai ndúú^{cū} nuūⁿnīⁿ.

⁸ Ní nga^{n'á} Jesús ngii yā sa^{n'ā} s'eeⁿ chi idiíⁿ mandado: Tun'dáa nī naachi s'néēⁿ nuūⁿnīⁿ, ní tun'dáa nī nuūⁿnīⁿ, ní candéε nī nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chí chééⁿ ndii vmnaaⁿ ye^{n'e} 'viicū. Ní candéε yā ch'iⁿ'í yā na 'iiⁿyāⁿ chí chééⁿndii vmnaaⁿ ye^{n'e} 'viicū.

⁹ Ní taachi 'iiⁿyāⁿ chí chééⁿndii vmnaaⁿ ye^{n'e} 'viicū canéé yiinú yā nuūⁿnīⁿ chí 'āā ndii vino naati nguéé déénú yā tii ngiica vino miiⁿ. Naati 'iiⁿyāⁿ chí idiíⁿ mandado ní déénú yā caati che^{n'é} yā nguai yā nuūⁿnīⁿ. Tuu'mi ní yaa'ví yā sa^{n'ā} chí n'giindivaacu miiⁿ.

¹⁰ Ní nga^{n'á} yā ngii yā sa^{n'ā} chí n'giindivaacu: Tanducué^{n'ē} sa^{n'ā} miiⁿ díncā vino chí n'dai ca

nga'a sa vmnaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ. Ní taachi 'āā ndiitú yeⁿ'é yā, tuu'mi nnga'a sa vino chí nguéé n'dai ngi'i. Naati dii ní nnguaīn'dai di vino chí n'dai ndíí maaⁿ.

11 Chiiⁿ ní vmnááⁿ vmnaaⁿ señal chí diiⁿ Jesús ná yāāⁿ Caná yeⁿ'e yáⁿ'āa Galilea. Ní ch'iⁿ'i yā poder yeⁿ'é yā. Ní discípulos yeⁿ'é yā chí'teenú sa 'yā.

12 Cho'o chuū ní cuinaⁿ'á Jesús ndúúⁿcū chεεⁿcú yā, ndúúⁿcū 'díinu yā ndúúⁿcū discípulos yeⁿ'é yā na yāāⁿ Capernaum. Ní duu'vī nguuví canéé yā miiⁿ.

Jesús didεεvé yā yāacū templo

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

13 Ní 'āā snee niiⁿnuúⁿ nguuví chí ndaā 'viicū yeⁿ'é pascua yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ Israel, ní cuchεε Jesús na yāāⁿ Jerusalén.

14 Ní ndaacá yā chεεⁿti cheendi chéēⁿ yāacu templo 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí ch'εεⁿté yā n'diicuí yā 'itiindu ndúúⁿcū 'iiti 'cuūchī ndúúⁿcū palomas, ní ndaacá yā 'iiⁿ'yāⁿ chí inn'daaⁿ tuūmī.

15 Taachí Jesús din'dái yā cuerda ní dichó'o yā nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chuva'aī cheendi cheēⁿ yaacū templo miiⁿ, ndúúⁿcū 'iiti 'cuūchi s'eeⁿ ndúúⁿcū 'itiindu s'ééⁿ. Ní ch'iinu ngéé yā tuūmī yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí inn'daaⁿ tuūmī ní chingúúⁿndaa yā mesas yeⁿ'é yā.

16 Níicú ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā chí n'diicuí palomas: Divíi nī chuū 'muuⁿ ni nguéé diíⁿ nī va'āi yeⁿ'e Chiidá va'ai chí n'diicuí 'iiⁿ'yāⁿ.

17 Tuu'mí ní n'gaacu discípulos yeⁿ'é yā yeⁿ'e chí cánéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs chí vaādī n'diité yeⁿ'é vaacu di, ní di'cuiinú 'úú.

18 Níicú 'iiⁿ'yāⁿ Israel nan'guεεcutaⁿ'á yā ní caⁿ'a yā Jesús: ¿De'ε señal chí cuⁿ'neeⁿ di nús'uū chí v'éé poder yeⁿ'é di chí diiⁿ di 'túúcā?

19 Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús ní caⁿ'a yā: Nadtuuví nī yáácū templo 'cūū ní 'iīnū nguuví 'úú nadācueéⁿ.

20 Tuu'mi caⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ Israel: Ch'εeti na 'uūvī ngεεcu jaaⁿ ndúuyū chí n'dai yáácū templo 'cūū. Níicú dii, ¿'áá na 'iīnū nguuví neⁿ'e di nādācueeⁿ di?

21 Naati Jesús caⁿ'a yā yeⁿ'é yaácū templo chí cuerpo yeⁿ'é maáⁿ yā.

22 Taachi Jesús nanduuchí yā yeⁿ'é nguaaⁿ tináⁿ'ā tuu'mi discípulos yeⁿ'é yā nan'gaacú yā chí caⁿ'a yā chuū. Ní i'téenu yā chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Dendyuūs ndúúcū nduudu chí ngaⁿ'a Jesús miiⁿ.

Jesús deenú yā nducyáácá saⁿ'ā

23 Taachi Jesús canéé yā yāāⁿ Jerusalén, nguuví 'viicú yeⁿ'e pascua neené 'yaáⁿ yā chí'téenu yā Jesús caati 'āā n'diichí yā señales chí diíⁿ yā.

24 Naati maaⁿ Jesús miiⁿ ní nguéé ngí chεεtinuúⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caati déenú Jesús yeⁿ'e nducyáácá yā.

25 Ní nguéé neⁿ'é yā chí ndii 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'maⁿ cuaacu yeⁿ'e saⁿ'ā ti deenú yā de'ε chí canéé ndúúcū saⁿ'ā.

3

Jesús ndúúcū Nicodemo

1 Níicú canee 'áámá sáⁿ'ā yeⁿ'é fariseos chí nguuví sa Nicodemo. Saⁿ'ā miiⁿ, saⁿ'ā chí chééⁿndii vmnááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel.

2 Sá'n'a 'cūū nndaa sa nanáá'n Jesús nguīnū mii'n. Níicú nga'n'a sa ngii sá 'ii'n'yā'n: N'diī Maestro, déénú 'nū chi ndaá nī ye'n'é Dendyuūs chi lado ye'n'e maestro caati mar 'áámá 'ii'n'yā'n nguéé cuuvi dii'n yā señales chi idií'n nī ndúúti chi nguéé canee Dendyuūs ndúúcu yā.

3 Jesús ní nan'guεεcúta'n'á yā ní nga'n'a yā ngii yā sa'n'ā: Cuaacu ní'nnyú'n cuāācū nii'nyu'n nga'n'á ngii dii, du'ū chi nguéé nguεεcundī 'cundiyaā'n táámá vmné'n'ēe nguéé cuuvi n'diichí yā naachi 'iivú Dendyuūs nga'n'a nti'nnyú'n yā.

4 Ní nga'n'ā Nicodemo ngii sa Jesús: ¿Táácā nanguεεcundī 'áámá 'ii'n'yā'n sa'n'ā ndiicúū 'cuundiyáa'n ntuú'n yā? ¿Táácā cuuvi nuu'n ndáá ntuú'n yā na cheeti cheεcú yā ní 'cuundiyáa'n ntuú'n yā?

5 Jesús nga'n'a yā ngii yā sa'n'ā: Cuaacu ní'nnyú'n cuāācū nii'nyu'n nga'n'á ngii dii, du'ū chi nguéé 'cuundiyáa'n yā cáávā nuū'n'nī'n ní cáávā Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs nguéé cuuvi cundáa yā naachi canéé 'iivú Dendyuūs.

6 Du'u chí ch'iindiyáā'n ye'n'e 'ii'n'yā'n, 'ii'n'yā'n canee ndúúcu. Níicú du'ū chí ch'iindiyáā'n ye'n'é Espíritu, espíritu canee ndúúcu.

7 Nguéé ca'n'ā yiinu di chí nga'n'á ngii dii chí nducyaaca 'ii'n'yā'n cánéé chí 'cuundiyáā'n ntúu'n yā taama.

8 'Yúúné ní na ne'n'e mii'n ngéénū. Níicú n'giindivee'n di chí ngeénū. Ní nguéé déénu di tíi chíicā tíi ca'n'ā. 'Tíicā nducyáácá 'ii'n'yā'n chí 'niindiyáa'n yā ye'n'e Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs.

9 Ní nan'guεεcúta'n'ā Nicodemo ye'n'é yā ní nga'n'a sa ngii sa Jesús: ¿Táácā cuuvi chuū?

10 Nan'guεεcútaⁿā Jesús ní ngaⁿá yā ngii yā sánⁿā: ¿'Áá díí maestro yeⁿē 'iiⁿyāⁿ Israel ní nguéé deenu di chuū?

11 Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāācū niiⁿnyuⁿ ngaⁿá ngii dii chi déénu 'nū chii chi ngaⁿa 'nū. Níícú chi n'diichí 'nū chii chi ngaⁿa cuaacu 'nū ní nguéé n'diichí 'nu chii chi ngaⁿā cuaacu 'nū. Níícú nguéé 'caandiveeⁿ di chi caaⁿmaⁿ 'nū nduudu cuaacu.

12 Nduuti chi ngaⁿá cosa chi véé iⁿyeēⁿdí 'cūū niicu nguéé i'téénu dí, ¿táácā cu'téénu di nduuti chi caaⁿmáⁿ cosa chi véé na va'ai chεeti nguūvī?

13 Ndií 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguéé chεε yā na va'ai chεeti nguuvi nduuti chi nguéé 'iiⁿyāⁿ chi ch'eēⁿ yeⁿe va'ai chεeti nguuvi. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ, Sánⁿā chi Daiya Dendyuūs, chi canéé na va'ai chεeti nguuvi.

14 Tan'dúúccā Moisés miiⁿ chinadācuéēⁿ sa cúú na yáⁿāa cuūⁿmáⁿ naachi nguéé ch'εetinéé 'iiⁿyāⁿ 'tíicā canee chí nicueēⁿ Saⁿa chi Daiyá Dendyuūs.

15 Caati nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi cu'téénu yā 'iiⁿyāⁿ nguéé cuuvi ndái yā caati cunduuchí yā cueⁿe daāⁿmaⁿ.

'Tíicā Dendyuūs dīneⁿ'é yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e íⁿ'yeēⁿdī

16 Caati chuū dínéⁿ'e Dendyuūs 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e íⁿ'yeēⁿdī chí dichó'o yā 'aama n'dyáⁿā Daiya yā, caati nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí cu'téénu yā 'iiⁿyāⁿ nguéé cuuvi ndái yā. Níícú cunduuchí yā cueⁿe daāⁿmaⁿ.

17 Caati Dendyuūs ní dicho'ó yā Daiyá yā íⁿ'yeēⁿdī chi Daiyá yā nguéé diiⁿ yā juzgar 'iiⁿyāⁿ chí snéé íⁿ'yeēⁿdī, naati chi cuchii yā nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e íⁿ'yeēⁿdī cááva yā.

18 Du'u chi i'téenu 'iiⁿ'yāⁿ nguéé condenado yā, niicu du'u chi nguéé i'téenu 'iiⁿ'yāⁿ 'āā condenado yā caati nguéé chi'teenu chi nduuchi 'áámá n'dyáⁿ'ā yeⁿ'ē Chiidá yā chi Dendyuūs.

19 Níicú chuú ní condenación. Chí dεεεε 'cūū ndaá iⁿ'yee^{ndí} 'cūū naati saⁿ'ā yeⁿ'e iⁿ'yee^{ndí} 'cūū dinéⁿ'e sa na maaiⁿ nguéé ti chí dεεεε caati diiⁿ sa chí nguéé n'daacā.

20 Caati nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi diíⁿ yā chi nguεε n'daacā, nguéé dinéⁿ'e yā chí dεεεε. Ní nguεε indaá yā chí dεεεε miiⁿ caati nguéé neⁿ'e yā chí cuuvi déénú 'iiⁿ'yāⁿ ní caaⁿ'maⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí nuu^{ndí} yā.

21 Naati 'iiⁿ'yāⁿ chi diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ chi n'daacā, indaá yā naachi chí dεεεε caati 'iiⁿ'yāⁿ snáaⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā chí yeⁿ'ē Dendyuūs.

Juan chi ngεεdínúⁿ'nīⁿ ngaⁿ'a sa ndúúⁿcū Jesús táámá vmnéⁿ'ēe

22 Cho'ōo chúū, ndaā Jesús ndúúⁿcū discípulos yeⁿ'é yā na yáⁿ'āa Judea. Ní cunée yā ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Níicú Jesús chεεdinúⁿ'nīⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

23 Ní Juan míⁿ ngεεdinuⁿ'nīⁿ ntúuⁿ yā na yáāⁿ Enón niⁿ'nuúⁿ na yaāⁿ Salim ti míⁿ neené vεε ca nuūⁿ'nīⁿ. Ní ndaā 'iiⁿ'yāⁿ ní chεēdinúⁿ'nīⁿ yā.

24 Caati Juan miiⁿ 'āā cuéé cunúuⁿ yā vácūū.

25 Discípulos yeⁿ'ē Juan ch'εεcu cheendí yā ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ Israel yeⁿ'é táácā 'iiⁿ'yāⁿ nduuvi dεεvé yā.

26 Níicú nndaa sá nanááⁿ Juan ní ngaⁿ'a sa ngiī sa saⁿ'ā: Dii, Maestro, 'iiⁿ'yāⁿ chí canée ndúúⁿcu di na táámá lado yeⁿ'ē yíicú Jordán 'iiⁿ'yāⁿ chí díí caaⁿ'maⁿ cuaacu di yeⁿ'é yā; n'diichi di, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ

ngεεdinuūⁿniⁿ yā. Niicu nducyáá cá 'iiⁿ'yāⁿ ndaa yā nanáaⁿ yā.

27 Nan'guεεcútaⁿā Juan ní caⁿ'a sa: Nguéé cúúví cuta'a 'iiⁿ'yāⁿ de'ē vεε nduuti chi nguéé cuchii yeⁿ'e va'ai chεeti nguuvi.

28 Ndís'tiī testigo yeⁿ'é chi caⁿ'á: 'Úú ní nguéé Cristo 'úú, caati dichó'o Dendyuūs 'úú vmnaaⁿ yeⁿ'é yā.

29 Du'ū chi véé n'daataá yeⁿ'e yā, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní isáⁿ'ā yeⁿ'ē tá. Amigo yeⁿ'ē isáⁿ'ā miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ chi cánéé ndúúcu yā ní n'giindiveéⁿ yā yeⁿ'é yā. Yeenú taavi yā cáávā nduudu yeⁿ'ē isáⁿ'ā miiⁿ. 'Tíicā vaadi yeenu yeⁿ'é ní 'áámá ndiītuú taavi ca.

30 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní canéé chi ch'εεté yā, niicu 'úú dánduu'vi 'líiⁿ 'úú.

'Iiⁿ'yāⁿ chí cuchii yā yeⁿ'e va'ai chεeti nguuvi

31 Du'ū chí nndaā yeⁿ'ē va'ai chεeti nguuvi ch'εεte ca yeⁿ'ē nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Du'ū chi yeⁿ'e yáⁿ'āa ní yeⁿ'ē yáⁿ'āa ní ngaⁿ'a yeⁿ'ē cosas yeⁿ'ē yáⁿ'āa. 'Iiⁿ'yāⁿ chí nndaā yā yeⁿ'ē va'ai chεeti nguuvi, ch'εεte cá yā yeⁿ'ē nducyáá cá 'iiⁿ'yāⁿ.

32 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ngaⁿ'a cuaacú yā yeⁿ'ē chi n'diichí yā ndúúcu chí ch'iindiveéⁿ yā ní mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ ní nguéé neⁿ'é yā 'caandiveéⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'é yā.

33 'Iiⁿ'yāⁿ chí n'gúuⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'e Jesús nduuvidaamá yā ndúúcu yā ní ngaⁿ'a yā chí Dendyuūs miiⁿ chí cuaacu.

34 Du'ū chí Dendyuūs dichó'o yā, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ngáⁿ'a yā nduudu yeⁿ'e Dendyuūs miiⁿ, caati Dendyuūs ngaⁿ'a yā 'iiⁿ'yāⁿ Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs nguéé ndúúcu caadi.

³⁵ Dendyuūs Chiida yú dinéⁿe yā Daiyá yā. Níícú tanducuéⁿ'ē dendu'ū ca'á yā ta'ā Daiyá yā.

³⁶ 'Iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Daiya Dendyuūs miiⁿ canée yā ndúúcū vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Naati 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée i'téenu yā Daiya Dendyuūs miiⁿ nguée snaaⁿ yā vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ miiⁿ naati caⁿ'á yā cuta'á yā castigo yeⁿ'e Dendyuūs chi diituú n'dai.

4

Jesús ndúúcu n'daataá yeⁿ'e yáⁿ'āa Samaria

¹ Tááchí Jesús ituumicádiinuⁿ yā 'tíicā chi saⁿ'ā fariseos ch'iindiveeⁿ sa chíⁿ chí Jesús diíⁿ yā ní chí chεεdinuūⁿniⁿ yā 'yaaⁿ ca 'iiⁿ'yāⁿ ní véé 'yaaⁿ ca discípulos yeⁿ'é yā nguée ti Juan miiⁿ;

² 'áará chí nguée Jesús chi ngεεdinuūⁿniⁿ yā caati discípulos yeⁿ'e yā ngεεdinuūⁿniⁿ yā;

³ Jesús s'néeⁿ yā yáⁿ'āa Judea ní cheⁿ'e ntuúⁿ yā yáⁿ'āa Galilea.

⁴ Ni canée chi cho'ó yā yáⁿ'āa Samaria.

⁵ Ní ndaá yā na 'áámá yáāⁿ yeⁿ'ē Samaria chi nguuvi Sicar, niiⁿnuúⁿ ná yáⁿ'āa chí ca'a Jacob yeⁿ'ē daiya sa José.

⁶ Ní míⁿ canée vaacunuūⁿnīⁿ yeⁿ'ē Jacob. Jesús chicúⁿnu yā chi ngiica yā ní ch'iindí yā niiⁿnuúⁿ na vaacunuūⁿnīⁿ. Ní 'āa tanduu n'gεεcu ndiichu-uvi.

⁷ Ndaā 'áámá n'daataá yeⁿ'ē yáⁿ'āa Samaria chi sta'a tá nuūⁿnīⁿ. Ní Jesús caⁿ'a yā chii yā táⁿ'ā: Díí n'daataá, téé dí tíí nuūⁿnīⁿ cu'ú.

⁸ Discípulos yeⁿ'é yā cueⁿ'ē sa yáāⁿ Sicar chi cuaī sa chi che'é yā.

9 Ní n'daataá ye^{n'}ē yá^{n'}āa Samaria nga^{n'}a tá ngii tá Jesús: ¿Táácā chi ngiica di nuū^{n'}nī^{n'} chi cu'u di 'úú ti dii ní 'ii^{n'}yā^{n'} Israel dii niicu 'úú ye^{n'}ē yá^{n'}āa Samaria 'úú? Sa^{n'}ā Israel s'ee^{n'} ní nguéé n'diichi sa 'ii^{n'}yā^{n'} ye^{n'}e yá^{n'}āa Samaria.

10 Ní n'guεεcúta^{n'}a Jesús, ní nga^{n'}a yā ngii yā tá^{n'}ā: Ndúúti chí n'diichi di regalo ye^{n'}e Dendyuūs mii^{n'}, ní du'ū chí nga^{n'}ā ngii dii, tee di nuū^{n'}nī^{n'} cu'ú, tuu'mi ní caaca di nuū^{n'}nī^{n'} ye^{n'}é yā. Ní 'ii^{n'}yā^{n'} mii^{n'} ca^{n'}a yā teé yā nuū^{n'}nī^{n'} chi cu'u di, nuū^{n'}nī^{n'} chi dii^{n'} chi canduuchi 'ii^{n'}yā^{n'}.

11 N'daataa míi^{n'} ní nga^{n'}a tá ngii tá Jesús: Señor, nguéé de'ē chi cuta'á nduucú nī tíi vaacunuū^{n'}nī^{n'} yāanūu^{n'}. ¿Tíi cuuvi canguaí nuū^{n'}nī^{n'} ye^{n'}é nī chi dii^{n'} chi canduuchi 'ii^{n'}yā^{n'}?

12 ¿'Áá vmaaa^{n'} ca n'diī ye^{n'}ē chiida 'nū Jacob? 'Ii^{n'}yā^{n'} mii^{n'} din'dái yā vaacunuū^{n'}nī^{n'} 'cūū cáávā nús'uu. 'Múú^{n'} sta'á yā nuū^{n'}nī^{n'} ndúúcū daiya yā ndúúcū 'iiti ye^{n'}é yā.

13 Nan'guεεcúta^{n'}a Jesús nga^{n'}a yā ngii yā tá^{n'}ā: Nducyáácá 'ii^{n'}yā^{n'} chi ngi'i yā nuū^{n'}nī^{n'} 'cūū canéé chi cuuvi yaaca ntúu^{n'} yā.

14 Naati du'ú 'ii^{n'}yā^{n'} chi cú'u yā nuū^{n'}nī^{n'} chi 'úú chi ca'á, 'āā ntéé cuuvi yaacá yā. Nuū^{n'}nī^{n'} chi 'úú ca'á 'ii^{n'}yā^{n'} míi^{n'}, nuū^{n'}nī^{n'} mii^{n'} tan'dúúcā chí cuuvi nduucú yā 'áámá vaacunuū^{n'}nī^{n'} chi ngáāa nuū^{n'}nī^{n'} mii^{n'} ye^{n'}é yā caavā vida cue^{n'}e daā^{n'}ma^{n'}.

15 N'daataá mii^{n'} ní nga^{n'}a tá ngii tá Jesús: Dii Señor, téé nī 'úú nuū^{n'}nī^{n'} 'cūū. Cu'ú ní 'aa ntéé cuuvi yaacá, ní 'aa ntéé chíi cuta'á nuū^{n'}nī^{n'}.

16 Jesús nga^{n'}a yā ngii yā tá^{n'}ā: Cué^{n'}é dí ní cananguaí di isa^{n'}ā ye^{n'}ē di. Ní cuchii di ndúúcū sa 'muu^{n'}.

17 N'guεεcútaⁿ'a n'daataa míⁿ ní ngaⁿ'a tá ngii tá 'iiⁿ'yāⁿ: Nguéé isaⁿ'ā yeⁿ'é. Ngaⁿ'a Jesús ngii yā táⁿ'ā: N'daacā chi ngaⁿ'a di chi nguéé isaⁿ'ā yeⁿ'e di.

18 Caati nyuⁿ'u isaⁿ'ā canéé ndúúcū dii, ní saⁿ'ā chi canéé ndúúcū dii miⁿniiⁿyuⁿ nguéé isaⁿ'ā yeⁿ'e di. Chiiⁿ chuū ní ngaⁿ'ā cuaacú dí.

19 Ngaⁿ'a n'daataá ngii ta Jesús: N'diī Señor, deenú chi n'diī ní 'áámá profeta n'diī.

20 Chiida 'nū ní diíⁿ yā adorar ná cuééti 'cūū naati 'iiⁿ'yāⁿ Israel chi judíos ngaⁿ'ā ntuuⁿ yā chí na yáāⁿ Jerusalén chi cánéé chi diíⁿ yā adorar Ndyuūs.

21 Ní ngaⁿ'ā Jesús ngii yā táⁿ'ā: N'daataá, cu'téenu di 'úú. Ndaā hora taachi ní nguéé cuéeti 'cūū ní nguéé yáāⁿ Jerusalén 'iiⁿ'yāⁿ diíⁿ yā adorar Chiida yú.

22 Ndís'tiī ní diíⁿ nī adorar chi nguéé deenú nī. Nús'uū ní idiíⁿ 'nū adorar chi déenu 'nū naati vaadī nguaⁿ'ai ndaā lado yeⁿ'e 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chi nadanguáⁿ'āi ní yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel.

23 Naati hora miiⁿ ní cúchiī níícú hora mijⁿ ní ndaā, taachi cuaacu nííⁿnyúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ diíⁿ yā adorar Dendyuūs Chiida yú ndúúcū chidεεve yeⁿ'é yā ndúúcū vaadī cuaacú. Caati 'tíicā Chiida yú míⁿ in'nuúⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chi diíⁿ yā adorar 'yā ni cu'téenu yā 'yā.

24 Dendyuūs ní Espíritu 'yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ cánéé chi diíⁿ yā adorar 'yā cánéé chi diíⁿ yā adorar 'yā ndúúcū chidεεve yeⁿ'é yā ndúúcū vaadī cuaacu.

25 N'daataá míⁿ ngaⁿ'a ta ngiī ta Jesús: Deenú chí Mesías canéé chí ndaá chi duuchi Cristo. Taachí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ndaá yā, tuu'mí caaⁿ'maⁿ yā nducuéⁿ'é cosas.

26 Ní nga^{n'}a Jesús ngii yā tá^{n'}ā: 'Úú chi Cristo chi indeé ndúúcu di.

27 Taachí indeé yā ndúúcū n'daataá mí^{n'}, ndáa discípulos ye^{n'}é yā. Ní cue^{n'}e yíínú sá chi indeé yā ndúúcū n'daataá mii^{n'}. Mar 'áámá sa^{n'}ā nguéé natiinguunee^{n'} sa Jesús: ¿De'ē i^{n'}nuu^{n'} di? ¿De'ē cuuvi chi ndee di ndúúcu tá?

28 Ní n'daataá mí^{n'} ní s'nee^{n'} tá 'cuuti cuééé ye^{n'}e tá ní cue^{n'}ē tá ná yāā^{n'} mii^{n'}. Ní ca^{n'}a tá chii tá 'ii^{n'}yā^{n'} s'ee^{n'}:

29 Cuchii nī ní n'diichí nī 'áámá sa^{n'}ā chi ca^{n'}a sa chii sa 'úú tanducué^{n'}ē chi n̄dií^{n'}. ¿'Áá nguéé 'ii^{n'}yā^{n'} mii^{n'} chi Cristo?

30 Ní 'ii^{n'}yā^{n'} s'ee^{n'} can'dáa yā na yāā^{n'} mii^{n'}. Cue^{n'}e yā n'diichí yā Jesús.

31 Ní taachi cue^{n'}ē n'daataa mí^{n'} na yāā^{n'} tuu'mi ní discípulos ye^{n'}é yā nga^{n'}a sa ngii sá Jesús: N'dii Maestro, che'é nī yuūndū nduucú 'nū.

32 Ní Jesús mii^{n'} nga^{n'}a yā ngii yā sa^{n'}ā s'ee^{n'}: 'Úú ní véé 'áámá comida ye^{n'}é chi che'é. Ndís'tiī nguéé déénu nī.

33 Níícú discípulos nga^{n'}a sa ngii sa vi'ī: ¿'Áá ndaā 'ii^{n'}yā^{n'} chi cuú yā chí che'é yā?

34 Ní nga^{n'}a Jesús ngii yā sa^{n'}ā s'ee^{n'}: Comida ye^{n'}é chí^{n'} chí cuuvi dií^{n'} tan'dúúcā chí ne^{n'}ē 'ii^{n'}yā^{n'} chi dichó'o yā 'úú. Ní di'cuiínú ntii^{n'}nyu^{n'} ye^{n'}é yā.

35 Nga^{n'}a ndis'tiī: ¿'Áá nguéé véé cá tá cuū^{n'} 'iīyū taachi ndaá tiempo ye^{n'}ē cosecha? N'diichí nī. 'Úú nga^{n'}á ngii ndís'tiī: N'diichí nī cuaa^{n'} 'nii^{n'}nu^{n'}. Snaá^{n'} nī cuéé'tí ye^{n'}é nī. 'Āā ndaa nguuvi chi dií^{n'} nī cosechar.

36 'Ii^{n'}yā^{n'} chi nadacué^{n'} yā cosecha véé chii'véé ye^{n'}é yā. Ní véé n'gui'i ye^{n'}é yā chi cūnee cue^{n'}e

daāⁿmaⁿ. Níícú 'iiⁿ'yāⁿ chí niīnu yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí nadacuéeⁿ yā cosecha ní nduu 'uuví yā yeenú taaví yā.

37 Caati chuū chí cuaacu níⁿnyúⁿ chí nduudu cuaacu: 'Áámá 'iiⁿ'yāⁿ ní ngīnu yā ní táámá yā ní nadacuéeⁿ yā.

38 'Úú nidicho'ó ndís'tiī ní nadacuéeⁿ nī cosecha chí nguéeⁿ ndiíⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ. Táámá yā diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ. Ní ndís'tiī chí ndaá nī tuu'ví nī ntiiⁿnyuⁿ ndiíⁿ yā.

39 Ni neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ samaritanos yeⁿ'ē yáāⁿ miiⁿ s'teenú yā Jesús cucáāvā nduudu yeⁿ'ē n'daātāa miiⁿ chí caⁿ'a yā nduudu cuaacu: 'Iiⁿ'yāⁿ míⁿ ní caⁿ'a yā chíi yā 'úú tanducuéeⁿ'ē cosa chí ndiíⁿ.

40 Ndaa saⁿ'ā samaritanos nanááⁿ Jesús. Di'cuítu sa 'iiⁿ'yāⁿ chí canée yā ndúúcu sa. Ní canée yā miiⁿ 'uuvi nguuvi.

41 Neené 'yaaⁿ cá yā s'teenú yā cucáāvā nduudu yeⁿ'ē Jesús.

42 Níícú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā n'daataá miiⁿ: 'Āā ntée cu'teenú 'nū caavā chí ch'iindiveéⁿ 'nū chí cuaacu níⁿnyúⁿ nguéeⁿ dámaaⁿ yeⁿ'ē chí ngaⁿ'ā di. Caati maáⁿ 'nū n'diichí 'nū ní ch'iindiveéⁿ 'nū chí cuaacu níⁿnyúⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū nguuvi Cristo chí inadan'guáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

Jesús diíⁿ yā chí nduuvā yeⁿ'ē daiya 'áámá rey

43 Ch'íínú 'uuvi nguuvi ní Jesús cuen[']é yā yáⁿ'āa Galilea.

44 Caatí maaⁿ Jesús miiⁿ caⁿ'a cuaacú yā chi 'iiⁿ'yāⁿ nguéé diíⁿ yā honrar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ profeta taachi ngaⁿ'a yā yáāⁿ vaacú yā.

45 Ní ndaá yā yáⁿ'āa Galilea ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Galilea miiⁿ tuuⁿ'mi di'cuúⁿ yā chi caneé yā. 'Āā n'diichí yā tanducuéⁿ'ē chi diíⁿ yā na yáāⁿ Jerusalén, nguuvi yeⁿ'e 'viicu yeⁿ'e pascua, caati 'iiⁿ'yāⁿ s'uúⁿ cheⁿ'e ntuúⁿ yā 'viicu miiⁿ.

46 Ndaa ntúūⁿ Jesús na yáāⁿ Caná yeⁿ'e yáⁿ'āa Galilea naachi din'dái yā vino ndúúcu nuūⁿnīⁿ. Mííⁿ canéé 'áámá rey yeⁿ'e yáāⁿ Capernaum. Ngiitā 'áámá daiya rey miiⁿ.

47 'Iiⁿ'yāⁿ 'cūū mííⁿ ch'iindiveéⁿ yā chí ndaā Jesús yeⁿ'ē yáⁿ'āa Judea na yáⁿ'āa Galilea. Cheⁿ'é yā nanááⁿ Jesús ní di'cuíⁿtu yā 'yā chi caⁿ'a yā n'diichí yā daiya sa chi nanduūⁿvā yeⁿ'ē caati 'aa cháā 'cuuvi.

48 Tuuⁿ'mi ní ngaⁿ'ā Jesús ngii yā saⁿ'ā: Ndúúti chi nguéé snaaⁿ di señales ndúúcu milagros chi vaadī n'giinu nguéé cu'téenu di.

49 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e rey ngaⁿ'á yā ngii yā Jesús: Señor, cú'u yú caati 'āā cuéé 'cuūvī saⁿ'ā 'lííⁿ yeⁿ'é.

50 Ngaⁿ'ā Jesús ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ: Cúnaⁿ'a di, daiya dí cánduuchi sa. Ní saⁿ'ā miiⁿ ní chi'téenu sa nduudu chí caⁿ'ā Jesús miiⁿ. Ní cuinaⁿ'a sa.

51 Taachi 'āā ndaa niiⁿnuúⁿ vaacu sa 'iiⁿ'yāⁿ chí idiíⁿ mandado yeⁿ'ē sa can'dáa yā n'diichi yā saⁿ'ā. Ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Daiyá nī miiⁿ candúúchi sa.

52 Tuuⁿ'mi ní itiinguunéⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿Dε'ē hora naachi cuaáⁿ yeⁿ'ē sa? Níícu ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'a: 'Iicu taachi n'gεεcu 'áámá ní ch'iinu 'iⁿ'nūúⁿ miiⁿ sáⁿ'ā.

53 Tuu'mi ní chiida sa^{n'}ā 'línⁿ miiⁿ tuumicádíínuuⁿ yā chi hora miiⁿ chi nga^{n'}a Jesús ngii yā: Daiya dí ní cánduuchi sa. Ní 'ii^{n'}yāⁿ miiⁿ ndúú^{cū} nducyaaca familia ye^{n'}e yā s'téenu yā Jesús.

54 Chuū ndii 'úúví señal chí Jesús díⁿ yā cuayiivi chi ndáa yā ye^{n'}e yá^{n'}āa Judea ndii yá^{n'}āa Galilea.

5

Sa^{n'}ā chi nguεε ngii ngíicá

1 Chó'ōo tanducué^{n'}e cosa 'túú^{cā}. Véé 'áámá 'vi-icu ye^{n'}e 'ii^{n'}yāⁿ Israel. Níicu Jesús cuchée yā yá^{n'}ā Jerusalén.

2 Mííⁿ canée 'áámá viini ch'εεε niiⁿnuⁿ cheendi chéēⁿ, cuaaⁿ naachí indáa yā ndúú^{cū} 'iiti cuūchí chí n'diicui yā na yá^{n'}ā Jerusalén. Viini ch'εεε miiⁿ nguuvi Betesda na nduudu hebreo. Véé nyu^{n'}u corredor nuuⁿmaⁿ ndiivi viini ch'εεε.

3 Na corredor miiⁿ ndiitú ndúú^{cū} n'deēe n'dái 'ii^{n'}yāⁿ ngíitā; 'ii^{n'}yāⁿ ngeenááⁿ, ndúú^{cū} 'ii^{n'}yāⁿ chi nguée ngii ngiicá yā, ndúú^{cū} 'ii^{n'}yāⁿ chí ntí'í ta'á yā o ca'a yā. 'Ii^{n'}yāⁿ miiⁿ canée ngíínú yā chí in'nu^{n'}u nuūⁿnīⁿ.

4 Caati vεε tiempo chi 'áámá ángel nch'eéⁿ yā níicú idi'nú^{n'}u yā nuūⁿnīⁿ chi snéē ná viini ch'εεε. Ní cuayiivi 'ii^{n'}yāⁿ chi ndáa yā vmnááⁿ vmaaaⁿ chεεtí viini mííⁿ nanduuva ye^{n'}é yā ye^{n'}e 'āā de'ε nūuⁿ ca'āi chi ndii yā.

5 Ní miiⁿ canée 'áámá sá^{n'}ā ndiicú nditii^{n'}yuⁿ 'iinu ndúuyū chí ngiitā sa.

6 Taachí Jesús n'diichí yā sa^{n'}ā chi candítí sá, níicú 'āā deenú yā chí 'āā 'naáⁿ ngíitā sa, tuu'mi ní nga^{n'}a yā ngii yā sa^{n'}ā: ¿'Áá né^{n'}é dí chí nduūvā ye^{n'}e dí?

7 Ní sa^{n'}ā chi ngiītā miiⁿ nan'guεεcúta^{n'}ā sa ye^{n'}é yā: Señor, nguée mar 'áámá sa^{n'}ā chi cu'nuūⁿ sa 'úú chééti viinī taachi í'nu^{n'}u nuū^{n'}nī. Caati taachi ndaá, 'āā ndáā taamá yā chεéti viinī.

8 Ní nga^{n'}a Jesús ngii yā sa^{n'}ā: Nacuéeⁿ di. Nadacuéeⁿ di yiivε ye^{n'}ē di ní cúna^{n'}a di.

9 Tuu'mí nūuⁿ nduūvā ye^{n'}ē sa. Ní nadacuéeⁿ sa yiivε ye^{n'}ē sa. Ní cuna^{n'}a sá. Ní nguuvi miiⁿ ní sábadu nguuvi chí ntaavi'tuunúuⁿ 'ii^{n'}yāⁿ Israel.

10 Níícú 'ii^{n'}yāⁿ Israel nga^{n'}a yā ngiī yā sa^{n'}ā chí 'āā nanduuvá ye^{n'}ē sa: Caati maaⁿ ní sábadu miiⁿ, tan'dúúcā chi ca^{n'}a ley, nguée cuuví nandéε di yiivε ye^{n'}ē di.

11 Ní n'guεεcúta^{n'}ā sa ye^{n'}é yā: 'Ii^{n'}yāⁿ chi diíⁿ yā chi nduuvā ye^{n'}é, 'ii^{n'}yāⁿ miiⁿ ní nga^{n'}a yā ngii yā 'úú: Nadacuéeⁿ di yiivε ye^{n'}ē di. Ní cuina^{n'}a di.

12 Tuu'mi ní tiinguunéeⁿ 'ii^{n'}yāⁿ Israel sa^{n'}ā: ¿Du'ú chi 'tíicā nga^{n'}ā ngii di: Nadacuéeⁿ di yiivε ye^{n'}e di, ní cuina^{n'}a di?

13 Níícú sa^{n'}ā chi 'āā nduuvá ye^{n'}ē sa nguée déénú sá du'ū 'ii^{n'}yāⁿ miiⁿ, caati Jesús divíi yā ye^{n'}e sa^{n'}ā miiⁿ. Ní neené n'deēe 'ii^{n'}yāⁿ snée yā miiⁿ.

14 Cuayiivi Jesús nandaacá yā sa^{n'}ā na yáácū templo. Ní nga^{n'}a Jesús ngii yā sa^{n'}ā: Cun'díichí dí maaⁿ 'āā nduuvá ye^{n'}ē di. 'Aa ntée diíⁿ di nuu^{n'}ndi niicu nguée cuta'āa táámá ca'ai chi más cā taaⁿ di.

15 Tuu'mí sa^{n'}ā miiⁿ cuna^{n'}ā sa ní ca^{n'}a sa chii sa 'ii^{n'}yāⁿ Israel chí Jesús chí diíⁿ yā chí ndúúvā ye^{n'}e sa.

16 Ni cáávā chuū ní can'dáā 'ii^{n'}yāⁿ Israel Jesús miiⁿ chí ne^{n'}é sa 'caa^{n'}núⁿ sa 'ii^{n'}yāⁿ caati diíⁿ yā cosa chí 'tíicā miiⁿ nguuvi chí sábadu chí ntaavi'túúnuuⁿ 'ii^{n'}yāⁿ.

17 Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā yeⁿ'ē sa: Chiidá ni ndíí maaⁿ chí idiiⁿ cá yā ntiiⁿnyuⁿ. Ní 'úú idiíⁿ ntiiⁿnyuⁿ dendu'ū.

18 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ Israel neⁿ'e taaví sa 'caaⁿ'núⁿ sa Jesús, caati nguéeⁿ damaāⁿ chí nguéeⁿ diíⁿ yā cumplir chí ngaⁿ'ā na ley yeⁿ'e sábadó, caati ngaⁿ'á yā chí Dendyuūs Chiidá yā, ní diíⁿ yā chí nduu-vidáámá yā ndúúcu Dendyuūs.

Dendyuūs dicho'ó yā Daiya yā

19 Nan'guεεcutaⁿ'á Jesús ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Cuaacu níⁿnyúⁿ, cuāācū niiⁿnyuⁿ chí ngaⁿ'á ngii ndis'tií chí nguéeⁿ cuuvi diíⁿ Daiyá Dendyuūs mar 'áámá cosa dámaāⁿ ndúútī chí nguéeⁿ n'diichí yā chí diíⁿ Chiidá yā. Caati tanducuéⁿ'ē chí diíⁿ Chiidá yā, 'tiicá ntúūⁿ diíⁿ Daiyá yā.

20 Caati Dendyuūs Chiidá ní dinéⁿ'e yā 'úú chí Daiya yā. Ní n'giⁿ'i yā 'úú tanducuéⁿ'e dendu'ū chí diíⁿ yā. Niicu Chiidá n'giⁿ'i cá yā 'úú ntiiⁿnyuⁿ n'gεεte ca nguéeⁿ tii chuū. Níícú ndis'tií caⁿ'a yíínú nī yeⁿ'ē.

21 Tan'dúúccā Chiidá nadacuéⁿ'ē yā 'iiⁿ'yāⁿ chí 'āā n'dii ní ngaⁿ'a yā vida yeⁿ'é yā, 'tiicá ntúūⁿ 'úú Daiyá yā ní nadacuéⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ chí 'āā n'díí ní ngaⁿ'á vida 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí neⁿ'é ngaⁿ'á.

22 Caati Chiidá nguéeⁿ diíⁿ yā juzgar mar 'aama 'iiⁿ'yāⁿ naatí ca'á yā 'úú chí Daiya yā chí diíⁿ juzgar tanducuéⁿ'ē.

23 Caati tanducuéⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ diíⁿ yā honrar 'úú chí Daiyá yā tan'dúúccā tanducuéⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ diíⁿ yā honrar Chiidá. Du'ū chí nguéeⁿ idiíⁿ yā honrar 'úú chí Daiyá Dendyuūs ní nguéeⁿ idiíⁿ yā honrar Chiidá chí dicho'ó yā 'úú.

24 Cuaacu níⁿnyúⁿ, cuāācū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngí ndis'tiī: 'Iiⁿyāⁿ chi n'giindiveéⁿ yā nduudu chi ngaⁿ'á, ní i'téenu yā yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chi dicho'o 'úú, véé vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é yā. Niicu nguéé condenado yā. Nguéé canee yā dácaā yeⁿ'ē chi n'gii caati véé vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é yā.

25 Cuaacu níⁿnyúⁿ, cuāācū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngí ndis'tiī: Cuchii hora ní hora miīⁿ chuū taachi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi 'āā n'dii yā, 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'e 'úú chi Daiyá Dendyuūs. 'Iiⁿyāⁿ chí i'teenu yā nduudu yeⁿ'é cunduuchí yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

26 Tan'dúúccā Chiidá véé vida yeⁿ'ē maāⁿ yā, 'tiicá ntūūⁿ ca'a yā 'úú chi Daiya yā vida yeⁿ'ē maāⁿ.

27 'Tíicā ca'á yā poder 'úú chi diīⁿ juzgar 'iiⁿyāⁿ caati 'úú Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuus 'úú.

28 Nguéé caⁿ'ā yiinu di yeⁿ'ē chúū, caati cuchii hora taachi nducyááccá 'iiⁿyāⁿ chi chinúu yā maaⁿ yaⁿ'āa 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é.

29 Ní nadacuééⁿ yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. 'Iiⁿyāⁿ chi diīⁿ yā chi n'daacā, ní caⁿ'á yā cuneé yā ndúúccū vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é yā. Ní 'iiⁿyāⁿ chi nguéé n'daacā idiīⁿ yā, caⁿ'á yā na condenación.

'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a cuaacú yā yeⁿ'ē Jesús

30 Ní caⁿ'a Jesús: 'Úú ní damaāⁿ ní nguéé de'ē vεε cuuvi diīⁿ. Tan'dúúccā chi n'giindiveéⁿ, 'tíicā diīⁿ juzgar. Ní chi diīⁿ juzgar ní cuaacu caati nguéé in'nuúⁿ chi neⁿ'é maāⁿ naati chi neⁿ'e maāⁿ Chiidá chi dichó'o yā 'úú.

31 Ndúútī chi yeⁿ'é māaⁿ chi ngaⁿ'á cuaacu ní nguéé cuaacu.

32 Táámá 'iiⁿ'yāⁿ chi diíⁿ yā caaⁿ'maⁿ cuaacú yā yeⁿ'ē 'úú. 'Úú ní deenú tīi chí ngaⁿ'a yā yeⁿ'ē 'uú chi cuaacu.

33 Ní ndís'tiī ní dichó'o nī 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nanááⁿ Juan. Ní Juan miiⁿ caⁿ'a sa nduudu cuaacu yeⁿ'ē 'úú.

34 Caati 'úú nguéé ita'á nduudu cuaacu yeⁿ'ē sáⁿ'ā yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū naati ngaⁿ'á tanducuéⁿ'ē chuū caati ndís'tiī ní cuuvi nanguáⁿ'ai nī.

35 Níícú Juan chi χεεδίνuūⁿnīⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ tan'dúúcā 'áámá chi δεενε ngiichi ní ngúí n'gai, 'tííca yā. Ní ndís'tiī ní dinéⁿ'e nī vaadī yeenú yeⁿ'é nī 'áámá tiempo ndúúcū chi δεενε yeⁿ'é yā.

36 Naati 'úú ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu chi ch'εετε ca chi caⁿ'a Juan miiⁿ caati ntiiⁿnyuⁿ chi teē Chiidá 'úú, ní chuū idiíⁿ. Tan'dúúcā maāⁿ ntiiⁿnyuⁿ chi diíⁿ ní ngaⁿ'ā nduudu cuaacu yeⁿ'é chi Chiidá dichó'o yā 'úú.

37 Níícú maaⁿ Chiidá chi dichó'o yā 'úú ngaⁿ'a yā nduudu cuaacu yeⁿ'ē 'úú. Ndis'tiī mar 'áámá vmnéⁿ'ēe nguéé n'giindiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'e chi-idá, ndíí nguéé ndúú n'diichí nī 'iiⁿ'yāⁿ taacá yā.

38 Ní ndis'tiī ní nguéé 'áámá canée nī ndúúcū nduudu yeⁿ'é yā caati ndís'tiī nguéé s'téenu nī chí 'úú ní 'iiⁿ'yāⁿ chí Dendyuūs dichó'o yā.

39 In'nuúⁿ nī naachi cánée nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs, níícú cadiinúúⁿ nī chí véé vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é nī. Ní mííⁿ ngaⁿ'ā cuaacu yeⁿ'ē 'úú.

40 Ndis'tiī nguéé neⁿ'é nī chii nī nanaáⁿ tīi cuūvī vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é nī.

41 'Úú ní nguéé cuta'á honra yeⁿ'e saⁿ'ā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

42 Naati 'úú ideenú táácā ndís'tiī ní nguée neⁿ'é nī Dendyuūs.

43 'Úú ní cuchii ndúúcū chi duuchi Chiidá. Ní nguée 'cuaaⁿ nī ndís'tiī 'úú. Ndúúti chi taamá yā cuchii yā ndúúcū nduudu yeⁿ'e maáⁿ yā, tuu'mi ní 'cuaáⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

44 ¿Táácā cu'téenu ndís'tiī chi diíⁿ nī honrar 'áámá nī yeⁿ'ē taamá nī ní nguée neⁿ'é nī chi Dendyuūs diíⁿ yā honrar n'dií?

45 Nguée nadacadíinuⁿ ndis'tiī chi 'úú ngaⁿ'á nuuⁿndi yeⁿ'e ndís'tiī nanááⁿ Chiidá. Véé 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'a nuuⁿndi yeⁿ'e ndís'tiī chi Moisés chi 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu nī.

46 Ndúúti chi ndís'tiī chi'téenu nī yeⁿ'e Moisés miiⁿ tuu'mi ní cu'téenu nī 'úú caati yeⁿ'ē 'úú chi dingúuⁿ sa.

47 Ndúúti chi nguée i'téenu nī chi dingúuⁿ Moisés, ¿táaca cu'téenu nī nduudu yeⁿ'ē 'úú?

6

Jesús ca'á yā chi che'é nyuⁿ'u mil saⁿ'ā
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

1 Cho'o cosa chuū, ní cueⁿ'e Jesús taama lado yeⁿ'ē nuuⁿ'niⁿ'yáⁿ'ā Galilea chi nguuvi ntúūⁿ Tiberias.

2 Néené n'deēe 'iiⁿ'yāⁿ cueⁿ'e yā n'dáa yā Jesús caati n'diichí yā señales yeⁿ'é yā chi diíⁿ yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chi ngiītā.

3 Ní cuchεε Jesús 'áámá cuεεti ní mííⁿ ch'iīndí yā ndúúcū discípulos yeⁿ'é yā.

4 Ní chinee niiⁿnuúⁿ nguuví yeⁿ'e pascua yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ.

5 Tuu'mí n'diichi Jesús cuaaⁿ 'niiⁿnuúⁿ níicú snaaⁿ yā chí n'deee n'dái 'iiⁿyāⁿ cuchíi yā nanáaⁿ yā. Ní Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā Felipe: ¿Tíi caⁿ'a yú cuaī yú pan chí che'e 'iiⁿyāⁿ s'tíi?

6 Ní chuū Jesús ngaⁿ'a yā ti diíⁿ yā probar saⁿ'ā miiⁿ táacā diiⁿ sá maāⁿ sa, caati Jesús maáⁿ yā deenú yā dε'ē chí diíⁿ yā.

7 Nan'guεεcútaⁿ'a Felipe miiⁿ yeⁿ'é yā: Ndúúcū nyuⁿ'u ciento caadi tuūmī chí caⁿ'á nguai pan nguéé tunééⁿ chí cuta'á 'iiⁿyāⁿ s'tiī 'aama taaⁿ chí che'e yā.

8 'Áamá discípulo yeⁿ'é yā chí ngúúví Andrés chí 'díinu yā Simón Pedro, ngaⁿ'a sá ngii sa Jesús:

9 'Áamá saⁿ'ā 'líiⁿ chí canee 'muuⁿ ndéε sa nyuⁿ'u panes cebada ndúúcū na 'uuví 'yaācā n'gaiyāā. ¿Dε'ē tunééⁿ chuū chí che'e 'iiⁿyāⁿ s'tíi?

10 Tuu'mi ní nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús miiⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Cúúví ní 'iiⁿyāⁿ s'tiī ní 'cuεεté núúⁿ yā. Nééné véé yuune lugar miiⁿ níicú ch'εεε 'áámá número tan'duucā nyuⁿ'u mil saⁿ'ā.

11 Ní Jesús miiⁿ sta'á yā panes miiⁿ níicú taachi ngaⁿ'a yā ngii yā: Gracias N'dii Ndyuūs, tucá'a yā ca'a yā discípulos, ní discípulos ní ca'á yā 'iiⁿyāⁿ chí vεēté miiⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ diiⁿ Jesús ndúúcū 'yaācā. Ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ sta'á yā 'yaācā. Sta'á yā nducuéⁿ'ē chí neⁿ'é yā.

12 Taachi 'aā nteε véé chí neⁿ'e yā, Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā discípulos yeⁿ'é yā: Nadicuéⁿ di nducuéⁿ'ē tááⁿ panes chí nángaāva caati nguéé cuuvi ndái dε'ē vεε.

13 Nadicuéⁿ yā tanducuéⁿ'ē taaⁿ panes chí nángaāva. Níicú chiitu ndiichúúví 'cuεεtēε naachi

nyuⁿu pan cebada chi ningaāva naachí che'ē 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

14 Taachi n'diichi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ señal chi diiⁿ Jesús miiⁿ tuu'mi ní ngaⁿ'a yā ngii yā vi'ī: Cuaacu níⁿnyúⁿ 'iiⁿyāⁿ 'cūū chi profeta chi canee chi ndaá yā iⁿ'yééⁿdi 'cūū.

15 Taachí tuumicádíínuuⁿ Jesús chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ neⁿ'é yā cuta'á yā 'yā ní cu'néeⁿ yā 'yā lado yeⁿ'ē rey tuu'mi ní cueⁿ'é máaⁿ yā na 'áámá cuεeti.

Jesús ngiica yā vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

16 'Āā chii chíínū miiⁿ ní cueⁿ'e discípulos yeⁿ'é yā na nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā.

17 Ní chi ndaa yā 'áámá barco ní cueⁿ'é yā ná nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā. Ní 'āā ntéé ndaá yā na yáāⁿ Caper-naum. 'Āā chii 'da'a ní nguéé ndāā Jesús naachi snée yā.

18 Ní cho'ō 'aama 'yúúné taaⁿ ní nadācuééⁿ n'dai nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā.

19 Taachí 'āā cueⁿ'é yā tanduu nyuⁿu candūū nyaaⁿ kilómetros, tuu'mí n'diichí yā chi cúchií Jesús miiⁿ. Ngiicá yā cuaaⁿ vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿ. Ní taachi 'aa cháá ndaa Jesús niiⁿnuúⁿ na barco miiⁿ discípulos diiⁿ yā sá chíí.

20 Ní Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Nguéé 'va'ā ndís'tií ti 'úú.

21 Tuu'mí ngaⁿ'a sá ngii sa Jesús: Cho'ó nī cuaaⁿ cheeti barco. Yeenú n'dai sa chi sndaā Jesús na barco. 'Āā nuúⁿ ndaa barco miiⁿ na yáⁿ'āa naachí cuéⁿ'ē.

Tiⁿ'yāⁿ in'nuúⁿ yā Jesús

22 Chi δεεβε táámá nguuvi ní 'iiⁿyāⁿ chi snéé yā táámá lado yeⁿe nuūⁿnīⁿyáⁿā n'diichí yā 'áámá barco nūuⁿ, barco miiⁿ chi 'āā cueⁿē discípulos. Ní n'diichí yā chi nguéé cueⁿe Jesús ndúúcū discípulos yeⁿé yā. Ní discípulos yeⁿé yā cuinaⁿá yā dámaáⁿ yā.

23 Tan'duuvi barcos yeⁿē Tiberias ndaā niiⁿnuúⁿ na lugar naachi ch'εεté yā chi che'é yā pan 'iicū cuayiivi chi Jesús ngāⁿa yā: Gracias n'dii Dendyuūs Chiidá.

24 Taachí 'iiⁿyāⁿ n'diichi yā chi nguéé Jesús miiⁿ ndíi nguéé ndúú discípulos yeⁿé yā, tuu'mi ní chi ndaá yā cheεti barcos. Ní cueⁿé yā na yāāⁿ Capernaum. N'nuūⁿ yā Jesús miiⁿ.

Jesús tan'dúúcā yuūndū chi ca'a vida

25 Taachí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndaacá yā Jesús táámá lado yeⁿē nuūⁿnīⁿyáⁿā tuu'mi ní ngaⁿa yā ngii yā 'iiⁿyāⁿ: N'dii Maestro, ¿tíí cuaⁿa ndaá nī 'muuⁿ?

26 Nan'guεεcútaⁿa Jesús yeⁿe yā ní ngaⁿa yā ngii yā: Ndís'tiī, cuaacu níⁿnyúⁿ cuaācū niiⁿnyuⁿ nguéé in'nuúⁿ nī 'úú ti n'diichí nī chi dííⁿ señales naati chí teé pan, ní che'é nī ní chiitu ndis'tiī.

27 Nguéé dííⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe comida chi chó'ōo ti yeⁿe comida chí cunéé cueⁿe daāⁿmaⁿ, cheε chí tee Saⁿā chí Daiya Dendyuūs ndís'tiī caati Dendyuūs Chiidá ca'á yā poder Daiyá yā.

28 Tuu'mi ní ngaⁿa saⁿā s'eeⁿ ngii sá 'iiⁿyāⁿ: ¿Taacā dííⁿ 'nū chí cuuví dííⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ chí ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé Dendyuūs miiⁿ?

29 Nan'guεεcutáⁿā Jesús yeⁿē sa ní ngaⁿá yā ngii yā saⁿā: Chuū chí ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Dendyuūs miiⁿ

chi cu'téenu di ye'n'ē 'ii'n'yān chi Ndyuūs dichó'o yā 'ii'n'yān.

30 Tuu'mí nga'n'a sa ngii sa 'ii'n'yān: ¿De'ε señal chí cu'nee'n nī chí snaá'n 'nū, ní cu'téenu 'nū n'diī? ¿De'ε ntii'nyu'n idií'n nī?

31 Chiida yú ní che'é yā yuūdū maná na yá'n'āa naachi ngu'éé ch'εetinéé 'ii'n'yān tan'dúúcā chi canéé nguū'n na libro ye'n'e Ndyuūs 'tíicā: Yuūdū ye'n'e nanguuvi Ndyuūs ca'á yā chí che'é 'ii'n'yān s'ee'n.

32 Nan'guεεcutá'n'ā Jesús ye'n'ē sa: Cuaacu ní'nyú'n, cuāācū nii'nyu'n nga'n'á ngii ndis'tiī: Ngu'éé teé yā Moisés mii'n yuūdū chí maná chí ye'n'ē nanguuvi, naati Chiidá teé yā n'diī pan chí cuaacu ní'nyú'n chí ye'n'e va'ai chεeti nguuvi.

33 Caati pan chí ye'n'é Dendyuūs ní 'ii'n'yān mii'n chí inch'eén yā ye'n'e va'ai chεeti nguuvi ní nga'á yā vida cue'n'e daā'nma'n ye'n'ē 'ii'n'yān ye'n'e'n ín'yeēndī.

34 Tuu'mi ní nga'n'ā sa ngii sa Jesús: Señor, téé nī pan 'cūū nús'uu cue'n'é daā'nma'n.

35 Jesús nga'n'a yā ngii yā sa'n'ā: 'Úú ní tan'dúúcā pan 'tíicā 'úú ní ca'á vida cue'n'e daā'nma'n. Du'u chí chíi nanaán ngu'éé cúúví cuiicú yā. Ní du'ū chí cu'teenu 'úú 'āā ntéé cuuví yaacá yā.

36 Naati 'úú ní nga'n'á ndis'tiī: 'Āā n'diichí nī 'úú, níicú ndíi ngu'éé s'téenu nī 'úú.

37 Tanducué'n'ē 'ii'n'yān chí itée Chiidá 'úú, 'ii'n'yān s'tíi cuchii nanaán. Du'ū chí chíi nanaán ngu'éé tun'daá 'ii'n'yān chuva'aī.

38 Caati 'úú chiicá ye'n'ē na va'ai chεεε nguuvi ní ngu'éé dií'n chí 'úú ne'n'é maán, caatí dií'n chí ne'n'e maān 'ii'n'yān chí dichó'o yā 'úú.

39 Chuu chi ne^{n'}ē Chiidá chi dichó'o yā 'úú, caati 'úú ní nguée nindaí mar 'áámá ye^{n'}ē tanducué^{n'}ē chi tee yā 'úú. 'Úú ní nadin'duuchí tanducué^{n'}ē 'ii^{n'}yāⁿ ye^{n'}e nguaaⁿ tiná^{n'}ā nguuvi chi 'cuiñū i^{n'}yeē^{n'}dī.

40 Chuū chi ne^{n'}e 'ii^{n'}yāⁿ chi dichó'o yā 'úú: Nducyaaca 'ii^{n'}yāⁿ chi n'diichí yā Daiya Ndyuūs, ní i'téenu yā 'ii^{n'}yāⁿ, véé vida cue^{n'}e daā^{n'}maⁿ ye^{n'}é yā. Niicu 'úú ní nadicueé^{n'} 'ii^{n'}yāⁿ s'ee^{n'} nguuvi chi 'cuiñū i^{n'}yeē^{n'}dī.

41 Tuu'mí nga^{n'}ā 'ii^{n'}yāⁿ Israel ye^{n'}é yā: Nguée n'daacā chi nga^{n'}a yā: 'Úú tan'dúúcā pan chi cuch'ée^{n'} nanguuvi, 'tíicā 'úú.

42 Ní nga^{n'}a yā: ¿'Áá nguée sá^{n'}a 'cūū chi Jesús daiya José? Ní n'diichi yú chiidá yā ndúúcū chεεcú yā. ¿Taacā chi nga^{n'}ā sa: 'Úú chi cuch'ée^{n'} ye^{n'}e na va'ai chεeti nguuvi?

43 Ní Jesús nan'guεεcúta^{n'}á yā ye^{n'}ē sa, ní nga^{n'}a yā ngii yā sa^{n'}ā: Nguée caa^{n'}máⁿ ndís'tiī nguááⁿ maáⁿ nī.

44 Mar 'áámá 'ii^{n'}yāⁿ nguée cuuvi ndaá yā nanaáⁿ ndúútī chi Chiidá chi dichó'o yā 'úú nguée nndéε yā 'ii^{n'}yāⁿ. 'Úú nadan'duuchí 'yā nguuvi chi 'cuiñū i^{n'}yeē^{n'}dī.

45 Canée nguūⁿ na libro ye^{n'}ē Ndyuūs naachi nga^{n'}a profetas 'tíicā: Dendyuūs ca'cuee^{n'} yā nducyaaca yā. Nducyaaca 'ii^{n'}yāⁿ chi ch'iindiveé^{n'} yā ye^{n'}ē Chiidá ní 'āā cueé^{n'} yā ye^{n'}ē Chiidá, cuchíí yā nanááⁿ 'úú.

46 Mar 'áámá 'ii^{n'}yāⁿ 'āā n'diichí yā Chiidá, dámaaⁿ Cristo chi ye^{n'}e Dendyuūs ti Daiyá Ndyuūs. 'Ii^{n'}yāⁿ 'cūū dámaaⁿ n'diichí yā Chiidá.

47 Cuaacu níⁿnyúⁿ, cuāācū níⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngī ndis'tí: Du'ū chi i'ténu yā 'úú cunduuchí yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

48 'Úú tan'dúúccā pan chi canduuchi, 'tíicā 'úú.

49 Chiidá nī che'é yā pan maná na yáⁿ'āa naachi nguéé 'iⁿ'yāⁿ ní ch'iī yā.

50 Chúū chi pan chi cuch'ééⁿ na va'ai chεeti ngu- uvi caatí 'iⁿ'yāⁿ chi che'é yā yeⁿ'ē nguéé 'cuūvi yā.

51 'Úú tan'dúúccā pan chi canduuchi chi cuch'eéⁿ na va'ai chεeti nguuvi. Du'u 'iⁿ'yāⁿ chi ché'e yā pan 'cūū, cunduuchí yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Níicú pan miiⁿ chi 'úú caⁿ'á ní yuūtē yeⁿ'é maáⁿ. Chuū chi ca'á cáávā vida yeⁿ'é 'iⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

52 Tuu'mi ní 'iⁿ'yāⁿ Israel ch'εεcu cheendí sá nguaaⁿ maāⁿ sa: ¿Táácā cuuvi téε sá cuerpo yeⁿ'ē sa chi che'é 'nū?

53 Tuu'mí ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: Cuaacu níⁿnyúⁿ, cuāācū níⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngī ndis'tí: Nduuti chi nguéé che'e nī cuerpo yeⁿ'e Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs ní nduuti chi nguéé cu'ú nī yuuúⁿ yeⁿ'ē sa, nguεε cūnee vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ndúúcu nī.

54 Du'u chi che'e cuerpo yeⁿ'é ni cu'u yuuúⁿ yeⁿ'é, cunéé vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ndúúcu. Níicú 'úú nadicueéⁿ 'iⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguuvi chi 'cuiⁿnū iⁿ'yeeⁿdí.

55 Caati cuerpo yeⁿ'é, cuaacu níⁿnyúⁿ yuūtē chi che'e yā. Ní yuuúⁿ yeⁿ'é, cuaacu níⁿnyúⁿ chi yuuúⁿ chi cu'u yā.

56 Du'u chí che'e cuerpo yeⁿ'é ní cu'ú yuuúⁿ yeⁿ'é cunee yā nduucú, ní 'úú cunéé ndúúcu yā.

57 Tan'dúúccā chi Chiidá canduuchí yā ní dichó'o yā 'úú, ní 'úú canduuchí cáávā 'iⁿ'yāⁿ miiⁿ. 'Tiicá

ntúūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi che'e yā 'úú, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní cundu-
uchi ntúúⁿ yā cáávā 'úú.

58 Chúū pan chi cuch'eéⁿ yeⁿ'ē na va'ai chεeti ngu-
uvi. Nguéé tan'dúúcā pan maná chi che'e chiidá nī
miiⁿ tiempo chi 'āā chó'ōo ní ch'iī yā. Du'u chi che'e
pan 'cūū cunduuchi yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

59 Chuū chí caⁿ'a Jesús na yáacū sinagoga taachi
cueⁿ'é yā na yáāⁿ Capernaum.

Nduudu yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ

60 Tuu'mi n'deee n'dái discípulos yeⁿ'é yā taachi
ch'iindiveéⁿ yā chuū ní caⁿ'a yā: Chεechí 't'éé ndu-
udu 'cūū. ¿Du'ū rá 'caandiveeⁿ rá?

61 Taachí déénú maāⁿ Jesús chi discípulos yeⁿ'é
yā indeē sa nguááⁿ maāⁿ sa yeⁿ'e chúū tuu'mi ní
ngaⁿ'á yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: ¿'Áá chuū chi nguεε
ineéⁿ nūuⁿ ndís'tiī?

62 ¿De'ē ca dííⁿ ndis'tiī, taachí n'diichí nī Saⁿ'ā chí
Daiya Dendyuūs chí ch'ee sa na va'ai chεeti nguuvi
naachí canéé sa vmnááⁿ vmnaaⁿ?

63 Espíritu chuū chí nga'a vida yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ ní
'iiⁿ'yāⁿ canéé ndúúcū espíritu yeⁿ'é yā. Yuūtē miiⁿ
nguéé de'ē vεε idiīⁿ. Nduudu chi ngaⁿ'á ngii ndis'tiī,
ní yeⁿ'ē espíritu ní ca'a vida 'iiⁿ'yāⁿ.

64 Véé n'duuvi ndís'tiī chí nguéé i'téénú nī. Caati
Jesús ndíí cuaaⁿ vmnaaⁿ 'āā deenú yā du'ū 'iiⁿ'yāⁿ
s'eeⁿ chí nguéé cu'téenu yā, níícú du'ū 'iiⁿ'yāⁿ chí
dííⁿ yā entregar 'iiⁿ'yāⁿ.

65 Ní Jesús ngaⁿ'a yā: Cáávā chuū chí ngaⁿ'á ngii
ndís'tiī, caati mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé cuchíí yā
nanaaⁿ ndúúti chí nguéé cáávā chí Dendyuūs 'cuúⁿ
yā 'iiⁿ'yāⁿ.

66 Ndií tuu'mi, neené 'yaaⁿ discípulos yeⁿ'é yā ndaacadáámí sá ní 'āā ntéé cachiica sa ndúúcu Jesús.

67 Tuu'mí ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā chi ndiichúúví: ¿'Áá neⁿ'é nī ntuūⁿ ndís'tiī ndaacadáámí nī yeⁿ'é?

68 Tuu'mi ní nan'guεεcútaⁿ'ā Simón Pedro: Señor, ¿du'u chí caⁿ'ā ndúúcu 'nū? N'diī ní canée nī ndúúcu nduudu yeⁿ'ē vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

69 Nús'uu i'téenu 'nū ní deenú 'nū chí n'diī chí Cristo, Daiya Dendyúūs chí canduuchi cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

70 Ní Jesús nan'guεεcútaⁿ'á yā: ¿'Áá nguée 'úú chí ndεεvé ndís'tiī ndiichúúví nī? Ní 'áámá chée ndís'tiī nī yááⁿ'guinūⁿ.

71 Ní ngaⁿ'a yā yeⁿ'e Judas Iscariote, daiya Simón caati sáⁿ'a 'cūū chí canee chí diiⁿ sa entregar 'iiⁿ'yāⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ 'áámá sá yeⁿ'ē naachi ndiichúúví sá.

7

'Diīnū Jesús nguée i'teenú yā

1 Cho'ōo tanducuéⁿ'ē chuū, Jesús cachiicá yā na yáⁿ'āa Galilea. Nguée neⁿ'é yā cuchiicá yā na yáⁿ'āa Judea caati saⁿ'ā Israel s'eeⁿ canée ngiinu sa chí 'caaⁿ'núⁿ sa Jesús.

2 Ní 'āā chinee niiⁿnuúⁿ nguuvi 'viicu yeⁿ'ē va'āī chí 'neeⁿ n'daí yā arco yeⁿ'ē testamento yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ.

3 Tuu'mí ní ngaⁿ'a 'díinu yā ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ: Nan'dáa di 'múúⁿ ní cueⁿ'e di na yáⁿ'āa Judea caati discípulos yeⁿ'ē di cuuví snaaⁿ yā dendu'ū ntiīⁿnyuⁿ chí idiiⁿ di.

4 Caati ndii 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguéé diíⁿ yā 'áámá chi canúúⁿ n'de'ei. Níícú maáⁿ yā ní neⁿ'é yā chi 'iiⁿyāⁿ n'diichí yā 'yā. Ndúúti chí dii chí diiⁿ di cosa chi 'tíicā tuu'mi ní 'cuuⁿ'miⁿ di maāⁿ di nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

5 Ní mar 'áámá 'díínu yā nguéé chi'teenú yā 'iiⁿyāⁿ.

6 Tuu'mí ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: 'Aa ntéé véé chi 'aacu hora yeⁿ'é, caati tiempo yeⁿ'é nī 'āā canéé.

7 'Iiⁿyāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yéⁿdí cuuvi n'diichí yā ndis'tiī. Nguéé cuuvi n'diichí yā 'úú caati 'úú ní ngaⁿ'á cuaacú chεε chi nguéé n'daacā idiiⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yéⁿdí 'cūū.

8 Ndís'tiī caⁿ'a nī 'viicú 'cūū. 'Úú ní nguεε caⁿ'á maaⁿnguuvi, caati 'āā cuéé cunuūⁿ ca'a hora yeⁿ'é.

9 Taachi ch'iinu caⁿ'a yā chii yā nduudú 'cūū 'díínu yā, tuu'mi Jesús canéé ca yā yáⁿ'āa Galilea.

Jesús cuen'e yā 'viicu yeⁿ'ē va'āi chi 'nee n'dái yā arco yeⁿ'ē testamento

10 Taachi cuen'é saⁿ'a 'díínu yā 'viicu, 'tiicá ntúūⁿ miiⁿ ní cuen'é Jesús cuayiivi. Nguéé ch'iⁿ'í yā chi Jesús miiⁿ. Cheⁿ'e n'de'ei núuⁿ yā.

11 Tuu'mi ní saⁿ'a Israel s'eeⁿ ní in'nuuⁿ sa 'iiⁿyāⁿ na 'viicu miiⁿ. Ní ngaⁿ'a sa: ¿Tíí cánéé 'iiⁿyāⁿ miiⁿ?

12 'Iiⁿyāⁿ yāāⁿ miiⁿ neené n'deēe ngaⁿ'a yā yeⁿ'é yā. N'duuví yā ngaⁿ'a yā: 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ n'dai taavi yā. Ta n'duuví yā ngaⁿ'a yā: Nguéé, caati nginnche'éí yā 'iiⁿyāⁿ.

13 Mar 'áámá saⁿ'ā chí cheⁿ'e sa 'viicu nguéé caⁿ'a sa yeⁿ'é yā ti 'va'a sa 'iiⁿyāⁿ Israel.

14 Chí maⁿ'ā 'viicu, tuu'mi ní Jesús cuchéé yā chεeti yáacū templo ní chi'cueeⁿ yā.

15 Níicú saⁿ'a Israel ngeⁿ'e yiinu sa ní ngaⁿ'ā sa: ¿Táácā déenu sáⁿ'a 'cūū letras caati sáⁿ'a 'cūū nguεε 'néⁿ sa?

16 N'guεεcútaⁿ'a Jesús ní caⁿ'a yā: Chiiⁿ chí ngi'cueéⁿ chi deenú ní nguéé yeⁿ'é, ti yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí dichó'o yā 'úú.

17 Ndúuti chí 'iiⁿ'yāⁿ neⁿ'é yā diíⁿ yā voluntad yeⁿ'é Dendyuūs, tuu'mi ní deenú yā chí ngi'cueéⁿ nduuti chí yeⁿ'é Dendyuūs o nduuti chí 'úú ngaⁿ'á yeⁿ'ē maáⁿ.

18 'Iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a yā yeⁿ'ē maáⁿ yā in'nuúⁿ yā poder yeⁿ'ē maáⁿ yā. Naati 'iiⁿ'yāⁿ chí in'nuúⁿ yā poder yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí dichó'o yā 'yā, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní cuaacú yā. Ní nguéé chí nguéé cuaacu nduucú yā.

19 ¿'Áá nguéé ca'a Moisés ndís'tiī yeⁿ'ē ley? Ní mar áamá ndís'tiī nguéé idiíⁿ nī chí ngaⁿ'a ley miiⁿ. ¿De'ē cáávā chí neⁿ'e 'caan'nuⁿ ndís'tiī 'úú?

20 N'guεεcutáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ ní caⁿ'a yā Jesús: Yááⁿ'n'guiinūⁿ canéé ndúúcū di. ¿Du'ū idiiⁿ núúⁿ yiinu chí neⁿ'é 'caan'nūⁿ dii?

21 Jesús ní n'guεεcutáⁿ'a yā ní ngaⁿ'a yā ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ: Dííⁿ 'áamá ntiiⁿ'nyuⁿ ní nducyaaca ndís'tiī ngeⁿ'e yiinu nī.

22 Cuaacu chí Moisés miiⁿ tee sa ley yeⁿ'e circuncisión ndís'tiī. (Nguéé chííⁿ yeⁿ'ē Moisés miiⁿ chí yeⁿ'ē chiidá nī.) Ní sábadó chí nguuvi chí 'iiⁿ'yāⁿ Israel ntaavi'tuunúúⁿ yā, ndís'tiī idiíⁿ nī circuncidar saⁿ'ā 'lííⁿ.

23 Ndúúti chí cuaáⁿ nī chí diíⁿ yā circuncidar saⁿ'ā 'lííⁿ nguuvi sábadó caati ley yeⁿ'ē Moisés canéé chí diíⁿ nī cumplir, ¿de'ē induuvi táaⁿ nī nduucú caati sábadó idiíⁿ chí nduūvā n'dáacā yeⁿ'e 'áamá saⁿ'ā?

24 Nguéé dííⁿ nī juzgar tan'dúúccā chi nada-cadínuuⁿ nī naati dííⁿ nī juzgar chi cuaacu ndúúccū chi n'daí miiⁿ.

¿'Áá saⁿ'ā miiⁿ chi Cristo?

25 Tuu'mí ngaⁿ'a n'duuví 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Jerusalén: ¿'Áá nguéé 'iiⁿ'yāⁿ 'cūú chí neⁿ'e 'caaⁿ'núⁿ yā?

26 N'diichí nī. Jesús nguéé 'va'á yā ngaⁿ'a yā nanááⁿ nducyáácc 'iiⁿ'yāⁿ. Ní nguéé du'ú vεε 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā 'yā. ¿'Áá cuaacu nííⁿnyúⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ n'gεεε chí ngaⁿ'ā ntiiⁿnyúⁿ yā ní déénú yā chí 'iiⁿ'yāⁿ 'cūú chí cuaacu nííⁿnyúⁿ chí Cristo?

27 'Iiⁿ'yāⁿ 'cūú deenu yú tíí ndiicá yā naati taachi ndiicá Cristo miiⁿ, mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguεε deenú yā tíí ndiicá yā.

28 Tuu'mi ní ngaⁿ'a yuudu Jesús taachí chí'cueeⁿ yā na yáacu templo ní ngaⁿ'a yā: Ndís'tiī, ní 'āā n'diichí nī 'úú. Ní 'āā deenú nī tíí yāāⁿ yeⁿ'é. Níícú 'úú ní nguéé cuchíí yeⁿ'ē maáⁿ, naati 'iiⁿ'yāⁿ chí dichó'o yā 'úú ní cuaacú yā. Ndís'tiī nguéé n'diichí nī 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

29 Naati 'úú ní n'diichí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ caati 'úú ndiicá yeⁿ'é yā, ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ dichó'o yā 'úú.

30 Tuu'mi ní idiíⁿ núuⁿ yiinu 'iiⁿ'yāⁿ chí cuta'á yā Jesús naati mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé che'ē ta'á yā Jesús, caati 'āā cuéé ndaa hora yeⁿ'é yā.

31 Níícú 'yaaⁿ n'daí 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí snéē miiⁿ chí'téenu yā Jesús. Ní ngaⁿ'a yā ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Taachi ndaá Cristo miiⁿ, ¿'áá nguéé cuuvi dííⁿ yā más cā señales chí diiⁿ sáⁿ'a 'cūú?

Saⁿ'ā fariseos dicho'ó yā policías chí sta'á yā Jesús

32 Tuu'mi ní sa^{n'}ā fariseos ch'iindiveeⁿ sa ye^{n'}e 'ii^{n'}yāⁿ chi neené n'deeé nga^{n'}a yā 'túúcā ye^{n'}é Jesús miiⁿ. Chiiduú n'geeté ndúú^{cū} sa^{n'}ā fariseos dicho'ó yā policías chi cuta'a sa Jesús.

33 Tuu'mi ní Jesús nga^{n'}a yā ngiī yā sa^{n'}ā s'eeⁿ: 'Āā ntεε 'nááⁿ cuneé ndúú^{cū} ndis'tiī ní na^{n'}á n'diichi 'ii^{n'}yāⁿ chi dichó'o yā 'úú.

34 In'nuúⁿ nī 'úú ní 'āā ntéé ndaacá nī 'úú. Ní naachi 'úú caneé, ndís'tiī ní nguéé cuuvi ndaa nī.

35 Tuu'mi ní nga^{n'}a 'ii^{n'}yāⁿ Israel nguaaⁿ maáⁿ yā: ¿Tií cá^{n'}ā 'ii^{n'}yāⁿ 'cúú chi nguéé nindaaca yú 'ii^{n'}yāⁿ? ¿'Áá ca^{n'}á yā n'diichi 'ii^{n'}yāⁿ Israel chi cue^{n'}é yā 'muuⁿ cue^{n'}é yā mii^{n'}yā nguaaⁿ 'ii^{n'}yāⁿ chi nguεε ye^{n'}e ndaata Israel ní ca'cueéⁿ yā 'ii^{n'}yāⁿ mii^{n'}?

36 ¿De'ē chi ntúūⁿ nga^{n'}ā Jesús: In'nuúⁿ nī 'úú ní nguéé nindaāca nī 'úú; ní naachi 'úú caneé, nguéé cuuvi cundaā ndís'tiī?

Yíúú ye^{n'}e nuūⁿnīⁿ chi canduuchi

37 Ngúúví chí ch'iīnū 'viicu ch'εεε miiⁿ, Jesús cheendii yā ca^{n'}ā diitú yā: Du'u chí yaaca chiī nanaáⁿ ní 'úú ca'á chi cu'u yā.

38 Du'ū chi i'teenu 'uú, véé vida ye^{n'}é yā. Ní vida canéé tan'dúú^{cā} 'áámá yíúú nuūⁿnīⁿ chí ca'a vida cue^{n'}e daāⁿmaⁿ 'ii^{n'}yāⁿ miiⁿ. Chuū canee nguūⁿ na libro ye^{n'}e Dendyuūs.

39 Ní chuū nga^{n'}á yā ye^{n'}e Espíritu N'dai ye^{n'}e Ndyuūs. 'Ii^{n'}yāⁿ chí cu'téenu yā Jesús canéé chí cuta'á yā Espíritu N'dai ye^{n'}e Ndyuūs. Ní Dendyuūs nguéé ca'a yā Espíritu N'dai ye^{n'}e yā ti Jesús miiⁿ ní 'āā cuéé che^{n'}é yā na va'ai chεeti nguuvi.

Véé división nguaaⁿ 'ii^{n'}yāⁿ

40 Tuu'mí ní neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ taachí ch'iindiveéⁿ yā chuū ngaⁿ'a yā: Cuaacu níⁿ'nyúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ 'cúū chi profeta.

41 Ta n'duuví yā ngaⁿ'a yā: 'Iiⁿ'yāⁿ 'cúū chi Cristo. Naati n'duuví yā ngaⁿ'a yā: ¿'Áá yeⁿ'ē yáⁿ'āa Galilea chí cánéé chí ndaa Cristo?

42 ¿'Áá nguéé ngaⁿ'ā naachi canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs chí Cristo ní cuchíí yā yeⁿ'ē ndaata yeⁿ'ē rey David, ní yeⁿ'e yáāⁿ 'lííⁿ Belén, yáāⁿ chí chiica David miiⁿ?

43 Tuu'mí neene vεε división nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ cucáávā Jesús miiⁿ.

44 N'duuvi 'iiⁿ'yāⁿ neⁿ'e yā cuta'á yā Jesús naati mar 'áámá saⁿ'ā miiⁿ nguéé tuu'vi sa 'iiⁿ'yāⁿ.

Mar 'áámá saⁿ'ā ndii tiiⁿ nguéé i'téenu sa Jesús miiⁿ

45 Policías ndaa sa nanááⁿ chiiduú n'geeté ndúúcū saⁿ'a fariseos. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ngaⁿ'a yā ngii yā policías: ¿De'ē cuuvi chí nguéé candéé ní saⁿ'ā?

46 Policías n'guεεcutáⁿ'a yā 'iiⁿ'yāⁿ: Mar 'áámá saⁿ'ā nguéé ngaⁿ'a sa tan'dúúcā chí ngaⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ 'cúū.

47 Tuu'mí saⁿ'ā fariseos n'guεεcutaⁿ'a sa policías: ¿'Áá nginnche'éí yā ntúūⁿ ndis'tii?

48 ¿'Áá i'teenu n'duuví 'iiⁿ'yāⁿ chí caⁿ'ā ntiinnyuⁿ yā o saⁿ'ā fariseos nduudu Jesús miiⁿ?

49 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéé déenu yā chí cánéé nguūⁿ na ley, 'āā condenado 'iiⁿ'yāⁿ.

50 Sáⁿ'ā miiⁿ nguuvi Nicodemo chí 'āā ndaa nanááⁿ Jesús n'gaaⁿ, saⁿ'ā miiⁿ canéé sa ndúúcu yā. Tuu'mí ngaⁿ'a Nicodemo ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ:

51 ¿'Áá ley yeⁿ'ē yú cuuvi caaⁿ'maⁿ nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ, ndúúti chi nguéé n'diichi di 'iiⁿ'yāⁿ, ní 'caandiveeⁿ dí yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ ní túúmícadíinuⁿ di chi díⁿ yā?

52 Nan'guεεcutáⁿ'a yā ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: ¿'Áá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Galilea ntúūⁿ dii? In'núúⁿ dí níccú n'diichi di chi canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs caati yeⁿ'ē yáⁿ'āa Galilea mar 'áámá vmnéⁿ'ēe nguéé can'dáā 'áámá profeta.

53 Ní cunaⁿ'a nducyaacá yā na vaacu yā.

8

'Áámá n'daataá chí cueⁿ'e tá ndúúcū saⁿ'ā

1 Jesús miiⁿ ní cueⁿ'e yā cuééⁿí chi nguuvi Olivos.

2 Tyaaⁿ tyaaⁿ chí deεεve táámá nguuvi ndáa ntúūⁿ yā yaācū templo. Nuⁿmáⁿ yáāⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndaá yā nanáaⁿ yā. Ch'iindí yā ní ca'cueéⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

3 Tuu'mi ní ndaā n'duuvu saⁿ'ā chí ngi'cueeⁿ ley ndúúcū n'duuvu saⁿ'ā fariseos. N'déε sa nanááⁿ Jesús 'áámá n'daataá chí cyaadu tá ndúúcū 'aama saⁿ'ā chí 'āā 'niinivaacu. Níccú chí canee sa chí nuuⁿ sa táⁿ'ā náávtaⁿ'ā yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

4 Ngaⁿ'a saⁿ'ā s'eeⁿ: Maestro, n'daataá 'cūū ní tunéé 'nū táⁿ'ā ndúúcū táámá saⁿ'ā.

5 Naachi cánéé nguūⁿ ley yeⁿ'ē Moisés miiⁿ ní ngaⁿ'ā chí cuíituú 'nū n'daataá chí 'tíicā. N'dīi túú'mi, ¿de'ē ngaⁿ'a n'diī?

6 Chuū ngaⁿ'ā saⁿ'ā s'eeⁿ chí neⁿ'e sá n'diichi sa táácā diiⁿ Jesús 'iicu tun'dáá nuuⁿndi sa yeⁿ'é yā. Jesús ní can'dii yā ní dingúuⁿ yā na yáⁿ'āa miiⁿ ndúúcū nduutita'á yā. Díⁿ yā tan'dúúcā chí nguéé ch'iindiveéⁿ yā yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

7 Taachí nitiinguunééⁿ ntuūⁿ sáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ, tuu'mí nanguaacundii yā ní ngaⁿ'a yā ngii yā: Du'ū ndís'tiī chí nguéé nuuⁿndi yeⁿ'é nī, cuta'á nī vmnááⁿ vm-naaⁿ 'áámá túūu ní ca'á nī táⁿ'ā.

8 Can'dií ntuuⁿ yā ní dinguūⁿ ntúuⁿ yā ná yáⁿ'āa.

9 'Iiⁿ'yāⁿ chí ch'iindiveéⁿ yā chuu tuumicádíinuⁿ yā chí véeⁿ nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Ní ca'áámá ca'áámá inan'daá yā, 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúū 'āā ndií ná ch'iinuu maaⁿ. Nan'daā nducyáácá yā. Ní 'aa dámaāⁿ Jesús canee yā ndúúcū táⁿ'ā chí canéé naavtaⁿ'ā.

10 Nacueeⁿ Jesús ní n'diichí yā 'āā ntéé du'ū vεε ti 'āā dámaāⁿ n'daataá miiⁿ. Ní ngaⁿ'a yā ngii yā táⁿ'ā: Dii n'daataá, ¿tíí canéé 'iiⁿ'yāⁿ chí tun'daá nuuⁿndi yā yeⁿ'é di? ¿'Áá ndii 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguεε ngaⁿ'a yā nuuⁿndi yeⁿ'é di?

11 N'daata mííⁿ ní ngaⁿ'ā tá: Señor, mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ. Tuu'mi ní Jesús ngaⁿ'á yā ngii yā táⁿ'ā: 'Úú nguéé caaⁿ'máⁿ nuūⁿndi yeⁿ'é di. Cunaⁿ'ā di ní 'āā ntéé diiⁿ nuuⁿndi di.

Jesús chí dεεve ín'yeeⁿdī

12 Cuayivi Jesús ní ngaⁿ'ā ntúuⁿ yā ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ: 'Úú tan'dúúcā dεεve yeⁿ'é iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, 'tíicā 'úú. Du'u chí can'daā 'úú nguéé caⁿ'a yā na maaíⁿ caati cunée yā ndúúcū chí dεεve yeⁿ'é vida.

13 Tuu'mi ní ngaⁿ'ā saⁿ'ā fariseos ngii sa Jesús: Dii ní yeⁿ'é maaⁿ di nduudu cuaacu chí ngaⁿ'ā di. Nduudu chí ngaⁿ'ā di nguéé nduudu cuaacu.

14 Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: 'Úú ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é maáⁿ. Nduudu chí ngaⁿ'á ní nduudu cuaacu miiⁿ. Deenú tíí ndiicá ní tíí caⁿ'á. Naati ndís'tiī nguéé déénu nī tíí ndiicá ní nguéé déénú nī tíí caⁿ'á.

15 Ndís'tiī ní ngaⁿ'a nī nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ dacaā 'iiⁿ'yāⁿ. Naati 'úú nguéé ngaⁿ'á nuuⁿndi yeⁿ'ē mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ.

16 Ndúúti chi 'úú ngaⁿ'á nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ, nduudu yeⁿ'é ní nduudu cuaacu chii, caati 'úú ní nguεε damaāáⁿ ti 'úú ní ndúúⁿcū Chiidá chi dichó'o yā 'úú.

17 Caati naachi canéé nguūⁿ na ley yeⁿ'é nī naachi ngaⁿ'ā na 'uuvi 'iiⁿ'yāⁿ, chii chi nduudu cuaacu.

18 'Úú chi ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é māāⁿ. Ní Chiidá chi dichó'o yā 'úú ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'é.

19 Tuu'mí ngaⁿ'ā sáⁿ'ā s'eeⁿ ngii sa Jesús: ¿Tíí canéé Chiida dí? Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús: Nduuti chi nguéé 'āā n'diichi nī 'úú, ndíí nguéé ndúú 'āā n'diichi nī Chiidá. Ndúúti chi 'āā n'diichi nī 'úú, 'tiicá ntúūⁿ 'āā n'diichi nī Chiidá.

20 Ndúúⁿdú 'cūū ngaⁿ'ā Jesús taachi canéé yā naachi snúūⁿ cajas yeⁿ'e ofrendas. Tuu'mi ní taachí ngi'cueéⁿ yā chεeti yáácū templo mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ inátuuⁿ'vi yā Jesús caati 'āā 'cuéé cunuūⁿ ca'a hora yeⁿ'é yā.

Naachi 'úú caⁿ'á ndís'tiī ní nguéé cuuvi ndaa nī

21 Jesús ngaⁿ'a ntúūⁿ yā ngii yā saⁿ'ā: 'Úú ní caⁿ'á ní ndís'tiī in'nuúⁿ nī 'úú. Ná nuuⁿndi yeⁿ'é nī 'cūūvi nī. Naachi 'úú caⁿ'á ndís'tiī ní nguéé cuuvi ndaa nī.

22 Tuu'mi saⁿ'ā Israel s'eeⁿ ngaⁿ'a sa: ¿'Áá 'caaⁿ'nuⁿ maán yā 'iiⁿ'yāⁿ caati ngaⁿ'a yā: Naachi 'úú caⁿ'á, ndís'tiī nguéé cuuvi ndaa nī?

23 Tuu'mi ní Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Ndís'tiī ní yeⁿ'ē cuaaⁿ ndiiyā ndís'tiī niicu 'úú ní yeⁿ'ē cuaaⁿ

'niiⁿnuⁿ 'úú. Ndís'tiī ní yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndís'tiī naati 'úú ní nguéé yeⁿē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū 'úú.

24 Caavā chúū chi ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chi 'cuūvi nī na nuuⁿndi yeⁿe nī. Ndúúti chi nguéé cu'téenu nī chi 'úú chi Cristo miiⁿ tuu'mi ní na nuuⁿndi yeⁿé nī ní 'cuūvi nī.

25 Ni ngaⁿ'a sa ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ: ¿Díi du'ū dii? Tuu'mi ní Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Tan'dúúca nūuⁿ chí ngaⁿ'á ndii cuaaⁿ vmnaaⁿ, 'tíicā 'úú.

26 Nééné n'deēe dendú'ū chi canéé chí caāⁿ'mán ndúúcu ndis'tiī ní diiⁿ juzgar ndis'tiī. 'Iiⁿ'yāⁿ chi dichó'o yā 'úú, 'iiⁿ'yāⁿ míiⁿ chí cuaacu yā. Chíiⁿ chí n'giindiveéⁿ yeⁿe yā, chiiⁿ ngaⁿ'á na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

27 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé tuumicádíiⁿnuuⁿ yā chi 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní ngaⁿ'á yā yeⁿē Chiidá yā.

28 Tuu'mí ngaⁿ'ā Jesús ngii yā saⁿ'ā: Taachí nadacuéeⁿ nī Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs, tuu'mi ní cuuvi déenu nī chi 'úú. Nguéé du'ū vεε chi diiⁿ chi yeⁿē maáⁿ naati Chiidá chí'cueé yā 'úú. Ní chíiⁿ chí ngaⁿ'á.

29 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi dichó'o yā 'úú canéé yā nduucú. Chiidá ní nguéé chí'neeⁿ yā 'úú dámaáⁿ. Naati 'úú ní diiⁿ tanducuéⁿē chi neⁿe yā.

30 Taachí ngaⁿ'á Jesús chuū nééné 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí'téenu yā yeⁿé yā.

Nduūdū Cuaacu chi nanguaⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ

31 Tuu'mí ngaⁿ'ā Jesús ngii yā saⁿ'ā Israel seⁿe chí i'téenu sa 'yā: Ndúúti chí ndís'tiī cunée nī ndúúcu nduudu yeⁿé tuu'mi ní cuaacu chí ndis'tiī discípulos yeⁿé.

32 Ní n'diichí nī nduudu cuaacu. Ní caavā nduudu cuaacú miiⁿ ndís'tiī nanguáⁿ'ai nī.

33 Nan'guεεcutáⁿā saⁿā yeⁿé yā: Nús'uu ní ndaata yeⁿē Abraham. Níícú mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguéé dichiiⁿve 'nū. ¿Táácā chí ngaⁿa di chí ndís'tiī ní canee chí nanguáⁿai nī?

34 Jesús ní nan'guεεcutáⁿa yā yeⁿē sa: Cuaacu níⁿnyúⁿ, cuāácū niiⁿnyuⁿ ngaⁿá ngii ndís'tiī chí nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí dííⁿ yā nuuⁿndi, 'iiⁿyāⁿ s'tíí dichiiⁿve yā yeⁿē nuuⁿndi.

35 'Iiⁿyāⁿ chí diiⁿ mandado yeⁿē 'iiví yā nguéé 'áámá ineéⁿ yā ndúúcū familia yeⁿe 'iiví yā naati daiya 'iiví miiⁿ ní 'áámá cuneéⁿ yā.

36 Ndúúti chí Daiyá yā nadinguáⁿai yā, cuaacu níⁿnyúⁿ chí ndís'tiī ní nínguaⁿai nī.

37 'Úú deenú chí ndís'tiī chí ndaata yeⁿé Abraham. Naati dinúúⁿ yiinu nī chí neⁿe 'caaⁿnúⁿ nī 'úú, caati nduudu yeⁿé nguéé ngii neé ndúúcū ndís'tiī.

38 Chiiⁿ chí n'diichí ndúúcū Chiidá, chiiⁿ chí 'úú ngaⁿá. Ndís'tiī ní dííⁿ nī chí n'diichí nī chiidá nī.

Ndís'tiī yeⁿē yááⁿnguínūⁿ chí chiidá nī

39 'Iiⁿyāⁿ s'een nan'guεεcutáⁿa yā yeⁿé yā ní ngaⁿá yā: Chiidá 'nū Abraham. Ngaⁿa Jesús ngii yā saⁿā: Nduuti chí daiya Abraham ndís'tiī tuu'mi ní ntiiⁿnyuⁿ yeⁿē sa idíⁿ nī.

40 Naati maaⁿ ní idinúúⁿ yiinu nī chí 'caaⁿnuⁿ nī 'úú, caati 'úú saⁿā chí ngaⁿa nduudu cuaacu chí ch'iindiveéⁿ yeⁿē Dendyuūs. Abraham nguéé diiⁿ sa chuū.

41 Ndís'tiī ní dííⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe chiidá nī. Tuu'mi ní ngaⁿa sa ngii sa Jesús: Nús'uu nguéé ch'iindiyáⁿ 'nū yeⁿē daiya sa saⁿā cyúúni. Canéé 'áámá chiidá 'nū chí Dendyuūs miiⁿ.

42 Tuu'mi ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā s'een: Ndúúti chi chiidá nī chi Dendyuūs miiⁿ cuaacu níⁿ'nyúⁿ chi dinéⁿ'e nī 'úú, caati 'úú ní yeⁿ'é Dendyuūs chiicá ní ndaá. Ní nguéé ndaá yeⁿ'é maáⁿ ti Ndyuūs maáⁿ yā dichó'o yā 'úú.

43 ¿De'ε cuuvi chi nguεε n'gúuⁿ nī nduudu yeⁿ'é? Ti nguεε n'giindiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'é.

44 Ndís'tiī ní yááⁿ'nguiinūⁿ chiidá nī. Ndís'tiī ní neⁿ'é nī diíⁿ nī tanducuéⁿ'ē chi neⁿ'ē chiida nī. Yááⁿ'nguiinūⁿ chí n'giíⁿ'nūⁿ 'āā canéé núuⁿ yā ndíí naachi ngaⁿ'ā. Nguéé 'áámá canéé yā na nduudu cuaacu ti nguéé nduudu cuaacu nduucú yā. Taachí yááⁿ'nguiinūⁿ ngaⁿ'ā sa nduudu yaadi yeⁿ'ē maaⁿ sa ngaⁿ'a sa ti saⁿ'ā yeⁿ'ē nduudu yaadi ní chiida nduudu yaadi sáⁿ'ā.

45 Naati 'úú ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu ní nguéé i'téenu nī yeⁿ'é.

46 ¿Du'ú yeⁿ'ē ndís'tiī ngaⁿ'a chi idiíⁿ nuuⁿ'ndi? Ní nduuti chí 'úú ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu, ¿de'ē chi nguéé i'téenu nī 'úú?

47 Du'u chí yeⁿ'ē Dendyuūs miiⁿ nduudu yeⁿ'ē Dendyuūs n'giindiveéⁿ yā. Chiiⁿ chí ndís'tiī ní nguéé n'giindiveéⁿ nī ti nguéé yeⁿ'é Dendyuūs ndís'tiī.

Jesús canéé yā vmnááⁿ vmnaaⁿ chi iⁿ'yeēⁿdī

48 Tuu'mi ní nan'guεεcútaⁿ'ā saⁿ'a Israel s'een ní ngaⁿ'a sa ngii sa Jesús: ¿'Áá nguéé cuaacu ngaⁿ'ā nús'uū chi samaritano dii, ní cánéé dí ndúúcū yááⁿ'nguiinūⁿ?

49 Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús: 'Úú nguéé cánéé ndúúcū yááⁿ'nguiinūⁿ. 'Úú diíⁿ honrar Chiidá. Ndís'tiī nguéé i'téenu nī 'úú.

50 'Úú ní nguée in'nuún honra ye^{n'}é māaⁿ. Vée 'ii^{n'}yāⁿ chi in'nuún yā honra ye^{n'}é ní díiⁿ yā juzgar 'ii^{n'}yāⁿ.

51 Cuaacu ní^{n'}nyúⁿ, cuāacū nii^{n'}nyuⁿ nga^{n'}á ngii ndís'tiī: Du'u chí n'giindiveēⁿ nduudu ye^{n'}é nguée n'diichí yā vaadī n'gii taanduvéeⁿ nguuvi.

52 Tuu'mi ní sa^{n'}a Israel s'eeⁿ nga^{n'}ā sa ngii sa Jesús: Maaⁿ ní tuumicádínuuⁿ 'nū ye^{n'}ē di. Canee di ndúúcū yáá^{n'}n'guiinūⁿ. Abraham miiⁿ ní ch'ii ndúúcū profetas 'iicu díí ní nga^{n'}ā di: Du'u chí n'giindiveēⁿ nduudu ye^{n'}é nguée n'diichíneēⁿ yā vaadī n'gii taanduvéeⁿ nguuvi.

53 ¿'Áá vmnaaⁿ ntuūⁿ ca dii ye^{n'}ē chiida yú Abraham chí ch'ii yā ní ye^{n'}e profetas chí ch'ii yā? ¿Du'ū nadacádiinuuⁿ di chí máāⁿ di?

54 Nan'guεεcúta^{n'}ā Jesús: Ndúúti chí 'úú díiⁿ honrar māaⁿ tuu'mi ní honra ye^{n'}é ní nguée de'ē vεε. Chiidá míiⁿ chí idiíⁿ yā honrar 'úú. Ní ye^{n'}e chiidá chí nga^{n'}ā ndís'tiī chí Dendyuūs ye^{n'}é nī.

55 Ní nguée 'āā n'diichí nī 'ii^{n'}yāⁿ naati 'úú 'āā nin'diichí 'ii^{n'}yāⁿ. Ndúúti chí nga^{n'}á chí nguée nin'diichí 'ii^{n'}yāⁿ tan'dúúcā chí yaadi ndís'tiī, 'tíicā ntúúⁿ 'úú. Caati 'āā n'diichí 'ii^{n'}yāⁿ ní n'giindiveēⁿ nduudu ye^{n'}é yā.

56 Chiidá nī Abraham yéénú taavi sa chí 'āā n'diichí sa nguuvī ye^{n'}é. Ní 'āā n'diichí sa. Ní yéénú taavi sa.

57 Tuu'mi ní nga^{n'}a 'ii^{n'}yāⁿ Israel s'eeⁿ: ¿'Áá 'āā cuéeⁿ cuuvi 'uuvi ngeεcu ndiichi nduūyū ní 'āā n'diichí di Abraham?

58 Ní nga^{n'}a Jesús ngii yā sa^{n'}a: Cuaacu ní^{n'}nyúⁿ, cuāacū nii^{n'}nyuⁿ nga^{n'}á ngii ndís'tiī chí 'úú vmnáāⁿ vmnaaⁿ chí Abraham.

59 Tuu'mi ní saⁿā s'eeⁿ sta'á sa tuūu chi ca'a sa Jesús, naati Jesús ní canúúⁿ n'de'ei yā ní nan'dáa yā chεeti yáacū templo ní cho'ó yā náavtaⁿá yā 'íiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní cunaⁿá yā.

9

Jesús ca'á yā vista yeⁿe 'áámá sán'ā chi ngueenááⁿ ndii taachi chi ch'iindiyāⁿ sa

1 Níicú taachi cho'ōo Jesús ní n'diichí yā 'áámá saⁿā chi ngueēe nduutináaⁿ sa ndíi taachi ch'iindiyáaⁿ sa.

2 Níicú discípulos yeⁿ'é yā ntiinguuneeⁿ yā Jesús ní ngaⁿ'a yā ngiī yā 'iiⁿyāⁿ: N'dii Maestro, ¿du'u dínuūⁿndí? ¿'Áá chiida sa ndúúcū chεεcu sa vεε nuuⁿndi yeⁿ'é yā? ¿'Áá maaⁿ sa 'tíicā sa chí ngueēē nduutináaⁿ sa taachi ch'iindiyáaⁿ sa?

3 Nan'guεεcútaⁿā Jesús ní nguéé ndúú sán'a cūū ní nguéé chiida sa ndúúcū chεεcu sa vεε nuuⁿndí yeⁿ'é yā chí ngueēe nduutináaⁿ sa. 'Tíicā saⁿā ní 'cuuⁿmiⁿ chí diiⁿ Déndyuūs miiⁿ nduucú yā.

4 Cánéé chí díiⁿ ntiiⁿnyuⁿ chí idiīⁿ 'iiⁿyāⁿ chí dicho'ó yā 'úú neⁿ'e chí véé nguuvi. Ndaá chí cuuvi 'da'a taachi mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ ní nguéé díiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ.

5 Nuuma neⁿ'e chí cuneé iⁿ'yeēⁿdī 'úú chí cuneé tan'dúúcā dεεvε yeⁿ'ē iⁿ'yeēⁿdī 'úú.

6 Taachi níngaⁿ'a yā chuū chiidaiⁿ yā na yán'āa níicú in'dái yā inchεetí ndúúcū nuuⁿniⁿ daíⁿ yā. Níicú s'néeⁿ yā nchεetí nduutináaⁿ saⁿā ngueenááⁿ.

7 Ní ngaⁿ'a yā: Cúnaⁿ'ā dí. Nááⁿnú dí nduutináaⁿ di na cheendi yííve yeⁿ'ē Siloé. (Nduudu miiⁿ neⁿ'e

caan'maⁿ Dichó'o Yā.) Tuu'mi ní cunaⁿ'ā sa ní naāⁿnu sa ní nguεεcundí sa 'āā inaaⁿ sa.

8 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ na níⁿ'núⁿ va'ai yeⁿ'ē sa ndúú^cū 'iiⁿ'yāⁿ chí 'āā ndíⁿ vmnaaⁿ n'diichí yā saⁿ'ā chí ngueenaáⁿ ní ngaⁿ'a yā: ¿'Áá nguéé sáⁿ'a 'cūū n'gīⁿndī ngiica limosna?

9 N'duuví yā ngaⁿ'a yā: Sáⁿ'a 'cūū. Ta n'duuví yā ní ngaⁿ'a yā: Tan'dúú^cā saⁿ'ā miiⁿ, 'tíicā saⁿ'ā. Saⁿ'ā miiⁿ ngaⁿ'a sa: 'Úú.

10 Ngaⁿ'a yā ngiī yā saⁿ'ā: ¿Taaca nínguaaⁿ nduutináⁿ di?

11 N'guεεcútaⁿ'ā sa ní ngaⁿ'ā sa: Saⁿ'ā chí nguuvi Jesús miiⁿ din'dái sa ncheⁿetí ní chí'neeⁿ sa nduuti-naáⁿ. Ní ngaⁿ'ā sa ngiī sa 'úú: Cueⁿ'e di cheendi yiivε nuūⁿ'nīⁿ yeⁿ'ē Siloé. Naaⁿnu di nduutináⁿ di. Níicú cheⁿ'é, ní naāⁿnu nduutinaáⁿ, ní 'āā inaáⁿ.

12 Tuu'mi ní ngaⁿ'a yā ngiī yā saⁿ'ā: ¿Tii canéé saⁿ'ā miiⁿ? Tuu'mí ngaⁿ'ā sa: Nguéé deenú.

Fariseos itiinguunéeⁿ yā saⁿ'ā ngueenaⁿ chí 'āā nduuva yeⁿ'ē sa

13 Tuu'mi ní candéε yā saⁿ'ā chí ngueenaáⁿ ndíⁿ cuaaⁿ vmnaaⁿ nanááⁿ saⁿ'ā fariseos.

14 Ní sáⁿbado miiⁿ nguuvi chí ntaavi'túúnuuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel chí Jesús idin'dái yā ncheⁿetí miiⁿ. Ní nin'guáaⁿ yā nduutinaaⁿ sa.

15 Tuu'mi ní ntiinguuneeⁿ ntúuⁿ yā fariseos: ¿Táácā 'āā inaaⁿ di? Tuu'mi ní ngaⁿ'ā sa: S'néeⁿ yā ncheⁿetí na nduutinaáⁿ, níicú naāⁿnú. Maaⁿ ní inaáⁿ.

16 Tuu'mi ní 'áámá saⁿ'ā fariseo ngaⁿ'a sa: Sáⁿ'a 'cūū ní nguéé yeⁿ'é Dendyuūs saⁿ'ā caati nguéé diiⁿ sa nguuvi sáⁿbado tan'dúú^cā chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'e

yú. Ta n'duuví sa ngaⁿ'a sa: ¿Táácā saⁿ'ā chí v'éé nuuⁿndi yeⁿ'ē sa diiⁿ sa señales chí 'tuucā? 'Uuvi nuúⁿ díiⁿ sa vaanicadínuūⁿ yeⁿ'ē sa.

17 Nguεεcundíí ntúuⁿ sa ní ngaⁿ'a sa ngii sa saⁿ'ā chí ngueenáaⁿ sa: Díí, ¿d'ε'ε ngaⁿ'a di yeⁿ'ē saⁿ'a chí nan'guaaⁿ nduutináaⁿ di? Saⁿ'ā miiⁿ ngaⁿ'ā sa: 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ profeta.

18 Saⁿ'a Israel s'eeⁿ ngu'éé i'téenu sa yeⁿ'e saⁿ'ā chí chingueēnáaⁿ sa ní inaaⁿ sa ndíí 'caí yā chiida sa ndúúcu chεεcu sa yeⁿ'ē sáⁿ'ā chí 'āā inaaⁿ sa.

19 Ní ntiinguunééⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ, ní ngaⁿ'ā sa: ¿'Áá sáⁿ'a 'cūū daiyá nī, saⁿ'ā chí ngaⁿ'ā ndís'tiī chí ch'iindiyáaⁿ sa 'āā ngueenáaⁿ sa? ¿Tááca chí maaⁿ inaaⁿ sa?

20 Nan'guεεcutáⁿ'a yā chiida sa ndúúcu chεεcu sa ní ngaⁿ'a yā 'iiⁿ'yāⁿ: Déenu 'nū daiya 'nū saⁿ'á 'cūū 'āā ngueéé nduutináaⁿ sa taachi ch'iindiyáaⁿ sa.

21 Maaⁿ ní inaaⁿ sa. Ngu'éé déenu 'nū táácā ínaaⁿ sa. Du'ú yā chí nin'guaaⁿ yā nduutináaⁿ sa nús'uu ngu'éé déenu 'nū. Saⁿ'ā tii 'āā 'naaⁿ sa, ntiingúúneeⁿ nī saⁿ'ā. Saⁿ'ā tii caaⁿ'maⁿ sa yeⁿ'ē maaⁿ sa.

22 Chuū chí nan'guεεcutáⁿ'a sa chiida sa ndúúcu chεεcu sa, caati 'va'á yā 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ. Caati 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ 'āā indee sa chí du'ū chí caaⁿ'maⁿ chí Mesías chí Cristo miiⁿ chuū ní tun'daa yā chεεti yaācū.

23 Chii chí 'tíicā caⁿ'ā chíida sa ndúúcu chεεcu sa: Sáⁿ'ā 'caa 'āā 'nāaⁿ sa. Ntúingúúneeⁿ nī saⁿ'ā.

24 'Tíicā ní 'caī ntúuⁿ yā saⁿ'ā chí ngueenáaⁿ níicú ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Dii, ní ca'a di honra Dendyuūs. Nús'uu deenu 'nū chí sáⁿ'a 'cūū v'éé nuuⁿndi yeⁿ'ē sa.

25 Tuu'mi ní nan'guεεcutá'n'a sa ní ca'n'ā sa: Ndúúti chi nuuⁿndi yā o nguéé nuuⁿndi yā nguéé deenú. 'Áámá chi deenú chi ngueéé nduutinaán ní maaⁿ ní ināⁿ.

26 Ní ngaⁿ'ā ntúuⁿ yā ngii yā saⁿ'ā: ¿DÉ'ē diíⁿ yā ndúúcu dii? ¿Táácā 'āā inaaⁿ di?

27 Nan'guεεcutá'n'a sa yeⁿ'é yā: 'Āā ngaⁿ'á ngii ndís'tií ní nguéé ch'iindiveéⁿ nī. ¿Dε'ē cúúví chi neⁿ'ē ntúuⁿ nī 'caandiveéⁿ nī? ¿'Áá neⁿ'é nī ntúuⁿ ndís'tií chi cuuvi discípulos yeⁿ'é yā ndís'tií?

28 Ní 'caa'vá yā ndúúcu sa ní caⁿ'a yā: Díí, chí discípulo yeⁿ'é yā dii, naati nús'uū discípulos yeⁿ'ē Moisés nús'uu.

29 Nús'uu ní déénu 'nū chi Dendyuūs ní yaa'vi yā Moisés naati nguéé déénu 'nū tíí ndiica sáⁿ'a 'cūū.

30 Nan'guεεcutá'n'a saⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'a sa: Chuū ní cuaacu ní cosa chi 'āā ngeⁿ'e yiinu yú caati ndís'tií nguéé déénu nī tíí ndiicá yā ní nn'guaaⁿ yā nduutinaán.

31 Ní deenu yú chi Dendyuūs ní nguéé n'giindiveé yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ nuuⁿndi. Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'ē Dendyuūs níícú idiíⁿ yā chiiⁿ chí neⁿ'ē Dendyuūs, tuu'mi ní Dendyuūs mííⁿ nn'giindiveéⁿ yā yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ 'cúū.

32 Ní taachi chí nga'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, nguéé ch'iindiveeⁿ yú chí mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nn'guaaⁿ yā nduutinaán 'iiⁿ'yāⁿ chí ngueenáán ndíí ch'iindiyáaⁿ yā.

33 Ndúúti chí 'iiⁿ'yāⁿ 'cúū chí nguéé yeⁿ'é Dendyuūs 'iiⁿ'yāⁿ, tuu'mi ní nguéé du'ú vεε cuuvi diíⁿ yā.

34 Nan'guεεcútaⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā: Dii ní na nuuⁿndi ch'iindiyáaⁿ di. ¿'Áá

dii ngi'cuéén dí nús'uū? Ní tun'daa yā saⁿ'a chεeti yaācū.

Ngueenááⁿ yeⁿ'ē cosa chi yeⁿ'ē Espíritu

³⁵ Jesús ch'iindiveén yā chi 'āā tun'dáa yā saⁿ'ā chiva'āi yaacu templo. Taachi nindaaca yā saⁿ'ā ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: ¿'Áá i'téenu dí Daiya Dendyuūs miiⁿ?

³⁶ Tuu'mi ní nan'guεεcutáⁿ'a sa ní caⁿ'a sa: Señor, ¿du'ū míiⁿ, ní 'tíicā cu'teenú?

³⁷ Ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: In'diichi dí 'iiⁿ'yāⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ chi indeé yā ndúúcū dī.

³⁸ Tuu'mi ní ngaⁿ'ā sa ngii sa Jesús: Señor, cu'teenú n'diī. Ní diiⁿ sa adorar yā.

³⁹ Ní ngaⁿ'ā Jesús: 'Úú nindaá iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí caaⁿ'máⁿ nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ caati 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé inaáⁿ yā ní naáⁿ yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí cuuvi inaáⁿ yā cuuvi ngueenáaⁿ yā.

⁴⁰ N'duuvi 'iiⁿ'yāⁿ fariseos chi canée yā ndúúcu yā ch'iindiveén yā chuū ní caⁿ'á yā Jesús: ¿'Áá ngueēe ntúuⁿ nduutináaⁿ 'nū tuu'mi?

⁴¹ Tuu'mi ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Ndúúti ngueenáaⁿ nī nguéé nuuⁿndi yeⁿ'e nī. Naati maaⁿ ní ngaⁿ'a nī: Inaaⁿ 'nū. Chiiⁿ chí nuuⁿndi yeⁿ'é nī 'áámá cunée nūⁿ.

10

Cuenta yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ chi véé 'iiti yeⁿ'e yā

¹ Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāācū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Du'u chí nguéé indaā cuaaⁿ cheendi chéeⁿ yeⁿ'ē 'iiti cuūchī naati ngε'é yā na chéeⁿ táámá lado, tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū duucú yā ní diduucú yā.

2 Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ chi indáa yā cuaaⁿ cheendi chéēⁿ miiⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ineenaáⁿ yā 'iiti.

3 'Iiⁿ'yāⁿ ineenaáⁿ yā cheendi chéēⁿ ní inin'guaáⁿ yā cheendi chéēⁿ caavā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní 'iití cuūchī n'giindiveéⁿ tī nduudu yeⁿ'é yā. Ní n'gai yā duuchi 'iiti cuūchī yeⁿ'é yā. Ní n'daá tī saⁿ'ā.

4 Taachi intuun'dáa yā tanducuéⁿ'ē 'iiti yeⁿ'é yā cuaaⁿ dáámí cheēⁿ candéε tī vmnaaⁿ yeⁿ'é tī. Níicú 'iiti cuūchī cueⁿ'é tī cuayiivi 'iiví tī. Caati 'caandiveéⁿ tī nduudu yeⁿ'é yā.

5 Nguéé can'dáa tī 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé 'iiví tī níicú ngéenu tī yeⁿ'é yā caati nguéé 'caandiveéⁿ tī nduudu yeⁿ'é yā chi nguéé 'iiví tī 'iiⁿ'yāⁿ.

6 Chuū cuenta chi caⁿ'a Jesús 'iiⁿ'yāⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nguéé tuumicadínuuⁿ yā de'ē chí caⁿ'ā Jesús miiⁿ.

Jesús chi n'dai ca pastor yā

7 Nguεεcúndíí ntuūⁿ Jesús ní ngaⁿ'a yā: Cuaacu níⁿ'nyúⁿ, cuāácū niiⁿ'nyuⁿ ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī: 'Úú tan'dúúcā cheendi cheēⁿ naachi cho'ō 'iiti cuūchī.

8 Tanducuéⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaá yā vmnaaⁿ yeⁿ'ē 'úú, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní duucu yā ní diduucúū ntúuⁿ yā. Caati nguéé ch'iindiveéⁿ yā 'iiti cuūchī miiⁿ yeⁿ'é yā.

9 'Úú tan'dúúcā cheendi cheēⁿ 'úú. Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ chí indaā caavā yeⁿ'é, ninguaⁿ'ai yā. Ní can'dáa yā. Ní ndaa ntuúⁿ yā. Ní ndaacá yā chi che'é yā.

10 Duucú míⁿ taachi ndaa sa miiⁿ, iduucu sa. Ní n'giiⁿ'nuⁿ sa ní nadi'tuuvi sa. 'Úú nindāa chí ca'á vida níicú ca'á vida chi yeenú taavi yā.

11 'Úú 'iivi 'iiti cuūchī chi n'dai taaví. 'Iiví 'iiti cuūchī chi n'dai taaví yā, nga'á yā vida yeⁿ'e maáⁿ yā caavā 'iiti.

12 'Iiⁿ'yāⁿ chí canee naáⁿ 'iiti cuūchī chi nguéeⁿ yeⁿ'é yā 'iiti ní nguéeⁿ 'iiví tī 'iiⁿ'yāⁿ. Taachí ináaⁿ yā yááⁿyāaⁿ ngaátáa chi cuchíí tī ní cu'neéⁿ yā 'iiti cuūchī ní ngeⁿ'e yā ngéenu yā. Ní yááⁿyāaⁿ ngaátáa cúchíí tī miiⁿ ní cuta'á tī 'iiti cuūchī ní 'iiti cuūchī miiⁿ idii'yáa tī ngii ní ngéenu tī.

13 'Iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ yeⁿ'e yā 'iiti ngéenu yā caati nguéeⁿ yeⁿ'é yā 'iiti. Ní nguéeⁿ idiíⁿ yā cuidado 'iiti cuūchī.

14 'Úú 'iivi n'dai taavi 'iiti cuūchī, Ní canúnaáⁿ 'iiti cuūchī yeⁿ'é. Ní 'iiti cuūchī yeⁿ'é ní canúnaáⁿ tī 'úú.

15 Tan'dúucā chi Chiidá in'diichí yā 'úú, 'tíicā 'úú in'diichí Chiidá. Ní nga'á vida yeⁿ'é cucaava 'iiti cuūchī.

16 Véé ntúūⁿ ta n'duuvi 'iiti cuūchī yeⁿ'é chi nguéeⁿ yeⁿ'e cheēndī chééⁿ 'cūū 'iiti. 'Iiti miiⁿ ntúūⁿ ní cánéé chí candεé 'iiti. Ní 'caandiveéⁿ tī chí caāⁿ'máⁿ níicú 'áámá cheēⁿ nduuví tī ní 'áámá nūuⁿ 'íiví 'iiti.

17 Caavā chijⁿ chí neⁿ'e Chiidá 'úú caati 'úú ca'á vida yeⁿ'e maáⁿ chi ní nanguεεcundíí ntuúⁿ cuta'á.

18 Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ cuuvi 'caaⁿ'núⁿ yā 'úú naati 'úú ca'á vida yeⁿ'e maáⁿ. Cuuví dííⁿ cu'neéⁿ vida yeⁿ'é ní cuuví dííⁿ cuta'á. Chuū mandamiento chi dííⁿ chi ngaⁿ'a Chiidá.

19 Ch'íindi ntúūⁿ vaadī 'caa'va nguaaⁿ náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ cáávā nduudú 'cūū.

20 Nééné 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel caⁿ'a yā chuū: Canée yā ndúúcū yááⁿ'n'guiinūuⁿ ní nguεε nndεé yā vaan-icadiinúúⁿ yeⁿ'é yā. ¿Dε'ε cúuví chí n'giindiveéⁿ nī yeⁿ'e yā?

21 Tá n'duuví yā ní ngaⁿ'a yā: Ndúúdú 'cāa ní nguéeⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi cánéé ndúúcū

yáá'n'guiinūuⁿ. ¿'Áá cúúví nán'guaaⁿ
yáá'n'guiinūuⁿ nduutinaáⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi ngeeenāⁿ?

Tiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ nguéé 'cuúⁿ yā Jesús

22 Ch'iindī 'vícú yeⁿ'ē dedicación na yááⁿ
Jerusalén tiempo chi 'iichεε.

23 Níicú Jesús cachiicá yā chεεti yaācū templo na
corredor chi nguuvi Salomón.

24 'Iicu saⁿ'a Israel s'eeⁿ ní cheⁿ'e sa nduuvi-
daama sa nanāⁿ yā ní caⁿ'a sa chii sa Jesús: ¿Tíí
cuaⁿ'ā castaⁿ'ā di chíδεεve yeⁿ'e 'nū? Nduúti chi dii
chi Cristo miiⁿ, caaⁿ'maⁿ cuaacú dí cuuvi dí nús'uū.

25 Nan'guεεcútaⁿ'a Jesús yeⁿ'ē sa: 'Āā ngii ndís'tiī
ní nguéé i'teenu nī. Ntiiⁿnyuⁿ chi diiⁿ ndúúⁿcū chi
dúúchī Chiidá, chuū ngaⁿ'ā nduudu cuaacu yeⁿ'é.

26 Ndís'tiī nguéé i'téenu nī caati nguéé 'iiti cuūchī
yeⁿ'é ndís'tiī, tan'duucā 'āā ngaⁿ'á.

27 'iiti cuūchī yeⁿ'é n'giindiveén tī nduūdū yeⁿ'é ní
'úú in'diichí ntúuⁿ 'iiti. Ní 'iiti miiⁿ can'daa tī 'úú.

28 'Úú ní nga'á vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é tī ní
nguéé 'cūūvi tī. Ní mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cuta'á
yā 'iiti s'eeⁿ taachi 'āā canéé ta'á.

29 Chiidá chi téé yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'úú vmnaáⁿ yā
yeⁿ'ē nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ. Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi
cuta'á yā taachi 'āā canéé ta'ā Chiidá.

30 'Úú ndúúⁿcū Chiidá 'áámá núúⁿ 'nū.

31 Tuu'mi ní sta'ā ntúūⁿ saⁿ'a Israel s'eeⁿ túūu chi
neⁿ'e ca'a sa Jesús.

32 Nan'guεεcútaⁿ'a Jesús 'iiⁿ'yāⁿ: Nééné n'deēe
n'daacā ntuuⁿnyuⁿ chí n'giⁿ'i yeⁿ'ē Chiidá. ¿Chéé
ntuuⁿnyuⁿ chi nguéé innéé yiinú ndís'tiī chi ngiitúú
nī 'úú?

33 Nan'guεεcútaⁿ'ā saⁿ'a Israel s'eeⁿ ní ngaⁿ'ā sa
ngii sá Jesús: Nguéé caavā ntuuⁿnyuⁿ n'daacā chi

ngiituú 'nū dii naati cáávā chi nga^{n'}ā di chi nguée n'daacā, ní caati dii chí sa^{n'}ā i^{n'}yee^{n'}dí 'cūū ní dii^{n'} di chi Dendyuūs dii.

34 Nan'guεεcúta^{n'}a Jesús ye^{n'}ē sa: ¿'Áá nguée cánée nguūⁿ na ley 'tíicā: 'Úú ninga^{n'}á chi ndyuūs s'eeⁿ ndís'tiī?

35 Ndúúti chí nga^{n'}á yā chi 'ii^{n'}yāⁿ miiⁿ ní ndyuūs s'eeⁿ, 'ii^{n'}yāⁿ chi sta'á yā nduudu ye^{n'}e Dendyuūs níicú naachi cánée nguūⁿ canée chí cuuvi cuaacu.

36 Chiidá indεεve nuúⁿ yā 'úú ní dicho'ó yā 'úú i^{n'}yee^{n'}dí 'cūū. ¿'Áá ndís'tiī ní nga^{n'}a nī chi nguée n'daacā ye^{n'}é chi 'úú nduuvidaamá ndúúcu Dendyuūs caati ca^{n'}á chi 'úú Daiya Dendyuūs 'úú?

37 Nduuti chi nguée diíⁿ ntii^{n'}nyuⁿ ye^{n'}ē Chiidá, nguée cu'téenu di 'úú.

38 Naati ndúútī chi diíⁿ ntii^{n'}nyuⁿ miiⁿ 'áará chi nguée i'téenu di 'úú, cu'téenu di na ntii^{n'}nyuⁿ chi diíⁿ. 'Iicu cuuvi deenu di ní cu'téenu di chí Chiidá canee nduucú níicú 'úú ní canée ndúúcu Chiidá.

39 Ní ne^{n'}e ntuuⁿ sa cuta'a sa Jesús, naati Jesús miiⁿ ní nan'dáa yā na ta'a sa s'uuⁿ.

40 Níicú nguεεcúndii yā taama lado ye^{n'}ē yíicú Jordán na yá^{n'}āa miiⁿ naachi vmnááⁿ vmaaaⁿ nachεεdinúuⁿnīⁿ Juan. Níicú canée yā miiⁿ.

41 Níicú nééné 'yaaⁿ 'ii^{n'}yāⁿ ndaá yā nanáaⁿ yā, ní nga^{n'}á yā: Nduudu cuaacu tii Juan miiⁿ ní 'áámá señal nguée diiⁿ sa naati tanducué^{n'}ē chí ca^{n'}á Juan ye^{n'}é yā, chuū nduudu cuaacu.

42 Níicú nééné 'yaaⁿ 'ii^{n'}yāⁿ miiⁿ ní chí'téenu yā Jesús na yá^{n'}āa miiⁿ.

11

Lázaro ch'ūi yā

¹ Vée'áámá sá'n'ā ngiitā sa chi nguuvi sa Lázaro na yāā Betania. Yāā mii'n vaacú tá María nduucū ví'i tá Marta.

² Niicu tá María ní ví'i ta Lázaro. N'daataa mii'n ch'eendái tá aceite Jesús ní nātí'í tá ca'a yā ndúúcū yuūdū tiī'n tá.

³ Ví'í sa mii'n ní dichó'o ta 'áámá 'ii'n'yā'n chi yaa'ví yā ye'n'ē Jesús mii'n chi ca'n'a yā: Señor, n'diichí nī. Sa'n'ā chi né'n'e nī ní ngiitā sa.

⁴ Taachi ch'iindivee'n Jesús chuū, ní ca'n'a yā: Ca'āi mii'n ní nguée ca'āi chi 'cuūvi sa, naati ca'āi chi dii'n honrar Dendyuūs, níícú cuuví yā honrar Daiyá Dendyuūs caava ca'ai 'cūū.

⁵ Niicu Jesús ní ya'āi 'iinu yā Marta ndúúcū ví'i tá María ndúúcū ví'í tá Lázaro.

⁶ Taachí Jesús ch'iindivee'n yā chi ngiitā sa'n'ā mii'n canée yā tá 'uuvi nguuvi lugar naachi canée yā.

⁷ Cho'o 'uuvi nguuvi nga'n'a Jesús ngiī yā discípulos ye'n'é yā: Cu'n'u ntuū'n yú na yá'n'āa Judea.

⁸ Ní discípulos ní nga'n'á yā ngiī yā 'ii'n'yā'n: N'dii Maestro, ngiituūu 'ii'n'yā'n Israel s'ee'n n'diī. ¿'Áá ne'n'e ntúu'n nī ca'n'ā ni mii'n?

⁹ Nan'guεεcúta'n'ā Jesús: ¿'Áá nguée ndεε nguuvi ndiichúúví hora? 'Ii'n'yā'n chi chiicá yā nguuvi nguée indεε ca'a yā tiī inaa'n yā chí δεεε ye'n'é in'yee'n'dí 'cūū.

¹⁰ 'Ii'n'yā'n chí ngiica na maāi'n indεε ca'á yā, ti nguée chi δεεε ndúúcu yā.

¹¹ Ca'n'a yā chuū, ní ca'n'a yā chii yā 'ii'n'yā'n s'een: Lázaro amigo ye'n'e yú cyaadu sa. Ca'n'á nanduūchí sa'n'ā chi cyaadu sa.

12 Tuu'mí caⁿ'á discípu^los yeⁿ'é yā: Señor, ndúúti chi cyaadu sa ní 'āā nīnguaⁿ'āi sa.

13 Chuū ngaⁿ'ā Jesús miiⁿ yeⁿ'ē vaadi n'dii yeⁿ'ē Lázaro níícu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní cadíínuuⁿ yā chi ngaⁿ'a yā chi cyaadu n'dai Lázaro.

14 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a cuaacú yā: Lázaro miiⁿ ch'īi sa.

15 'Úú ní yeenú cáávā ndís'tīi chi nguéé caneé miiⁿ ní íícu cu'téénú nī. Naati caⁿ'ā yú n'diichi yú saⁿ'ā.

16 Tuu'mi ní caⁿ'ā Tomás, saⁿ'ā chi duuchi Dídimó chi Gemelo ní ngaⁿ'a sa ngii sa saⁿ'ā s'eeⁿ chi discípu^los ndúúcu sa: Cúⁿ'u ntúúⁿ s'uúⁿ ní 'cuūvi yú ndúúcu yā.

Jesús chí nanduuchi niicu teé yā vida yeⁿ'é yā

17 Taachi ndaā Jesús miiⁿ ní 'āā cuūⁿ nguuví n'dii Lázaro canúúⁿ sa na chεti yáinyāⁿ.

18 Ní yāā Betania 'āā niiⁿnuúⁿ ná yāā Jerusalén tan'dúúca 'iinu kilómetro.

19 Neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndaá yā na vaacu Marta ndúúcu María chí nica'á yā 'viichεtínūⁿ n'daata s'eeⁿ yeⁿ'ē vi'i yā Lázaro.

20 Tuu'mi ní Marta miiⁿ taachí ch'iindiveéⁿ yā chí ndaā Jesús miiⁿ can'dáa yā chūva'ai ní nandaaca yā 'iiⁿ'yāⁿ. Naati María miiⁿ canúúⁿ yā chεti va'ai.

21 Ní Marta miiⁿ ní ngaⁿ'a yā ngii yā Jesús: Señor, ndúúti chi canéé nī ndúúcu 'nū nguéé ch'īi ví'í.

22 Naati maaⁿ deenú chí tanducuéⁿ'ē chí caaca di Dendyuūs miiⁿ ní téé yā dii.

23 Tuu'mí ngaⁿ'a Jesús ngii yā Marta: Nnduuchi ntuūⁿ ví'i di.

24 Marta ngaⁿ'a ta ngii ta Jesús: 'Úú ní deenú chí nduuchi ntúúⁿ sa ní nacueeⁿ sa nguuvi chi 'cuiinu iⁿ'yeeⁿdī.

25 Ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā táⁿ'ā: 'Úú chí nanduuchi niicu 'úú teé vida yeⁿ'é yā. Du'ū chi i'téénū 'úú 'aara n'díi yā, 'tíicā nduuchi yā.

26 Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi véé vida yeⁿ'e yā chi i'téenu yā 'úú, nguéé 'cuūvi yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. ¿'Áá i'teenu di chuū?

27 Tuu'mi ní Marta ngaⁿ'a yā: I'teenú Señor. 'Úú i'teenú dii chí Cristo Daiya Dendyuūs chí ndaá ní iⁿ'yeeⁿdí 'cū.

Cuεεcu Jesús taachi snée yā nayáinyāⁿ yeⁿ'ē Lázaro

28 Taachi Marta ch'iinu caⁿ'a ta chuū cueⁿ'e tá ní yaa'vi n'dé'ei ta vi'i María ní ngaⁿ'a ta: Dii María, Maestro caneé yā ní n'gai yā dii.

29 Taachi María ch'iindiveeⁿ ta chuū ní ncueeⁿ ta ngéeniicu tá ní ndaa ta nanááⁿ Jesús.

30 Jesús miiⁿ 'āā cuéé nindáa yā yaaⁿ miiⁿ. Naati canée yā miiⁿ naachi nandaaca María 'iiⁿ'yāⁿ.

31 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ chí snée yā na vaacu tá ndúúcū tá ní inca'á yā 'viichεεtíínūu María. Taachi n'diichí yā chí María miiⁿ ní nnicueeⁿ tá ngéeniicu tá, tuu'mi ní can'dáa yā cuaaⁿ chuya'āi. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cueⁿ'é yā ndaá yā ní ngaⁿ'a yā: Táⁿ'ā 'cāá ní caⁿ'a tá na yáinyāⁿ. Caⁿ'a tá cuεεcu ta.

32 María miiⁿ taachi ndaa ta nanááⁿ Jesús ní n'diichi ta 'iiⁿ'yāⁿ ní chiin'tiyya tá ná ca'ā Jesús. Ní ngaⁿ'a ta ngii ta Jesús: Señor, ndúúti chí caneé ní 'muuⁿ, ní nguéé ch'iī vi'í.

33 Tuu'mi ní taachi n'diichi Jesús miiⁿ chí ngεεcu María ndúúcū 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chi ndaá yā ndúúcū María ngεεcu ntuúⁿ yā ní neené yaⁿāi 'iinu Jesús ndii Espíritu yeⁿé yā.

34 Ní ngaⁿ'a yā: ¿Tíi s'neeⁿ yā saⁿ'ā? Ní ngaⁿ'a yā ngii yā 'iiⁿyāⁿ: Señor, cuchíi nī ní n'diichí nī.

35 Ní chεεcu Jesús.

36 Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Cún'díichí nī tan'dúúcā chi dinéⁿe yā saⁿ'ā.

37 Ní n'duuví 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: ¿'Áá nguéeé ngii diiⁿ 'iiⁿyāⁿ 'cúū chi inin'guaáⁿ yā nduutináaⁿ 'iiⁿyāⁿ chi ngueenáaⁿ, nguéeé cuuvi díiⁿ yā chí saⁿ'a 'cúū nguéeé ní ch'ii sa?

Nanduuchi Lázaro yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā

38 Ní Jesús neené ya'ai 'iinu ntuúⁿ yā maáⁿ yā ní ndaá yā na yáinyāⁿ. Ní yáinyāⁿ miiⁿ 'áámá yiivi yáává. Níicú canee 'aama túūu vmnaaⁿ yeⁿ'ē.

39 Ngaⁿ'ā Jesús miiⁿ: Ndivíi nī túūu. Marta vi'i saⁿ'ā chí ch'iī ngaⁿ'a ta ngii ta Jesús miiⁿ: Señor, 'āā ngeéⁿ sá. 'Āā cuúúⁿ nguuvi n'dii sa.

40 Jesús ní ngaⁿ'a yā ngii yā Marta: ¿'Áá nguéeé ngii dii chí nduuti chí cu'téenu dí tuu'mi ní n'diichi dí poder yeⁿ'ē Dendyuūs?

41 Tuu'mi ní ndivíi yā túūu naachí canéé tináⁿ'ā. Níicú Jesús ní n'diichí yā cuaaⁿ 'niiⁿnuⁿ ní caⁿ'a yā: N'dii Chiidá, 'úú ca'á gracias n'dii Dendyuūs chí n'giindiveéⁿ nī yeⁿ'é.

42 'Úú ní deenú chí 'āā cueⁿ'e daaⁿmáⁿ nūūⁿ n'giindiveéⁿ nī yeⁿ'é ti cáávā 'iiⁿyāⁿ chí snéē nanaáⁿ cuuvi cu'téenu yā chí n'diī dicho'ó nī 'úú.

43 Ní ch'iinú caⁿ'a yā chuū néené yuudu caⁿ'a yā: Lázaro, cuchíi di.

44 Saⁿā chi n'dii miiⁿ ní nan'dáa sa. Nandéécú sá ndíí ta'ā sa ndíí ca'ā sa ndúúcū cintas tiinūⁿ. Ndεεcuú nuuⁿmáⁿ cuerpo yeⁿ'ē sa ndii naaⁿ sa. Níícú pañuela canee naaⁿ sa. Tuuⁿmi ngaⁿ'a Jesús míiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ: Nn'daatíi nī saⁿ'ā ní 'āā naⁿ'ā sa.

*Nduuvidaamá yā chi diíⁿ yā 'caan'núⁿ yā Jesús
(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)*

45 Néené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ chi ndaá yā ndúúcū María ní n'diichí yā chi diíⁿ Jesús míiⁿ chi'teenú yā 'iiⁿ'yāⁿ.

46 Taná'a yā ní cheⁿ'é yā nanááⁿ saⁿ'ā fariseos ní chii yā saⁿ'ā s'eeⁿ chí diíⁿ Jesús míiⁿ.

47 Tuuⁿmi ní saⁿ'ā chiiduú n'gεεté ndúúcū saⁿ'ā fariseos nduuvidaamá yā ndeé yā. Ní ngaⁿ'a yā: ¿De'ē diiⁿ yú? Tií sáⁿ'a 'cūū caati neené n'deē chí n'giⁿ'i sa señales nanááⁿ yú.

48 Ndúúti chi cu'nee yú saⁿ'ā chi 'tíica nūuⁿ nducyáácá yā ní cu'téenu yā saⁿ'ā. Ní ndaa saⁿ'ā romanos ní ndivíi yā lugar yeⁿ'ē yáacū yeⁿ'ē yú ndúúcū nación yeⁿ'ē yú.

49 'Áámá chéé saⁿ'ā s'eeⁿ chi nguuvi Caifás míiⁿ, saⁿ'ā chi chiiduú ch'εεε ca yeⁿ'ē nduuyu míiⁿ caⁿ'a sa chii sa saⁿ'ā s'eeⁿ: Ndís'tií ní nguéé du'ū vεε deenú nī.

50 Ní nguéé nacádiinúúⁿ nī chi 'áámá saⁿ'ā 'cuūvī sa yeⁿ'e nducyaacá yā níícú nguéé ti nación yeⁿ'ē yú cuuvi ndái.

51 Chuū ní nguéé caⁿ'a yā yeⁿ'ē maán yā caati 'iiⁿ'yāⁿ míiⁿ chiiduú ch'εεté ca yeⁿ'ē nduuyu míiⁿ. Caⁿ'ā cuaacú sa chi cuchíi chi 'cuūvī Jesús cáávā nación 'cūū.

52 Ní Jesús nduuvidaamá yā nguée damaān 'ii'yān nación miiⁿ naati ndúúcū taná'nā daiyá Dendyuūs miiⁿ chi snée 'muuⁿ chi snée miiⁿ.

53 Tíica ndíi tuu'mi ndeé yā chi 'caaⁿnuⁿ yā Jesús.

54 Tuu'mi ní 'aa ntée cuhiica nguuvi Jesús nguuaⁿ 'ii'yān Israel s'eeⁿ naati cueⁿé yā na 'áamá yāān niiⁿnuúⁿ yá'nāa cuuⁿmáⁿ naachi nguée ch'εetinée 'ii'yān chi nguuvi Efraín. Ní canée yā miiⁿ ndúúcū discípulos yeⁿé yā.

55 Ní 'viicu pascua yeⁿē 'ii'yān Israel s'eeⁿ 'āā chi née niiⁿnuúⁿ nguuvi. Néené 'yaaⁿ yā cuchée yā yeⁿe yāān yeⁿé yā na yāān Jerusalén, vmnaaⁿ tiempo yeⁿē 'viicu pascua. Ní 'ii'yān s'eeⁿ didεεvé yā vida yeⁿé yā tan'dúúcā costumbre yeⁿé yā.

56 Ní in'nuúⁿ yā Jesús miiⁿ. Ní 'ii'yān s'eeⁿ indeé yā ndúúcū vi'i naachi canée yā chεeti yaācū templo taacā chí ngii yeⁿē ndís'tiī: ¿Áá nguée chíi Jesús 'viicu?

57 'Ii'yān chiiduú n'gεeté ndúúcū saⁿā fariseos 'āā s'néeⁿ yā caaca 'tíicā. Ndúúti du'ū chi déénú tíi canée Jesús miiⁿ caaⁿmaⁿ yeⁿē chiiduú n'gεeté níicú cuta'á yā 'ii'yān.

12

Cheēndáa yā aceite Jesús na yāān Betania (Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

1 Níicú indaá cá taaⁿ jááⁿ nguuvi chi ndaa 'viicu yeⁿē pascua. Ndaā Jesús yāān Betania naachi canee Lázaro, saⁿā chi 'āā ch'ii ní n'duuchí ntuūⁿ Jesús miiⁿ saⁿā yeⁿe nguuaⁿ 'ii'yān chi n'dii.

² Ní miiⁿ ca'a yā chi che'e nguiinū Jesús. Marta miiⁿ ní n'gii yā cu'u na mesa. Ní Lázaro miiⁿ vεε sa ndúúcū Jesús na mesa.

³ Tuu'mi ní sta'ā María miiⁿ 'áámá libre yeⁿ'ē aceite perfume yeⁿ'ē nardo nūuⁿ chi yaⁿ'ai chii'vē. Ní cheēndáa tá ca'a Jesús miiⁿ. Ní ndúúcū yuūndū tīⁿ tá miiⁿ nadεεvε tá ca'ā Jesús miiⁿ. Niicu nuuⁿmáⁿ ch'εεti chεεti va'āi cheēⁿ perfume yeⁿ'e aceite miiⁿ.

⁴ 'Áámá chéé discípulo yeⁿ'é yā chi nguuvi Judas Iscariote chi daiya Simón chi saⁿ'ā chi canéé chí diíⁿ sa entregar Jesús, ngaⁿ'a sa:

⁵ ¿De'ē cúúvī chí nguéé n'diīcuī yú aceite 'cūū ndúúcū ndεēchē ciento caadi canéé 'uūvī ngεεcu ndiichi centavo ní ca'a yú 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé yeⁿ'e yā?

⁶ Ní caⁿ'a sa chuū ní nguéé chi ya'āi sa 'iiⁿ'yāⁿ chi ndaachí snée yā, naati cáávā chi duucu sa. Ní ndεē sa bolsa miiⁿ snúúⁿ tuūmī.

⁷ Tuu'mi ní ngaⁿ'ā Jesús: 'Āā canéé 'nū tá, taachi n'dai tá chuū cáávā nguuvi chi caⁿ'á 'cuεεchí.

⁸ Caati 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé yeⁿ'e yā 'āā canee núúⁿ nī nduucú yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ, naati 'úú ní nguéé 'áámá cuneé núúⁿ nduucú nī.

Nduuvidaamá yā contra yeⁿ'e Lázaro

⁹ Tuu'mí neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel tuumicadínuuⁿ yā chi Jesús miiⁿ ní cunée yā na yāāⁿ Betania. Ní nındaá yā nguεε cáávā damaāⁿ chi neⁿ'e n'diichí yā Jesús miiⁿ ti neⁿ'e n'diichí yā Lázaro, saⁿ'ā chi 'āā n'dii ní nduuchi.

¹⁰ Saⁿ'ā s'eeⁿ chi chiiduú n'gεεtē nduividááma yā chi neⁿ'é 'caaⁿ'nuⁿ ntúuⁿ yā Lázaro.

11 Ti neéné 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ngeⁿ'e yā ní i'téenu yā Jesús miiⁿ caavā Lázaro.

*Jesús ndaá yā yáāⁿ Jerusalén lado yeⁿ'e rey
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)*

12 Chi deεve táamá nguuvi ni neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndaá yā 'viicu taachi ch'iindiveéⁿ yā chi Jesús miiⁿ ndaa yā Jerusalén.

13 Sta'á yā n'duuvi tiicuáá yíⁿ'yúⁿ ní can'daa yā Jesús. Ní ndaacá yā Jesús ní 'caī yā: Hosanna. N'dái taavi 'iiⁿ'yāⁿ chi cuchí yā ndúú^{cū} chi dúú^{chí} Señor chi Rey yeⁿ'ē Israel ntúūⁿ.

14 Ní ndaācā Jesús 'aama burro 'líⁿ ni canduú yā 'iiti tan'dúú^{cā} chi canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs 'tíicā:

15 Táⁿ'ā daiya Sión nguéé 'va'a di. N'dí^{chí} dí, cuchii Rey yeⁿ'ē di. Canduú yā 'aama daiya burro.

16 De'ε ndúú^{cū} chi 'tuucā nguéé tuumicadiinúúⁿ yā discípulos yeⁿ'é yā nguuvi miiⁿ. Taachi Jesús cánéé yā na va'ai cheeti nguuvi tuu'mi ní discípulos yeⁿ'e yā nn'gaacú yā tanducuéⁿ'ē de'ε chi canee nguūⁿ yeⁿ'é yā, 'íicú díⁿ yā de'ε ndú^{'ū} chi 'túú^{cā}.

17 'Iiⁿ'yāⁿ chi canéé yā ndúú^{cū} Jesús ngaⁿ'a cuáacú yā: Taachí yaa'ví yā Lázaro na yáinyāⁿ ní nnduuchi sa nguaaⁿ tinaⁿ'ā.

18 Cáāvā chuū ní n'daā 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ caati n'giindiveéⁿ yā chi Jesús ní díⁿ yā señal miiⁿ.

19 Saⁿ'ā fariseos ní ngaⁿ'a sa nguaaⁿ maāⁿ sa: Inaaⁿ nī ti nguéé de'ε veε idiiⁿ nī aprovechar yeⁿ'e asunto 'cūū. N'dí^{chí} nī. Núúⁿmaⁿ iⁿ'yeēⁿdi ní caⁿ'ā can'dāā Jesús.

Saⁿ'ā griegos in'nuúⁿ yā Jesús

20 'Iicu vɛɛ 'iiⁿyāⁿ griegos chí chεε yā yeⁿ'ē 'viicū miiⁿ ní diiⁿ yā adorar.

21 'Iiⁿyāⁿ s'uúⁿ ndaá yā nanááⁿ Felipe yeⁿ'ē yáāⁿ Betsaida chí yeⁿ'ē yáⁿ'āa Galilea. Ní di'cuutú yā 'iiⁿyāⁿ, ní ngaⁿ'a yā ngii yā 'iiⁿyāⁿ: Señor, neⁿ'é 'nū n'diichí 'nū Jesús.

22 Ndaā Felipe miiⁿ ni ngaⁿ'a yā ngii yā chuū Andrés. Tuu'mi ní Andrés ndúúcū Felipe ngaⁿ'a yā ngii yā Jesús.

23 Tuu'mi ní Jesús nan'guεεcutáⁿ'a yā, ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Hora míⁿ cuchii taachi Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs cánéé chí caⁿ'á yā na va'ai chεεti nguuví.

24 Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāácū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Nduuti chí 'áámá trigo nguéé cuuvā na yáⁿ'āa ní 'cuūvī damaāⁿ canee. Naati ndúúti chí trigo 'cuūvī neené n'dee nduuví trigo 'cúuⁿndí.

25 Du'u chí neⁿ'e vida yeⁿ'é yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū n'dái yā vida yeⁿ'e yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

26 Du'u 'iiⁿyāⁿ chí dichíⁿ'vε yā 'úú ní chii yā can'daa yā 'úú, naachi 'úú chí caneeé, míⁿ ntúūⁿ snée 'iiⁿyāⁿ chí dichíⁿ'vε 'úú. Nduuti 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí dichiiⁿ'vé yā 'úú, Chiidá ní diiⁿ yā honrar 'iiⁿyāⁿ.

Jesús yaa'ví yā yeⁿ'ē vaadi n'gii yeⁿ'é yā

27 Ní caⁿ'a Jesús: Maaⁿ ní neené ndístaⁿ'ā alma yeⁿ'é. ¿De'é caāⁿ'maⁿ? N'diī Chiidá, ¿'áá nadanguáⁿ'ai nī 'úú yeⁿ'e hora 'cūū? Cáāvā chuū chí cuchii hora 'cūū.

28 N'diī Chiidá, ch'iⁿ'i nī poder yeⁿ'e chí duuchi yeⁿ'é nī. Tuu'mi ní cuchii 'áámá nduudu yeⁿ'e nanguuvi chí ngaⁿ'a: 'Úú ní 'āā ch'iⁿ'i poder yeⁿ'é ní cuuvi 'cuuⁿ'míⁿ poder yeⁿ'é ntúūⁿ taama vmnéⁿ'ēe.

29 'Iiⁿyāⁿ chi chinée yā miiⁿ ní ch'iindiveéⁿ yā 'áámá nduudu ní ngaⁿ'a yā: Daavi miiⁿ. Ta n'dúúvi yā ní ngaⁿ'a yā: Angel yaa'ví yā 'iiⁿyāⁿ.

30 Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús ní caⁿ'a yā: Nguéé ndaā nduudu 'cūū caavā 'úú, ti cáavā ndís'tiī.

31 Maaⁿ ní v'éé chí diiⁿ juzgar 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e in'yeeⁿdí 'cūū. Maaⁿ ní 'aama saⁿ'ā chí ch'εεε yeⁿ'é in'yeeⁿdi 'cūū 'cuεεcú yā cuaaⁿ chuva'āī.

32 Ndúúti chí 'úú chí ncueén yeⁿ'ē yáⁿ'āa 'cūū tuu'mi candεé nducyaacá yā nanáaⁿ 'úú.

33 Ní chuū ngaⁿ'a Jesús ngii yā 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'á yā de'é vaadī n'gii 'cuuví yā.

34 Nan'guεεcútaⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'é yā: Nús'uū ní n'giindiveéⁿ 'nū chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs chí Cristo cuneé yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. ¿Táácā chí ngaⁿ'ā dii, cánéé chí níncueeⁿ Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs? ¿Du'ū chí Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs?

35 Tuu'mí ngaⁿ'a Jesús ngii yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: 'Téé nūⁿ chí canéé chí δεεεε nanáaⁿ nī. Cúchiicá nī naachi canéé chí δεεεε neⁿ'e chí canéé chí δεεεε nduucú nī, ní nguéé ndaā maāīⁿ naachí canéé yā. 'Iiⁿyāⁿ chí cachiicá yā na maāīⁿ nguéé deenú yā tí caⁿ'a yā.

36 Naachi canéé chí δεεεε ndúúcu nī cu'téenu nī chí δεεεε miiⁿ ní cuuvi daiya chí δεεεε ndís'tiī. Chuū caⁿ'a Jesús, ní cueⁿ'e yā ní canúúⁿ n'de'ei yā maáⁿ yā yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

'Iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ nguéé i'téenu yā

37 Nééné ch'iⁿi Jesús señales dendu'ū nanáaⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ naati nguéé chí'teenú yā 'iiⁿyāⁿ.

38 'Iicu cuuví cuaacu chí caⁿ'ā saⁿ'ā profeta Isaías naachí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs 'tíicā:

Señor, ¿du'ū i'teenu chí ngaⁿa yā? ¿Du'ū n'diichi chí n'giⁿi yā poder yeⁿe Señor?

39 Cáávā chuū chí nguée i'téenu yā chí táámá vmnéⁿēe caⁿ'a Isaías naachí ndii nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs 'tíicā:

40 Nan'gaadí yā nduutinaáⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní diiⁿ chεεchí yā staava yeⁿ'é yā, caati nguée inaáⁿ yā ndúúcū nduutináaⁿ yā, ní nguée deenú yā yeⁿ'ē staava yeⁿ'é yā, ndíi nguée ndúú cu'téenu yā, ni 'úú diyiicú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

41 Chuū caⁿ'a Isaías miiⁿ taachí n'diichi sa Dendyuūs ndúúcū poder yeⁿ'é yā ní caⁿ'a sa yeⁿe yā ní 'āā dinguūⁿ sa yeⁿ'ē.

42 Caavā yeⁿ'ē nducuéⁿ'ē chuū nééné 'yaan 'iiⁿ'yāⁿ chí n'gεεε ca chí'téenu yā Jesús naati nguée ntumiiⁿnúⁿ yā chí chí'téenu yā ti 'va'a yā chí nan'daa yā yaacū cáávā saⁿ'ā fariseos.

43 Caati neⁿ'é ca yā honra yeⁿe saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, nguée ti honra yeⁿ'ē Dendyuūs miiⁿ.

Nduudu yeⁿ'ē Jesús diiⁿ juzgar saⁿ'ā s'eeⁿ

44 Naati Jesús ní caⁿ'a yuudú yā: Du'ū chí i'téenu 'úú, nguée 'úú i'téenu yā ti 'iiⁿ'yāⁿ chí dichó'o yā 'úú.

45 Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ chí inaaⁿ yā 'úú, inaaⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chí dichó'o yā 'úú.

46 'Úú tan'dúúcā dεεεε ní ndaá iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní 'iicu nducyáácā 'iiⁿ'yāⁿ chí cu'téenu yā 'úú nguée cunee yā ndúúcū maáiⁿ.

47 'Iiⁿ'yāⁿ chí n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é ní nguée i'téenu yā nduudu yeⁿ'é, 'úú nguée diiⁿ juzgar 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ. Caatí nguée ndaá diiⁿ juzgar 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, ti ndaá chí nadanguaⁿ'ái 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí.

48 Du'ū chi nguéé ne^{n'ē} 'úú, ní nguéé n'gúuⁿ yā nduudu ye^{n'é}. Véé 'ii^{n'yā} chi diíⁿ yā juzgar 'ii^{n'yā} s'eeⁿ nguuvi chi 'cuiinu i^{n'}yeē^{ndī}.

49 Caati 'úú nguéé nga^{n'á} ye^{n'e} maáⁿ. Chiidá chi dichó'o yā 'úú, 'ii^{n'yā} míⁿ teé yā nduudu cuaacu chi nga^{n'á} ní ye^{n'ē} chi canéé chí caa^{n'má}.

50 'Úú deenú chi cucáávā nduudu cuaacu ye^{n'é} yā cúnduuchi yú cue^{n'e} daāⁿmaⁿ. 'Tíicā nga^{n'ā} 'úú, tan'dúúcā chi nga^{n'a} Chiidá ngii yā 'úú.

13

Jesús naaⁿnú yā ca'a discípulos ye^{n'é} yā

1 Ní vmnááⁿ vmnaaⁿ 'viicu ye^{n'e} pascua 'āā deenu Jesús chi hora 'āā cuéé ndaa chi cho'ó yā ye^{n'e} i^{n'}yeē^{ndí} 'cūū chí ndaa yā nanááⁿ Chiidá yā. Tan'dúúcā chi dine^{n'e} Jesús 'ii^{n'yā} ye^{n'é} yā chi snée yā i^{n'}yeē^{ndí} 'cūū, 'āā diné^{n'e} núúⁿ yā 'ii^{n'yā} ndii cuááⁿ ná ch'iinu.

2 Ch'íínú che'e nguiinú yā. Yááⁿnguiinūⁿ 'āā s'neeⁿ sa na staava ye^{n'ē} Judas Iscariote chi daiya Simón chi canéé chí diíⁿ yā entregar Jesús.

3 Déénú Jesús chí tanducué^{n'ē} ní ca'a Chiidá yā ta'a daiyá yā ní chí nan'dáa yā ye^{n'é} Dendyuūs ní duu'vī tiempo tuu'mí na^{n'á} yā nanááⁿ Dendyuūs.

4 Nadacuéeⁿ yā naachi chi che'e nguiinú yā ní ndiví yā catecaí yā. Ní sta'á yā 'aama toalla cheεcu vmnaaⁿ cuerpo ye^{n'e} yā.

5 Ní ch'iinuúⁿ yā nuūⁿnīⁿ cheεti tina ní tucá'a yā naaⁿnu yā ca'a discípulos. Ní natí'i yā ndúúcū toalla chi ndεécú yā.

6 Ndaá yā naachi canéé Simón Pedro ní sá'n'a 'cūū nga'n'a sa ngii sa 'ii'n'yā'n: Señor, ¿'áá n'diī ntúūⁿ naaⁿnú nī ca'á?

7 Nan'guεεcútaⁿā Jesús ní nga'n'a yā ngii yā saⁿā: 'Úú ní chi diiⁿ nguéeⁿ deenu di maaⁿ naati cadínuuⁿ di cuayiivi.

8 Ngaⁿā Pedro ngii sa 'ii'n'yā'n: N'diī, nguéeⁿ nááⁿnú nī ca'á mar 'áámá tiempo. Nan'guεεcútaⁿā Jesús yeⁿē sa: Ndúúti chi nguεε naaⁿnú yeⁿē di nguéeⁿ 'áámá parte yeⁿē di nduucú.

9 Tuu'mi ní nga'n'a Simón Pedro: Señor, nguéeⁿ dámaāⁿ ca'á ti ndii ta'á ntúūⁿ ndúúⁿcū tíiⁿ.

10 Tuu'mi ní nga'n'a Jesús ngii yā saⁿā: Du'u chí chíinē nguéeⁿ neⁿē sa chí naaⁿnu sa cuerpo yeⁿe sa ti dámaāⁿ ca'a sa caati tanducuéⁿe cuerpo yeⁿe sa ní δεενε. Ndís'tiī ní 'āā δεενε nī 'āā n'dáá rá chí nguéeⁿ nducyaaca nī.

11 Ti deenú yā du'u chí diiⁿ entregar 'ii'n'yā'n ní cáávā chíiⁿ chí ca'n'a yā: Nguéeⁿ nducyaacá nī δεενε nī.

12 Taachí ch'iinu naaⁿnú yā ca'a discípulos, ní sta'á yā catecaí yā nguεεcundíi ntuúⁿ yā 'cuundi yā. Nga'n'a yā ngii yā saⁿā s'eeⁿ: ¿'Áá déenú nī de'ē chí idiíⁿ nduucú nī?

13 Ndís'tiī nga'n'a nī chí 'úú ni Maestro, chí 'úú ni Señor. N'daācā nga'n'a nī caati 'tíicā 'úú.

14 'Úú ní Señor yeⁿé nī, 'úú ni Maestro yeⁿé nī. 'Úú inaaⁿnú ca'a nī. Ndís'tiī canéé nī ntúūⁿ chí naaⁿnu nī 'aama nī ca'a taama nī.

15 Caneéⁿ chí diiⁿ chuū. Tan'dúúⁿcā chí 'úú chí diiⁿ 'tíicá nī ntúūⁿ diiⁿ ndís'tiī.

16 Cuaacu níiⁿnyúⁿ cuāācū niiⁿnyuⁿ nga'n'á ngii ndís'tiī: 'Ii'n'yā'n chí diiⁿ mandado nguéeⁿ 'āā 'naaⁿ ca yā chí 'ii'n'yā'n chí nga'n'a ntiiⁿnyūⁿ yeⁿé yā. Ndíi

nguéeé ndúú 'ii'yāⁿ chi dicho'ó yā nguéeé 'āā 'naaⁿ cá yā chi 'ii'yāⁿ chi dicho'ó yā 'ii'yāⁿ.

17 Nduuti chi deenu nī taanduvéeé dendu'ū ní yeenu taaví nī ndúúti chi diíⁿ nī chuū.

18 Nguéeé ngaⁿ'á yeⁿ'ē nducyaaca ndis'tiī. 'Úú ní deenú 'ii'yāⁿ chí ndεεvé. Ní 'iicu canéeé chi cuuví cuaacu chí canéeé nguūⁿ. Du'ū chi nge'é pan nduucú, canéeé chi caⁿ'á yā contra yeⁿ'ē 'úú.

19 Ndíí maaⁿ 'āā ngaⁿ'á 'aara chi 'āā cuéeé cuuvi niiⁿnuúⁿ. Taachi 'āā cho'ōo chuū cuuví cu'téenu nī chi 'úú.

20 Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāācū niiⁿnyuⁿ 'úú ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī: 'Ii'yāⁿ chi 'cuáaⁿ yā 'ii'yāⁿ chi 'úú dicho'ó 'cuáaⁿ yā 'úú. Ní 'ii'yāⁿ chi 'cuáaⁿ yā 'úú 'cuáaⁿ yā 'ii'yāⁿ chi dicho'ó yā 'úú.

Jesús diíⁿ yā anunciar chi Judas diíⁿ yā entregar 'ii'yāⁿ

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

21 Taachí ngaⁿ'a Jesús chuū ya'ai 'iinú yā na espíritu yeⁿ'é yā ní caⁿ'a cuaacú yā: Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāācū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī chi 'áámá chéeé ndís'tiī diíⁿ nī entregar 'úú.

22 Tuu'mi discípulos n'gínú yā na 'áámá yā na táámá yā. Nguéeé tuumicádiinúúⁿ yā du'u yeⁿ'ē chi ngaⁿ'a yā.

23 'Áámá discípulo, chi nééné neⁿ'é Jesús, candiítí neeⁿ yā na níⁿnúⁿ Jesús.

24 Simón Pedro ca'a yā señas saⁿ'á 'cūū ní ngaⁿ'a yā saⁿ'ā chí natiingúúneeⁿ sa yeⁿ'ē sáⁿ'ā chi ngaⁿ'a Jesús.

25 Níícú taachi candiítí neeⁿ yā níⁿnúⁿ Jesús, tuu'mí ngaⁿ'á yā: Señor, ¿du'ū chíi?

26 Nan'guεεcútaⁿā Jesús: Caⁿá di'caandá pan ní ca'á 'iiⁿyāⁿ ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chíⁿ. Ní di'caandá yā pan ní ca'á yā Judas Iscariote, daiya Simón.

27 Ch'íinú che'e sa pan miiⁿ ní yááⁿ'guiinūⁿ ndaa sa na staava yeⁿ'ē sa. Tuu'mí Jesús ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿā: Chíⁿ chi neⁿ'e di diiⁿ dí miiⁿ, diiⁿ núúⁿ yiiⁿnu nuuⁿ di.

28 Naati mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ chi véé na mesa miiⁿ nguéé tuumicadiinúúⁿ yā de'ē chúú chí 'tíicā caⁿ'a yā.

29 N'duuví yā nnacadiinuuⁿ yā chi caati Judas ndéε sa bolsa chi Jesús ní 'āā ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿā: Cuái di chi neⁿ'e yú yeⁿ'e 'viicu o cuica'a dí 'tεε 'iiⁿyāⁿ chi ndaachí snée yā.

30 Ch'íinú che'é yā pan can'daā núuⁿ Judas chuva'ai ní 'āā chi 'da'a.

Mandamiento chí ngāi

31 Taachí Judas miiⁿ can'daā sa miiⁿ tuu'mi ní ngaⁿ'ā Jesús: Maaⁿ ní canéé chí cuuvi ch'εεε Saⁿā chí Daiya Dendyuūs. Ní Dendyuūs miiⁿ canéé chí ch'εεε ndúúcu yā.

32 Ndúúti chí Dendyuūs canéé chí ch'εεε yā, 'tiicá ntúūⁿ diíⁿ yā chí ch'εεε maáⁿ yā. Ní 'cuiinu ní diíⁿ yā chí ch'εεε 'iiⁿyāⁿ.

33 N'diī daiya n'gaiyaá 'téé 'téé nuúⁿ cuneé ndúúcu ndis'tiī. In'nuúⁿ nī 'úú tan'dúúcu chí 'úú chí ngaⁿ'á ngii 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ: Naachi 'úú caⁿ'á ndís'tiī ní nguéé cuuvi ndaa nī. 'Tíicā ngaⁿ'á ndis'tiī maaⁿ.

34 'Áámá ley ngai iteé ndis'tiī chí diiⁿ yá'āī 'iinu nī vi'ī 'aama nī taama nī tan'dúúcu chí idiíⁿ yá'āī 'iínú ndis'tí. 'Tiicá ntúūⁿ diyá'ai 'iínú nī vi'ī 'aama nī taama nī.

35 'Ícú chū̄ tuumicadiinuuⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi ndís'tiī ní discípułos yeⁿ'é ndúúti chi neⁿ'é nī 'áámá nī taama nī.

Jesús ngaⁿ'a yā chi Pedro caaⁿ'máⁿ yā chi nguεε n'diichí yā Jesús

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

36 Tuu'mí ngaⁿ'ā Simón Pedro ngii sa Jesús: Señor, ¿tií cáⁿ'a di? Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús miiⁿ: Naachi 'úú caⁿ'á nguée cuuví chiī ndís'tiī can'dáa nī 'úú. Naati canée chí chii nī can'dáa nī 'úú cuayiivi.

37 Tuu'mí ngaⁿ'ā Pedro miiⁿ: Señor, ¿de'ē cuuví chí 'āā nteεε cuuví chí can'daá dii maaⁿ? Vida yeⁿ'é cu'neéⁿ lugar yeⁿ'ē di.

38 Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús miiⁿ: ¿'Áá 'cuūvī di lado yeⁿ'e 'úú? Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāācū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii dii chí nguée 'cai tusáⁿ'ā taachí nguée cueⁿdítū di 'úú 'iinū cuuvi vuelta.

14

Jesús ní tan'dúúcā yúúni chí candεε 'iiⁿyāⁿ nanááⁿ Chiidá yā

1 Caⁿ'a Jesús: Nguée ndii 'úúví staava yeⁿ'é nī. Cu'téenu nī Dendyuūs. Cu'téenu nī 'úú dendu'ū.

2 Na vaacu Chiidá véé taavi naachi 'cuεεtinée yú. Ndúúti chí nguée nduudu cuaacu, tuu'mi ní 'úú nguée caaⁿ'máⁿ 'tiicā. Caⁿ'á nanguain'daí naachi 'cuεεtinée ndís'tiī.

3 Ndúúti chí naⁿ'á ní nnguain'daí 'áámá cuaaⁿ yeⁿ'ē ndís'tiī chí 'cuεεtineé ndis'tiī, cuchii ntuúⁿ táámá vmnéⁿ'ēe ní candεé māaⁿ ndís'tiī. Naachí cuneé miiⁿ ndís'tiī ní 'cuεεtinée nī ntúuⁿ nī.

4 Ní déénú nī naachi caⁿ'á mííⁿ, ní n'diichí nī yúúni.

5 Tuu'mi ní ngaⁿ'a Tomás ngii sa Jesús: Señor, nguéé déénu 'nū tíí caⁿ'á nī. ¿Táácā n'diichí 'nū yúúní?

6 Jesús nan'guεεcutáⁿ'a yā yeⁿ'e sa: 'Úú tan'dúúcā yúúní, 'úú ngaⁿ'á nduudu cuaacu, 'úú teé vida. Nguéé du'ū vεε ndaá nanááⁿ Chiidá ndúúti chi nguεε cáávā 'úú.

7 Ndúúti chí n'diichí nī 'úú in'diichí nī ntúuⁿ Chiidá. Ní ndii maaⁿ ní n'diichí nī 'iiⁿ'yāⁿ. Ní n'diichí nī ntúuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ.

8 Tuu'mí ngaⁿ'a Felipe miiⁿ ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ: Señor, 'cuuⁿ'miⁿ nī Chiida yú ní 'cuεetinée 'nū ndúúcū vaadī yeenú.

9 Jesús ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Dii Felipe, 'naaⁿ n'dáí ntúūⁿ caneé ndúúcū ndis'tiī ní ¿'áá nguéé nin'diichi di 'úú, Felipe? Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ chi n'diichí yā 'úú, n'diichí yā Chiidá. ¿Táácā caaⁿ'maⁿ di: 'Cuuⁿ'miⁿ nī Chiida yú?

10 ¿'Áá nguéé i'téénu di chi 'úú ní caneé ndúúcu Chiidá ní Chiidá caneé yā nduucú? Nduudu chi ngaⁿ'á nanááⁿ ndís'tiī nguéé ngaⁿ'á yeⁿ'é maáⁿ ti yeⁿ'ē Chiidá chi canée yā nduucú. 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ diíⁿ yā ntiíⁿnyuⁿ.

11 Cu'téénu di 'úú ti 'úú caneé ndúúcū Chiidá ní Chiidá mííⁿ canée yā nduucú, o cu'téénu di 'úú cáávā ntiíⁿnyuⁿ chi diíⁿ.

12 Cuaacu nííⁿnyúⁿ cuāácū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndis'tiī: Du'ū chi i'teenu 'úú, ní ntiíⁿnyuⁿ chi 'úú idiíⁿ, 'tiicá ntúūⁿ diíⁿ yā. Ní ch'εεte ca ntiíⁿnyuⁿ nidiíⁿ yā nguéé ti chuū caati 'úú ní caⁿ'á nanááⁿ Chiidá.

13 Ní tanducuéⁿē chi caaca nī Chiidá ndúúcū chi duuchí, chuū 'úú idiíⁿ niicu Chiidá miiⁿ ní 'cuuví 'cuuⁿmíⁿ yā poder caavā 'úú.

14 Ndúúti chi de'ē chi caaca nī ndúúcū chi duuchí, 'úú ní diíⁿ.

Jesús caⁿa yā dicho'ó yā Espíritu N'dai yeⁿe Dendyuūs

15 Ndúúti chi neⁿe nī 'úú, diíⁿ nī chi ngaⁿa ley yeⁿé.

16 'Úú di'cuítu Chiidá ní teé yā taama yā chi teé yā poder ndis'tiī. Ní cuneé yā ndúúcu nī cuneⁿe daāⁿmaⁿ.

17 Espíritu ngaⁿa yā vaadī cuaacu. Chiiⁿ chi nguéeⁿ 'cuúⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī caati nguéeⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ inaaⁿ yā ní nguéeⁿ ntúūⁿ ní n'diichí yā Espíritu miiⁿ. Naati ndís'tiī n'diichí nī ti Espíritu miiⁿ canée ndúúcū ndís'tiī ní cunéé ntúūⁿ yeⁿē ndis'tiī.

18 Nguéeⁿ cu'neéⁿ ndís'tiī da'caiya nguá'āa. Ndaá nanaáⁿ ndis'tiī.

19 Tεε 'téé nūuⁿ 'āā ntéeⁿ snaāⁿ iⁿ'yeēⁿdī 'úú. Ndís'tiī ní snaáⁿ nī 'úú. Caati 'úú ní canduūchí, ní ndís'tiī canduuchi ntuúⁿ nī.

20 Tuu'mí nguuvi miiⁿ ní canéeⁿ chi n'diichí nī 'úú chi canéeⁿ ndúúcū Chiidá. Ní ndís'tiī canéeⁿ nī nduucú. Ní 'úú canéeⁿ ndúúcu nī.

21 Du'ú 'iiⁿyāⁿ chi canéeⁿ yā ndúúcū ley yeⁿé ní diíⁿ yā tan'dúúcā chi ngaⁿa ley yeⁿé, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chi neⁿé yā 'úú. Ní 'iiⁿyāⁿ chi neⁿé yā 'úú, Chiidá neⁿe ntúūⁿ yā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní 'úú ní neⁿé ntuúⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ. Ní 'úú 'cuuⁿmíⁿ maáⁿ nanaáⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ.

22 Tuu'mí ngaⁿā Judas ngii sá Jesús (nguéeⁿ saⁿā Judas Iscariote): Señor, ¿de'ε véé chi 'cuuⁿmíⁿ

nī nanááⁿ nús'uu ní nguéé nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī?

23 Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús ní caⁿ'a yā: Dú'ū 'iiⁿ'yāⁿ chi neⁿ'e yā 'úú, nduudu yeⁿ'é n'giindiveéⁿ yā. Ní Chiidá míⁿ neⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní ndaá 'nū nanááⁿ yā. Ní ndaāca 'nū naachi 'cuεεtinée 'nū nduucú yā.

24 Du'u 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé neⁿ'é yā 'úú ní nguéé n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é. Nduudu chí n'giindiveéⁿ nī nguéé yeⁿ'é caati yeⁿ'ē Chiidá chi dichó'o yā 'úú.

25 Chuū ngaⁿ'á taachi caneé ndúú^{cū} ndís'tī.

26 'Iiⁿ'yāⁿ chi té^e yā poder s'uuúⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ miⁿ ní Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs. Chuū chi dichó'ó Chiidá ndúú^{cū} chi duuchí. 'Iiⁿ'yāⁿ míⁿ ca'cueeⁿ yā ndís'tī tanducuéⁿ'ē dendu'ū. Ní nin'gaacú yā ndís'tī tanducuéⁿ'ē chi caⁿ'á nanááⁿ ndís'tī.

27 Chí cunee 'diiⁿ cu'neéⁿ ndúú^{cū} ndís'tī. Chi cu'neéⁿ 'diiⁿ yeⁿ'é māaⁿ teé ndís'tī. Nguéé tan'dúú^{cā} chi iⁿ'yeēⁿdī teē chi 'úú teé ndís'tī. Nguéé 'cuū^{ndi} daānā yeⁿ'e staava yeⁿ'é nī, ndíi nguéé ndúú 'va'a rá nī.

28 Ch'iindiveéⁿ nī chi 'úú ngaⁿ'á: Caⁿ'á ní cuchii ntūuⁿ nanááⁿ ndís'tī. Ndúú^{ti} chí neⁿ'é nī 'úú, tuu'mi ní cuaacu níⁿnyúⁿ chi yeenú taavi nī ti ngaⁿ'á chi caⁿ'á nanááⁿ Chiidá. Ní Chiidá vmnaaⁿ cá yā ní chi cuuvi 'úú.

29 Maaⁿ ní ngaⁿ'á yeⁿ'e chi cuuvi, ní 'iicu taachi chó'ōo chuū cuuvi cu'téenu nī.

30 'Āā ntéé 'yaaⁿ caⁿ'á ndúú^{cū} ndís'tī caati ndaa saⁿ'ā chi 'iiⁿntyéⁿ'ē yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdí 'cū. Ní nguéé du'ū vεε canéé yeⁿ'é yā nduucú.

31 'Iicu cuuví cu'téenu 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī chi 'úú neⁿ'é Chiidá. Ní tan'dúú^{cā} chi Chiidá ca'á yā

mandamiento 'úú 'tíicā chi diíⁿ. Ncueeⁿ yú ní caⁿ'a yú maaⁿ.

15

Jesús tan'dúúicā 'áámá dii'yu dúnde'e chi cuaacu

¹ Caⁿ'a Jesús: 'Úú tan'dúúicā dii'yu dúnde'e chi cuaacu, ní Chiidá diíⁿ yā cuidado yeⁿ'e dii'yu dúnde'e.

² Tanducuéⁿ'e duuⁿ'nē yeⁿ'é chi nguéé dε'ē vεε n'gui'i yeⁿ'ē 'caacá yā ní divíi yā. Ní nducuéⁿ'ē duuⁿ'nē chi véé n'gui'i yeⁿ'ē ní didεεvé yā 'iicu cuuvi n'deēe ca n'gui'i yeⁿ'ē.

³ Ndís'tiī 'āā dεεvé nī cáāvā nduudu chí ngaⁿ'á.

⁴ Ndís'tiī cunée nī nduucú ní 'úú cunee ndúúcu nī. Tan'dúúicā duúⁿ'ne nguéé 'cuεetinéē n'gui'i yeⁿ'ē nduūtī chi nguεε canée na dii'yu dúnde'e, 'tiicá ntúūⁿ ndis'tiī nduuti chí nguéé cunée nī nduucú.

⁵ 'Úú tan'dúúicā dii'yu dúnde'e ní ndís'tiī ní dúuⁿ'nē. 'Iiⁿ'yāⁿ chí canée yā nduucú ní 'úú canee nduucú yā, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nééné n'dee n'gui'i candéε yā. Ndúúti chí nguéé 'úú nduucú yā ní nguéé dε'ē vεε cuuvi diíⁿ yā.

⁶ Du'u 'íiⁿ'yāⁿ chí nguεε canée yā nduucú cun'dáa yā tan'dúúicā dúúⁿ'ne chí nguéé n'gui'i yeⁿ'ē ní ntí'i. Ní 'iiⁿ'yāⁿ ita'á yā ní ngii yā na yaⁿ'ā. Ní ngiichi.

⁷ Ndúúti chí canée nī nduucú, ní nduudu yeⁿ'é canee nduucú nī, caaca nī tanducuéⁿ'ē chí neⁿ'é nī ní cuuvi.

⁸ Taachi candéε nī n'deēe n'dái n'gui'i yeⁿ'é nī, ní ch'iⁿ'í nī chí discípulos yeⁿ'é tuu'mi ní ndúúcu chuū ní ch'iⁿ'í nī poder Chiidá.

⁹ Tan'dúúicā chí neⁿ'e Chiidá 'úú 'tiicá ntúūⁿ 'úú neⁿ'é ndís'tiī. Cunée nī ndúúcu vaadī neⁿ'e yeⁿ'é.

10 Ndúúti chi diíⁿ nī tan'dúúcā chi ngaⁿ'a ley yeⁿ'é, tuu'mi cunée nī ndúúcū vaadī neⁿ'e yeⁿ'é. Ní chuū tan'dúúcā chi 'úú idiíⁿ nducuéⁿ'ē chi ngaⁿ'a ley yeⁿ'ē Chiidá ní caneé ndúúcū vaadī neⁿ'e yeⁿ'é yā.

11 Dendú'ū chi 'tuucā ngaⁿ'á. Níícú vaadī yeenú yeⁿ'é cunee nduucú nī. Ní vaadī yeenú yeⁿ'é nī diíⁿ cumplir.

12 Chuū ley yeⁿ'é chi dineⁿ'é nī vi'ī 'aama nī taama nī tan'dúúcā chi 'úú neⁿ'é ndis'tiī.

13 Mar 'áámá saⁿ'ā nguéé vaadī neⁿ'e chi ch'εεε cá yeⁿ'ē chi 'cuuvi 'áámá saⁿ'ā caavā amigo yeⁿ'ē sa.

14 Ndís'tiī ní amigos yeⁿ'é ndís'tiī ndúúti chi diíⁿ nī cosa chi 'úú ngaⁿ'á.

15 'Āā ntéé caaⁿ'máⁿ chi ndis'tiī ní mozos yeⁿ'é ti mozos nguεε deenu sa de'ē chi diíⁿ 'iíⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'a ntiíⁿ'nyúⁿ yā yeⁿ'ē sa. Naati ngaⁿ'á chi ndís'tiī ní amigos yeⁿ'é ti tanducuéⁿ'ē chi n'giindiveéⁿ yeⁿ'ē Chiidá, ngaⁿ'á ngí ndis'tiī.

16 Ndís'tiī nguéé ndεεε nī 'úú, naati 'úú nindεεvé ndís'tiī. Ní 'neéⁿ ndís'tiī caati cuuvi candéε nī n'gui'i. Ní n'gui'i yeⁿ'e nī 'áámá cūnee. Ní tanducuéⁿ'ē chi caaca nī Chiidá ndúúcū chi duuchí, 'iíⁿ'yāⁿ miíⁿ ní téé yā ndís'tiī.

17 Chuū ní ngaⁿ'á ndis'tiī chi dinéⁿ'e nī vi'ī 'áámá nī táámá nī.

'Iíⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī nguéé n'diichi ndís'tiī

18 Ndúúti chi 'iíⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī nguéé neⁿ'e yā ndís'tiī 'āā déenu nī chi vmnááⁿ vmnaaⁿ nguéé neⁿ'e yā 'úú.

19 Ndúúti chi canée nī ní diíⁿ nī cosas ndúúcū 'iíⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī, 'iíⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī dinéⁿ'e yā ndís'tiī, naati ndís'tiī nguéé yeⁿ'ē iⁿ'yeēⁿdī

ndís'tiī. Ndεενέ ndís'tiī vmnaáⁿ yeⁿ'ē chi din'dái iⁿ'yeēⁿdī. Cáāvā chuū chi iⁿ'yeēⁿdī nguéé neⁿ'e ndís'tiī.

20 N'gaacu nī yeⁿ'e nduudu chi 'úú ngaⁿ'á ngí ndis'tiī: Nguéé vmnaaⁿ ca 'iiⁿ'yāⁿ chi diiⁿ mandado ti 'iiⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ. Ndúúti chi 'iiⁿ'yāⁿ s'tíí ní can'daa yā 'úú 'tiicá ntúūⁿ can'daa yā ndís'tiī. Nduuti chi diíⁿ yā tan'dúúⁿcā chi ngaⁿ'á 'tiicá ntúūⁿ diíⁿ yā tan'dúúⁿcā chi ngaⁿ'á nī.

21 Tanducuéⁿ'ē chuū diíⁿ yā ndúúⁿcū ndis'tiī caavā chi duuchí ti nguéé n'diichí yā 'iiⁿ'yāⁿ chi dichó'o yā 'úú.

22 Ndúúti chi nguéé ndaá ndíí nguéé ndúú yaa'ví rá 'iiⁿ'yāⁿ tuu'mi 'iiⁿ'yāⁿ ní nguéé déénu yā chi véé nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Maaⁿ ní nguéé mar 'áámá yā chi cuuvi caaⁿ'máⁿ yā chi nguéé véé nuuⁿndi yēⁿ'e yā.

23 'Iiⁿ'yāⁿ chi nguéé neⁿ'é yā 'úú 'tiicá ntúūⁿ Chiidá mííⁿ ní nguéé neⁿ'e yā 'iiⁿ'yāⁿ.

24 Ndúúti chi 'úú nguéé diíⁿ nguaaⁿ yā ntiiⁿnyūⁿ chi mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé diíⁿ yā, nguéé déénú yā chi véé nuuⁿndi yēⁿ'e yā. Naati maaⁿ ní n'diichí yā 'úú, ní nguéé neⁿ'é yā 'úú ndúúⁿcū Chiidá.

25 'Iicu cuuví cuaacu nduudu chi canéé nguūⁿ na ley yēⁿ'e yā: Nguéé δε'ε caavā chi nguεε neⁿ'é yā 'úú.

26 Naati taachi ndaá yā 'iiⁿ'yāⁿ chi Espíritu N'dai yeⁿ'e Dendyuūs ní téé yā poder s'uuúⁿ. Ní 'úú ní dicho'ó Espíritu N'dai chí yeⁿ'ē Chiidá. Espíritu N'dai yeⁿ'e Dendyuūs ní cuaacu ní cuchii yeⁿ'e Chiidá. Espíritu miiⁿ caaⁿ'maⁿ cuaacú yā yeⁿ'ē 'úú.

27 'Iicu ndís'tiī ní caaⁿ'maⁿ cuaacú nī yeⁿ'ē 'úú caati canée nī nduucú ndii cuááⁿ naachi chí nga'ā.

16

¹ Ca'n'a Jesús: Chuū nga'n'á ngí ndis'tiī 'iicu nguée nduuvi taán nī.

² 'Ii'n'yān ní 'cuεεcú yā ndís'tiī cuaa'n chuva'āi yaācū. Ní taachí ndaá hora chi 'caa'n'nú'n yā ndís'tiī, nacádiinúú'n yā chi n'daacā idií'n yā ntii'nyu'n ye'n'é Dendyuūs.

³ Ní 'ii'n'yān s'tiī ní 'túicā idií'n yā ti nguεε n'diichí yā Chiidá, ndii nguée nduu 'úú ra.

⁴ Maa'n ní nga'n'á ngí chuū ndis'tiī caati taachí ndaa hora mii'n n'gáácú nī ti 'úú ní 'āā ca'n'á. Chuū nī nguée ca'n'á ndíi cuaa'n vmnaa'n ti 'úú canéé ndúúcū ndis'tiī.

Ntii'nyu'n ye'n'é Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs

⁵ Ca'n'a Jesús: Naati maa'n ní ca'n'á n'diichí 'ii'n'yān chi dichó'ō 'úú. Ní mar 'áámá ndís'tiī nguée ntiinguuneé'n nī 'úú: ¿Tíi ca'n'a nī?

⁶ Chii'n chi ca'n'á chi 'túúcā, ní néené chii ndaāchíi staava ye'n'é nī.

⁷ 'Úú nga'n'á nduudu cuaacu mii'n: N'daacā cáávā ndís'tiī chi ca'n'á. Ndúútī chi 'úú nguée ca'n'á tuu'mi ní Espíritu N'dai ye'n'e Dendyuūs chi téε yā poder ndís'tiī nguée ndai yā nanáá'n ndís'tiī. Ndúútī chi 'úú ca'n'á ní 'úú dicho'ó 'ii'n'yān.

⁸ Taachí 'ii'n'yān mii'n ní ndāa yā, ní caa'n'mán yā ndúúcū 'ii'n'yān ye'n'e i'n'yeēndī ye'n'é nuu'ndi, ní ye'n'é vaadī cuaacu, ní ye'n'é 'ii'n'yān chi dii'n juzgar.

⁹ Caa'n'mán yā ye'n'é nuu'ndi chi nguée i'téenu yā 'úú.

¹⁰ Caa'n'mán yā ye'n'e vaadī cuaacu chi 'úú ca'n'á nanáá'n Chiidá ní 'āā ntéé n'diichí yā 'úú.

¹¹ Caa'n'mán yā nuu'ndi ye'n'e 'áámá 'ii'n'tyen'e ch'εεε ye'n'e i'n'yeēndí 'cūū 'āā canéé juzgado sa.

12 Nééné n'dee dendu'ū chi véé chi cuuví ndis'tiī naati maaⁿ ní nguεε cuuví cūnee ná vaanicadiinūuⁿ yeⁿ'é nī.

13 Taachí ndaá Espíritu yeⁿ'é vaadī cuaacu, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní ca'cuéeⁿ yā ndís'tiī na tanducuéⁿ'ē vaadī cuaacu. Ni nguéeⁿ caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'ē maáⁿ yā ti caaⁿ'máⁿ yā tanducuéⁿ'ē chi n'giindiveéⁿ yā. Ní ch'iⁿ'i yā ndis'tiī dε'ε chí cuchiī.

14 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní ch'iⁿ'í yā poder yeⁿ'é ti cuta'á yā poder yeⁿ'e 'úú ní ch'iⁿ'í yā ndis'tiī. Ní cuuvi cádiinúúⁿ nī.

15 Nducuéⁿ'ē chi véé yeⁿ'ē Chiidá, chuū ní yeⁿ'é. Cáávā chuū ngaⁿ'á chi Espíritu yeⁿ'e vaadī cuaacu cuta'á yā yeⁿ'ē 'úú ní ch'iⁿ'í yā ndís'tiī. Ní cádiinúúⁿ nī.

Chi ndaachií yeⁿ'é nī ní nduuvi vaadī yeenú

16 Caⁿ'a Jesús: Taa 'lííⁿ ní 'āā ntéé snaáⁿ nī 'úú. Taama vmnéⁿ'ee, taa 'lííⁿ ní snaáⁿ nī 'úú ti 'úú ní caⁿ'á nanááⁿ Chiidá.

17 Tuu'mí caⁿ'a n'duuvi discípulos yeⁿ'é yā ngii yā 'áámá yā táámá yā: ¿Dε'ε chi 'tíicā ngaⁿ'a yā ngii yā s'uuúⁿ taaⁿ 'lííⁿ ní 'āā ntéé chinaáⁿ nī 'úú ní taama vmneⁿ'ēe taaⁿ 'lííⁿ ní chinaáⁿ nī 'úú, ti 'úú ní caⁿ'á nanááⁿ Chiidá?

18 Tuu'mí ní ngaⁿ'a yā. ¿Dε'ε chi 'tíicā taaⁿ 'lííⁿ? Nguéeⁿ tuumicadiinuuⁿ yú.

19 Ní tuumicadíinuuⁿ Jesús chi neⁿ'e ntiinguuneeⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ, ní ngaⁿ'a yā: ¿'Áá ntíngúúneeⁿ ví'í nī chi 'túúcā caⁿ'á chií taaⁿ 'lííⁿ ní 'āā ntéé chi naaⁿ nī 'úú, ní taama vmnéⁿ'ēe, taa 'lííⁿ ní chi naáⁿ nī 'úú?

20 Cuaacu níⁿ'nyú cuāācū niiⁿ'nyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndis'tiī: Maaⁿ ní cuεεcu nī ní ya'ai nī. Ní iⁿ'yeēⁿdi

ní cuuvi yeenú naati ndís'tiī ní chi ñ'daaⁿ chi yá'ai nī ndúúcū vaadī yeenú.

21 N'daataá chí canee chi 'āā 'cuundiyāā daiyā tá, véé vaadī ya'ai ye^{n'}ē ta, ti 'āā chéé ndaa hora ye^{n'}ē tá. Taachí 'āā véé daiya tá 'āā ntéé n'gaacu tá ye^{n'}e vaadī ya'ai ye^{n'}ē tá chí yeenú tá chí véé 'áámá daiya tá ye^{n'}é i^{n'}yeēⁿdī.

22 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī ní canéé vaadī ndaachí nanáaⁿ nī. Naati taama vmné^{n'}ēe ní n'diichí ntuúⁿ ndís'tiī. Ní cuneé nī vaadī yeenú na staava ye^{n'}é nī. Ní mar 'áámá 'ii^{n'}yāⁿ ní nguéé divíi yā vaadī yeenú ye^{n'}é ndis'tiī.

23 Ní nguuvi miiⁿ nguéé ntiinguuné^en nī du'ū vεε ye^{n'}é. Cuaacu ní^{n'}nyúⁿ cuāácū nī^{n'}nyuⁿ nga^{n'}á ngií ndís'tiī chí tanducué^{n'}ē chí caaca nī Chiidá ndúúcū chí duuchí ní Chiidá téé yā ndís'tiī.

24 Ndií maaⁿ nguéé du'ū vεε ngiica nī ndúúcū chí duuchí. Caaca nī ní Chiidá téé yā ndís'tiī. Ní vaadī yeenú ye^{n'}é nī cuuvi yeenu taavi.

Jesús chichéé yā ndúúcū i^{n'}yeēⁿdī

25 Chuū chí nga^{n'}á ndúúcū cuentas ye^{n'}é ndúúcū ndís'tiī. Maaⁿ ní ndaa hora chí 'āā ntéé ca^{n'}á ye^{n'}é ndis'tiī ndúúcū cuentas naati caa^{n'}máⁿ cuaacu ye^{n'}ē Chiidá.

26 Nguuvi miiⁿ ní caaca nī ndúúcū chí duuchí. Ní 'úú nguéé nga^{n'}á chí 'úú nídi'cuíttú Chiidá cáávā ndis'tiī.

27 Maaⁿ Chiidá neené ne^{n'}é yā ndís'tiī caati ndís'tiī ne^{n'}é nī 'úú. Ní i'teenu nī chí 'úú chiicá ye^{n'}ē Chiidá.

28 Chiicá ye^{n'}ē Chiidá ní ndaa i^{n'}yeēⁿdí 'cūū. Cu'neeⁿ ntuúⁿ i^{n'}yeēⁿdī. Ní na^{n'}á n'diichí Chiidá.

29 Tuu'mí ngaⁿ'a discípulos yeⁿ'é yā: Cun'díichí dí maaⁿ ní ngaⁿ'ā cuaacu dí nguéé ndúúcū cuentas.

30 Maaⁿ ní tuumicadiinúúⁿ 'nū chi deenú nī tan-ducuéⁿ'ē dendu'ū. Ní nguéé canee ngiinú nī chi ntiinguuneeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ n'diī. Cáávā chuū i'teenú 'nū chi chiica nī yeⁿ'é Dendyuūs.

31 Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús: ¿'Áá i'téenu nī maaⁿ?

32 Cun'diichí nī. Hora miiⁿ ní cuchī. Ní 'āā ndaā chí caⁿ'ā 'muuⁿ caⁿ'ā miiⁿ ndís'tiī na vaacú nī. Ní cu'neéⁿ nūuⁿ nī 'úú dámaaáⁿ. Naati nguéé canee dámaaáⁿ ti Chiidá canée yā nduucú.

33 Chuū ni ngaⁿ'á ngí ndis'tiī chi cucáávā 'úú canee 'diíⁿ nī. Iⁿ'yeēⁿdī ní 'cuenú nī cuuvi. Cuuvi ch'εētiinúu nī. 'Úú ní chicheé ndúúcū iⁿ'yeēⁿdī.

17

Jesús ndee yā ndúúcū Chiidá yā caavā discípulos yeⁿ'é yā

1 Chuū caⁿ'a Jesús ní n'diichí yā cuaaⁿ nanguuvi ní caⁿ'a yā: N'diī Chiidá, hora yeⁿ'é ní 'āā ndaā. Diíⁿ nī dich'εεté nī Daiya nī. 'Tiicā ntúūⁿ 'úú chi Daiya nī cuuvi dich'εεté n'diī.

2 Tan'dúúcā chi tee nī poder 'úú chi Daiya nī yeⁿ'e dε'ε chí diíⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ cáávā chí ca'á vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí tee nī 'úú.

3 Chuū chí vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ chí n'diichí yā n'diī chí 'áámá n'dyaⁿ'ā Dendyuūs chí cuaacu níⁿ'nyúⁿ chí Dendyuūs ndúúcū Jesucristo chí dichó'o nī.

4 'Úú ní dich'εεté n'diī na yáⁿ'āa 'cūū. 'Āā ch'iinú diíⁿ ntiíⁿ'nyuⁿ chí teé nī chí diíⁿ.

5 Maaⁿ ní n'diī, Chiidá, dich'εεté nī 'úú, n'diī ndúúcū maáⁿ nī, ndúúcū poder chi caneé nduucú maáⁿ taachi 'āā 'cuéé cunee iⁿ'yeēⁿdī.

6 Ngaⁿ'a cuaacú yeⁿ'ē chi duuchi yeⁿ'é nī nanááⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chi teé yā 'úú. Saⁿ'ā s'eeⁿ yeⁿ'é nī. Ní teé nī 'úú. Ní n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é nī.

7 Maaⁿ ní déénú yā chi tanducuéⁿ'ē dendu'ū chi teé nī 'úú ní yeⁿ'é nī.

8 Ti ndúúdú chi teé nī 'úú ní caⁿ'á nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní n'giindiveéⁿ yā nduudu miⁿ. Ní deenu cuaacu yā chí chiicá nanááⁿ n'diī. Ní i'téenu yā chí n'diī dicho'ó nī 'úú.

9 'Úú ngiicá caavā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Nguéé nidi'cuítu cáávā iⁿ'yeēⁿdī ti cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chí teé nī 'úú, ti yeⁿ'é n'diī.

10 Ní taanduvéé dendu'ū yeⁿ'é ní yeⁿ'é nī. Ní taanduvéé dendu'ū yeⁿ'é nī ní yeⁿ'é. Ní chuū ch'iⁿ'i poder yeⁿ'é.

11 Ní 'āā ntéé cūnéé iⁿ'yeēⁿdī naati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ snée yā iⁿ'yeēⁿdī. 'Úú ní cuchíí nanááⁿ nī. N'diī Chiidá chí δεενε, diíⁿ nī cuidado 'iiⁿ'yāⁿ chí teé nī 'úú ndúúcū chí duuchí nī. Ní chí cuuví 'áámá yā tan'dúúcā s'uuúⁿ ní 'áámá yú.

12 Taachí caneé ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ iⁿ'yeēⁿdī ní dīiⁿ cuidado 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcū chí duuchi nī, 'iiⁿ'yāⁿ chí nteé nī 'úú. 'Úú ní dīiⁿ cuidado 'iiⁿ'yāⁿ ní mar 'áámá yā nguéé chindāi yā. 'Áámá nūuⁿ saⁿ'ā daiya yááⁿ'guiinūuⁿ chindai sa. Ní 'iicu naachi cánéé nguūⁿ ní cúúví cuaacu.

13 Naati maaⁿ ní cuchíí nanááⁿ nī. Ní ngaⁿ'á chuū taachi cunee iⁿ'yeeⁿdí 'cūū caati vaadī yeēnu yeⁿ'é

canéé nduucú yā, ní cuuvi yeenú taavi yā.

14 'Úú ní ca'á 'ii'yāⁿ nduudu yēⁿe nī. Iⁿ'yeēⁿdī nguéé dinéⁿe 'ii'yāⁿ ti nguéé yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī 'ii'yāⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ nguéé yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī 'úú.

15 Nguéé di'cuítūu chí ndivíi nī 'ii'yāⁿ yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī. Díiⁿ nī cuidado 'ii'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿe yááⁿ'guiinūⁿ.

16 Nguéé yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī 'ii'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúúcā chí nguéé yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī 'úú.

17 Díiⁿ nī didεεvé nī 'ii'yāⁿ cucáávā nduudu cuaacu yeⁿ'é nī. Nduudu yeⁿ'é nī ní nduudu cuaacu.

18 Tan'dúúcā chí dicho'ó nī 'úú iⁿ'yeēⁿdī 'tiicā ntúūⁿ dicho'ó 'ii'yāⁿ s'eeⁿ iⁿ'yeēⁿdī.

19 Cáávā 'ii'yāⁿ s'eeⁿ 'úú māaⁿ didεεvé maáⁿ. Ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ cuuví yā δεεε na nduudu cuaacu.

20 Nguéé di'cuiitúú dámaaⁿ caavā 'ii'yāⁿ miiⁿ ti cáávā 'ii'yāⁿ chí cu'téenu yā 'úú cáávā nduudu yeⁿ'e 'ii'yāⁿ s'eeⁿ.

21 Ní nducyaaca yā ní 'áámá nūuⁿ cuuví yā tan'dúúcā n'diī canéé nī nduucú, ní canéé nduucú nī. Níicú 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní canéé ntúuⁿ yā 'áámá nūuⁿ ndúúcu yú. Ní 'iicu cu'téenu 'ii'yāⁿ yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī chí n'diī dicho'ó nī 'úú.

22 Ní poder chí téé nī 'úú, miiⁿ ni ca'á 'ii'yāⁿ. Ní 'áámá nūuⁿ cuuví yā tan'dúúcā chí 'áámá nus'ūu.

23 'Úú ní ndúúcū 'ii'yāⁿ s'eeⁿ. Ní n'diī ní ndúúcū 'úú. Níicú 'áámá nūuⁿ chí n'daacā cuuví yā. Ní iⁿ'yeēⁿdī ní cuuvi deenu chí dicho'ó nī 'úú ní chí dinéⁿe nī 'ii'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúúcā chí neⁿ'é nī 'úú.

24 N'diī Chiidá, 'ii'yāⁿ s'eéⁿ chí téé nī 'úú, neⁿ'é chí naachi 'úú cuneéⁿ, 'ii'yāⁿ s'eéⁿ cūnéé yā nduucú.

Ní cuuvi n'diichí yā poder yeⁿ'é chi teé nī 'úú caati n'diī ní neⁿ'é nī 'úú ndii taachi 'āā 'cuéé iⁿ'yeēⁿdī.

²⁵ N'diī Chiidá chi δεενε, 'aa ntéé rá chi iⁿ'yeēⁿdī nguéé n'diichí n'diī 'úú n'diichí n'diī. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'tíí ní deenú yā chi n'diī dichó'o nī 'úú.

²⁶ 'Úú ní ngaⁿ'á yeⁿ'e chi duuchí nī, ní caⁿ'á ngāⁿ'aⁿ yeⁿ'e chi duuchí nī. Níícu maaⁿ vaadī neⁿ'e chi néⁿ'e nī 'úú cuuvi cunéé ndúúcu yā. Ní 'úú caneé ndúúcu yā.

18

Sta'á yā Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ Taachí Jesús caⁿ'á yā chuū, can'dáa yā ndúúcu discípulos yeⁿ'é yā táámá lado yíícu 'líí chi nguuvi Cedrón naachi canéé 'áámá cheēⁿ yeⁿ'e naāndā. Ní miiⁿ sndaā Jesús ndúúcu discípulos yeⁿ'é yā.

² Judas chí diiⁿ sa entregar Jesús ní n'diichi ntúūⁿ saⁿ'ā na cheēⁿ miiⁿ ti 'āā cánéé n'dee cuuvi nduvidáámá yā Jesús ndúúcu discípulos yeⁿ'é yā na cheēⁿ miiⁿ.

³ Saⁿ'ā chiiduú n'gεεt³ ndúúcu saⁿ'ā fariseos teé yā Judas Iscariote soldados ndúúcu policías ní Judas cueⁿ'e sa ndúúcu 'aama taaⁿ soldados ndúúcu policías. Ndaa yā na cheēⁿ miiⁿ ndúúcu lámparas, ndúúcu antorchas, ndúúcu armas.

⁴ Naati Jesús chí déenú yā tanducuéⁿ'ē dendu'ū chí cuchíí, cueⁿ'e yā ní ndaa yā nanáaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: ¿Du'u ín'nuúⁿ nī?

⁵ Ní nan'guεεcutáⁿ'a sa yeⁿ'e yā: Jesús yeⁿ'ē yāāⁿ Nazaret miiⁿ. Tuu'mí ngaⁿ'a Jesús ngíí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Úú 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ. Canéé ntúūⁿ Judas miiⁿ, saⁿ'ā chí diíⁿ nca'a sa 'iiⁿ'yāⁿ.

6 Taachí Jesús caⁿ'a yā: 'Úú 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ, tuu'mi ní saⁿ'ā s'eeⁿ ndaacadaamí yā ní ch'εεtindiití yā na yáⁿ'āa.

7 Nan'guεεcúnée ntuúⁿ yā tiinguuneeⁿ yā: ¿Du'u ra in'nuúⁿ nī? Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Jesús yeⁿ'ē yāⁿ Nazaret miiⁿ.

8 Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús: 'Āā ngaⁿ'á ngií ndís'tiī chi 'úú. Ndúúti chi 'úú chi in'nuúⁿ nī, 'cuáaⁿ nī chi naⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ s'tiī.

9 Ní cuuvi cuaacu chi 'úú chi caⁿ'á: 'Iiⁿ'yāⁿ chí teé nī 'úú, mar 'áámá yā nguéé chi ndai yā.

10 Tuu'mi Simón Pedro chi ndée sa espada ní tun'dáa sa ní 'nuūcá'ai sa ní ch'iica sa veeⁿ sa lado tá cuaacu yeⁿ'ē sáⁿ'ā chi diiⁿ mandado yeⁿ'e chiiduú ch'εεε ca. Ní saⁿ'ā miiⁿ ní nguuvi sa Malco.

11 Tuu'mí Jesús ngaⁿ'a yā ngiī yā Pedro: N'nuūⁿ dí espada vaacu. Prueba chí teē Chiidá 'úú, ¿'áá nguéé cánée chí 'cureenú cuuvi yeⁿ'ē?

Jesús nanááⁿ chiiduú ch'εεé ca

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

12 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē 'áámá taaⁿ soldado ndúúcū soldado chí yuudu ndúúcū policías yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ní sta'á sa Jesús ní cachiichí sa 'iiⁿ'yāⁿ.

13 Ní candée sa vmnááⁿ vmnaaⁿ nanááⁿ saⁿ'ā chi nguuvi Anás, tiī sáⁿ'ā miiⁿ ní nchaⁿ'ā ndiīcú Caifás miiⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní chiiduú ch'εεé ca nduuyu miiⁿ.

14 Ní Caifás miiⁿ ca'a sá consejo saⁿ'ā Israel s'eeⁿ chí canée chí 'cuūvī 'aama saⁿ'ā cáāvā 'iiⁿ'yāⁿ.

Pedro canée yā chuva'ai yeⁿ'ē Anás

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

15 Ní n'daā Simón Pedro Jesús miiⁿ ní táámá discípulos. Ní chiiduú ch'εεté ca n'diichí yā discípulos miiⁿ chí sndaá sa ndúúcū Jesús corredor yeⁿ'ē va'ai yeⁿ'ē chiiduú ch'εεté ca miiⁿ.

16 Naati Pedro miiⁿ canéé sá cuaaⁿ dáámí cheendi va'āī. Ní can'dáā taama discípulo chi chiiduú ch'εεté ca n'diichí yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní yaa'ví yā n'daataá chi canéé cheendi va'āī. Ní diiⁿyúⁿ yā Pedro míⁿ chεeti va'āī.

17 Tuuⁿ'mi ní n'daataá chi diiⁿ mandado chí canéé cheendi va'āī ngaⁿ'a tá: ¿'Áá nguée dí ntúūⁿ 'áámá discípulo yeⁿ'ē saⁿ'a 'cūū? Tuuⁿ'mí Pedro ngaⁿ'ā sa: Nguée 'úú.

18 Ní chéendii saⁿ'ā chi dichíí'vē ndúúcū policías, saⁿ'ā miiⁿ tiivi sa yaⁿ'ā yeⁿ'e yíyū ti 'áámá 'iicheε. Saⁿ'ā miiⁿ nga'a taviiⁿ nu sa. Ní canée nī ntúūⁿ Pedro ndúúcu sa. Ní chéendii sa nga'a taviiⁿ nu sa ca'a sa.

Anás tiinguunéeⁿ sa Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

19 Ní chiiduú ch'εεté cá miiⁿ nítiinguuneeⁿ sa Jesús yeⁿ'e discípulos yeⁿ'é yā ndúúcū yeⁿ'e chi Jesús chi'cueéⁿ yā.

20 Jesús nan'guεεcutáⁿ'a yā yeⁿ'ē sa: 'Úú ní ngaⁿ'á cuaacú nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī. 'Úú ní chi'cueéⁿ na yaācū sinagogas ní na yaacū templo ntúūⁿ naachí nduuvidaama nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ní nguée de'ē vεε chi ngaⁿ'a n'de'éeí.

21 ¿De'ē tíngúúnéeⁿ di 'úú? Tíngúúnéeⁿ dí 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'iindiveéⁿ yā chí caⁿ'á chíí 'iiⁿ'yāⁿ. N'diichi nī. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ déénú yā chí caⁿ'á.

22 Taachí Jesús ch'iinu caⁿ'á yā chuū, 'áámá policía chi canéé miiⁿ ch'éⁿ'e sá Jesús, ní caⁿ'a sa:

¿'Áá 'tíicā nan'guεεcutá'n'a di ye'n'ē chiiduú ch'εεte ca?

²³ Nan'guεεcúta'n'ā Jesús: Ndúúti chi nguεε n'daacā chi nga'n'á caa'n'ma'n di dε'ē chi nguεε n'daacā chi nga'n'á. Ndúúti chi n'daacā, ¿dε'ē cuuvi chi n'ge'n'ē di 'úú?

²⁴ Anás mii'n ní dichó'o sa Jesús ch'εεchiichí yā nanáán sa'n'ā chi nguuvi Caifás mii'n, sa'n'ā chi chiiduú ch'εεté cá mii'n.

Pedro mii'n nga'a sa taama vmné'n'ēe chí nguée n'diichi sa Jesús mii'n

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Chéendii Simón Pedro mii'n ní nga'a tavii'nu sa sa'n'ā. Ní nga'n'a yā ngii yā sa'n'ā: ¿'Áá nguée 'tíicā chi díi ní discípulo ye'n'é yā? Pedro chee'ndíitu sa ní nga'n'ā sa: Nguée 'úú.

²⁶ 'Áámá sa'n'ā chi dii'n mandado ye'n'ē chiiduú ch'εεté cá ní sa'n'ā mii'n ní 'ii'n'yā'n ye'n'e sa'n'ā chi chiica Pedro mii'n vee'n sa. Nga'n'a sa ngii sa sa'n'ā: ¿'Áá nguée n'diichí dii chεeti chéē naāndā mii'n ndúúcu yā?

²⁷ Taama vmné'n'ēe ní chee'ndiitú táa'n Pedro: Nguée 'úú. Ní mi'nii'nyu mi'nii'nyu ní tusa'n'ā chiita ũ.

Jesús nanáán Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Ní candée sa Jesús mii'n tyaa'n tyaa'n ye'n'ē nanáán Caifás mii'n ndii naachi canée cuarto ye'n'ē juzgado. Ní 'ii'n'yā'n s'ee'n ní nguée chi ndaá yā cuaa'n chεeti va'ai ch'εεte mii'n cáávā chi nguée ne'n'e yā chi cuneedáámí yā nuu'ndi taachi ché'e yā nguuinú ye'n'ē pascua.

29 Tuu'mi ní can'daā Pilato chuva'aī nanáán 'ii'yān s'een ní ca'n'a sa: ¿De'ē nuu'ndi ye'n'ē sa'n'a 'cūū vεε?

30 Nan'guεεcutá'n'a yā ní ca'n'á yā 'ii'yān: Ndúúti chi sa'n'a 'cūū chi nguεε du'ū vεε dii'n sa, nguée teé 'nū sa'n'ā n'diī.

31 Tuu'mi ní nga'n'ā Pilato ngii sa 'ii'yān s'een: Cuta'á nī 'ii'yān. Ní n'diichí yā de'ē nuu'ndi ye'n'e yā véé tan'dúúcā chi canéé na ley ye'é nī. Níicú 'ii'yān Israel s'een ní ca'n'a yā: Nús'uu ní nguée cánéé chí 'caa'n'nu'n 'nū mar 'áámá 'ii'yān.

32 Ní cuuví cuaacu chi ca'n'a Jesús mii'n. Ní ca'n'a yā chí cadiinuu'n 'ii'yān de'é vaadī n'gii 'cuuvi yā.

33 Ní'nnuu'n ndáá ntúūn Pilato cuarto ye'n'ē juzgado. Ní 'cái sa Jesús mii'n ní ca'n'a yā: ¿'Áá díí chi Rey ye'n'ē 'ii'yān Israel s'een chi judíos?

34 Nan'guεεcúta'n'ā Jesús: ¿'Áá nga'n'a dii chuū ye'n'e maān di o 'ii'yān 'cūū ch'i'n'i yā ní nga'n'a yā n'diī ye'n'ē 'úú?

35 Pilato mii'n ní n'guεεcutá'n'a sa: ¿'Áá 'úú chi sa'n'a Israel 'úú? 'Ii'yān ye'n'e nación ye'n'ē di ndúúcū chiiduú n'gεεté nteé yā dii 'úú. ¿De'ē ndiī'n di?

36 Nan'guεεcúta'n'ā Jesús: Cuaa'n naachi 'úú chi 'ii'ntyen'e nguée canéé in'yee'dí 'cūū. Ndúúti chi ye'n'ē in'yee'dí 'cūū naachi caa'n'ma'n ntiinnyún tuu'mi ní 'ii'yān chi dii'n mandado ye'n'é ní 'cuu'ma'n yā cáávā 'úú ní nguée nica'á yā 'úú 'ii'yān Israel s'een. Maa'n ní cuaa'n naachi 'úú chi 'ii'ntyen'e nguée ye'n'ē in'yee'dí 'cūū.

37 Tuu'mi nga'n'a Pilato ngii sa 'ii'yān: Tuu'mi, ¿'áá díí chi rey mii'n? Nan'guεεcúta'n'ā Jesús: Díí nga'n'ā di chi rey 'úú ní 'tíicā 'úú. 'Úú ní cáávā chuū

ch'iindiyaáⁿ, ní cáávā chuū chi ndaá iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, caavā chi caaⁿ'maⁿ cuaacú yeⁿ'ē nduudu cuaacu. Nducyáá cá 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'ē vaadī cuaacu miiⁿ, n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é.

Jesús canéé chí 'cuūvi yā

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

³⁸ Tuu'mí ngaⁿ'ā Pilato: ¿Chεε chí vaadī cuaacu? Taachí caⁿ'a Pilato chúū ní can'dáá ntuúⁿ sa nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ní caⁿ'a sa 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ: 'Úú ní nguéé ndaá cá mar 'áámá nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

³⁹ Naati cáávā costumbre yeⁿ'e ndís'tiī ní 'úú canecúⁿmíⁿ chí ín'dεεchí 'áámá saⁿ'ā chi preso sa 'viicu yeⁿ'e pascua. ¿'Áá neⁿ'é nī chi in'dεεchí Rey yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ?

⁴⁰ Tuu'mí ní 'cai ntúūⁿ nducyaaca yā, ní ngaⁿ'a yā: Nguéé 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū ti Barrabás. Níícú saⁿ'ā Barrabás miiⁿ ní neené duucu sa.

19

¹ Tuu'mí ní sta'āa Pilato Jesús miiⁿ ni ch'eⁿ'e sa 'iiⁿ'yāⁿ.

² Ní soldados ní din'dáa sa 'áámá corona yeⁿ'ē yááⁿ ní chi n'duu sá na tííⁿ yā. Ní chí'nuúⁿ sa 'áámá catecai morado 'iiⁿ'yāⁿ.

³ Ní caⁿ'a sa: Nééné 'nááⁿ cānee di ín'yeeⁿndi, dii, Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Israel. Ní n'geⁿ'é sa 'iiⁿ'yāⁿ.

⁴ Tuu'mí can'dáa ntuūⁿ Pilato chuva'aī. Ní caⁿ'ā sa chíi sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cuin'diichí nī, tun'daá 'iiⁿ'yāⁿ chuva'aī niicu tuumicadiinúúⁿ nī chí nguéé n'diichí mar 'áámá nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

⁵ Ní can'daā Jesús chuva'aī. Can'déε yā corona yeⁿ'e yááⁿ ndúúⁿcū catecai morado yā. Ní ngaⁿ'a Pilato miiⁿ: Cun'díichí nī saⁿ'ā.

6 Taachí n'diichí yā 'ii'yāⁿ tuu'mi ní chiiduú n'gεεté ndúúcū policías n'gai yiicu sa: Cu'nééⁿnga'á nī 'ii'yāⁿ. Cu'nééⁿnga'á nī 'ii'yāⁿ. Tuu'mi ngaⁿā Pilato ngii yā 'ii'yāⁿ s'eeⁿ: Cuta'a ndis'tiī 'ii'yāⁿ, ní cu'nééⁿnga'á nī 'ii'yāⁿ, ti 'úú ní nguéeé indaacá mar 'áámá nuuⁿndi yēⁿe yā.

7 Nan'guεεcútaⁿā 'ii'yāⁿ Israel s'eeⁿ: Nús'uū ní cánéé ley yeⁿ'é 'nū. Ní tan'dúúcā chi ngaⁿ'a ley miiⁿ canee chí 'cuuvī caati caⁿ'a yā chí maáⁿ yā Daiya Dendyuūs 'ii'yāⁿ.

8 Taachí ch'iindiveeⁿ Pilato chuū dii'yā ca sá chíi.

9 Chindáa ntuūⁿ sa cuarto yeⁿ'ē juzgado ní caⁿ'á yā chíi yā Jesús: ¿Tií 'ii'yāⁿ dii? Naati Jesús ní nguéeé caⁿ'a yā.

10 Tuu'mi ní caⁿ'a Pilato Jesús: Dii, ¿'áá nguεε ngaⁿā di yeⁿ'é? ¿'Áá nguéeé deenu di chí 'úú ní cúúví caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyúⁿ chí cu'nééⁿnga'á nī dii, ní cuuvi n'tεεchí ntúuⁿ dii?

11 Nan'guεεcútaⁿā Jesús miiⁿ: Nguéeé du'ū vεε cuuvi diiⁿ di ndúúcū 'úú ndúúti chí nguéeé du'ū vεε ndii ca'a yeⁿ'ē di yeⁿ'ē va'ai chεεti nguuvi. 'Ii'yāⁿ chí tee yā 'úú chí preso 'úú nanáá n'diī, 'ii'yāⁿ miiⁿ dich'εεte ca nuuⁿndi yēⁿe yā.

12 Ndíi tuu'mi ní neⁿe Pilato n'tεεchi sa 'ii'yāⁿ. Naati 'ii'yāⁿ Israel s'eeⁿ n'gai yiicú yā ní ngaⁿ'a yā: Ndúúti chí saⁿ'á 'cūū n'tεεchi di, nguéeé dii amigo yeⁿ'ē César. Nducyáácá 'ii'yāⁿ chí ngaⁿ'a yeⁿ'é yā chí maáⁿ yā rey ngaⁿ'a yā contra César.

13 Tuu'mí Pilato, taachi ch'iindiveeⁿ sa chuū, candéε sa Jesús chuva'āī. Ní ch'iindi sa ná silla yeⁿ'e juzgado chí nguuvi Enlosado, ní nduudu hebreo neⁿ'e caaⁿ'maⁿ Gabata.

14 Ní nguuvi chi diíⁿ yā ntiíⁿnyuⁿ yeⁿ'ē 'viicu yeⁿ'ē pascua, tan'dúú^{cā} ndiichúú^{ví} na nguuvi. Tuu'mí ngaⁿ'a Pilato 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ: Cuin'diichí nī Rey yeⁿ'é nī.

15 Naati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'caí yā diitú yā: Diví nī 'iiⁿ'yāⁿ, diví nī 'iiⁿ'yāⁿ, cu'nééⁿnga'á nī 'iiⁿ'yāⁿ. Tuu'mí ngaⁿ'a Pilato: ¿'Áá rey yeⁿ'é nī chi cu'nééⁿnga'á nī? Tuu'mí nan'guεεcútaⁿ'ā saⁿ'ā chiiduú n'gεεtē: Nguéé rey yēⁿ'e 'nū caati 'āā César nuúⁿ.

16 Tuu'mi ní Pilato ca'á yā Jesús miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní 'iicu cu'nééⁿnga'á yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ sta'á yā Jesús miiⁿ ní candéε yā 'iiⁿ'yāⁿ.

Cu'nééⁿnga'a yā Jesús ní ch'ti yā

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

17 Ní Jesús candéε yā cruz yēⁿ'e yā. Ní can'dáa yā na lugar chi 'áámá lado yeⁿ'e yáāⁿ Jerusalén chi nguuvi Calavera chi lugar 'Iini Nga'ai Tiíⁿ, 'iicu nduudu hebreo neⁿ'e caaⁿ'maⁿ Gólgota.

18 Naachí cu'nééⁿnga'á yā Jesús ndúú^{cū} taa na 'uuví yā. 'Áámá yā 'áámá 'áámá lado 'iicu Jesús miiⁿ ní naavtáⁿ'ā canuúⁿ yā.

19 Ní 'neeⁿ Pilato miiⁿ 'áámá letra chi n'duu sá nanááⁿ cruz ní canéé nguūⁿ miiⁿ, Jesús yeⁿ'ē yaāⁿ Nazaret, Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e Israel.

20 Ní neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ch'ééⁿ yā letra 'cūū ti nááchí cu'nééⁿnga'a yā Jesús miiⁿ niíⁿnuúⁿ na yáāⁿ Jerusalén miiⁿ. Canéé nguūⁿ miiⁿ na nduudu hebreo ndúú^{cū} nduudu griego ndúú^{cū} nduudu latín.

21 Ní ngaⁿ'a saⁿ'ā chiiduú n'gεεtē yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ngii sa Pilato: Nguéé 'neeⁿ di Rey yeⁿ'ē

'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e Israel naati maáⁿ yā ngaⁿ'a yā: 'Úú Rey yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e Israel 'úú.

²² Nan'guεεcútaⁿ'ā Pilato saⁿ'ā miiⁿ: Chiiⁿ 'neéⁿ 'āā 'neéⁿ.

²³ Taachi soldados chi'neeⁿnga'a sa Jesús, sta'á sa catecai yā ní diiⁿ sa repartir catecai yā. Niicu 'áámá 'áámá tááⁿ catecai yā 'aama soldado. Abrigo catecai yā miiⁿ nguéé n'deenyú ndii 'níⁿndíⁿ ndíi cuaaⁿ ndiia.

²⁴ Ní caⁿ'a sa nguaaⁿ maáⁿ sa: Nguéé 'canuu cuūⁿ yú naati tun'daī yú suerte yeⁿ'ē yú nduūcū. Du'ú yeⁿ'ē cuuvi. Ní 'iicu cuuví cuaacu naachí canee nguūⁿ chi ngaⁿ'ā:

Nca'á yā catecaí nguaaⁿ maáⁿ yā, ní na catecaí ch'ií yā suerte.

Ní soldados ní diiⁿ sa chuū.

²⁵ Ní cheεcuú Jesús miiⁿ canée yā niiⁿnuúⁿ ná cruz yeⁿ'e Jesús ndúúⁿcū vi'ī cheεcuú yā chi nguuvi María chi n'daataá yeⁿ'ē Cleofas, ndúúⁿcū María Magdalena.

²⁶ Taachí n'diichi Jesús cheεcú yā ndúúⁿcū discípulos chi ya'āī 'iinú yā chi canee níⁿnuúⁿ tuu'mi ní Jesús ngaⁿ'á yā ngiī yā cheεcú yā: N'diī n'daataá, cun'dííⁿchí nī daiya nī.

²⁷ Tuu'mi ní ngaⁿ'a yā ngiī yā discípulo: Cun'diichi di, 'ííngaā cheεcu di. Ndíi tuu'mi ní discípulo miiⁿ ní dichεεcú yā 'iiⁿyāⁿ.

Jesús ch'īi yā

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Cho'ó tanducueⁿ'ē chuū ní déénú Jesús chi tanducueⁿ'ē dendu'ū ní 'āā chii cuaacu. Niicu naachi canee nguūⁿ nííⁿcú cuuvi cuaacu. Ngaⁿ'a Jesús: Yaacá.

29 Mííⁿ canéé 'áámá vaso ndiitu vinagre. Tuu'mi ní 'áámá soldado dicuutu yā 'áámá esponja ndúúcū vinagre. Ní chi'neeⁿ yā na áámá yáⁿ'á hisopo. Ní s'neeⁿ yā na cheendi Jesús.

30 Taachí Jesús chí'i yā vinagre, caⁿ'a yā: Ch'íínú tanducuéⁿ'ē dendu'ū. Ní nadicua'á yā tiiⁿ yā chí n'nééⁿ maáⁿ yā espíritu yēⁿ'e yā.

Soldado n'da'ai yā 'iini 'tiicua Jesús ndúúcū 'aama lanza

31 Tuu'mi ní caati nguuvi viernes chí diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē 'viicu pascua miiⁿ, ní 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ di'cuítu sa Pilato chí 'cúuⁿmāⁿ sa 'ííní ca'a saⁿ'ā s'eeⁿ ní candéε sa cuerpo yeⁿ'é yā. Caati nguéé neⁿ'é sa chí canéé cuerpo yeⁿ'é yā na cruz nguuvi sábadó miiⁿ caatí sábadó ní nguuvi ch'εεte yeⁿ'e 'viicu pascua.

32 Ní ndaā soldados ní ndaa sa nanááⁿ saⁿ'ā chí vmnááⁿ vmnaaⁿ. 'Tíicā 'cuúⁿ sa ca'a sa. 'Tíicā 'cuúⁿ ntúūⁿ sa ca'ā taama sa.

33 Naati taachí ndaa sa nanááⁿ Jesús miiⁿ, ní caati n'diichí yā chí 'āā n'dii Jesús nguéé 'cuúⁿ sa ca'a yā.

34 Naati 'áámá soldado n'da'ai sa tiicua Jesús ndúúcū 'aama lanza ní can'daā yuuúⁿ ndúúcū nuūⁿnīⁿ.

35 'Iiⁿ'yāⁿ chí n'diichí yā ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu. Níicú chiiⁿ chí ngaⁿ'á yā. Miiⁿ ní cuaacu chííⁿ. 'Iicu déénu yā chí ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu níicú ndís'tií ntúūⁿ ní cu'teenú nī.

36 Níicú chuū cho'ōo ní cúúví cuaacu chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs: Mar 'áámá 'iini yeⁿ'é yā nguéé 'cuúⁿ sa.

37 Ní taama naachi canéé nguūⁿ ní ngaⁿ'ā: N'diichí yā 'iiⁿ'yāⁿ chí cho'ōo nééⁿ tiicua yā.

*S'nuúⁿ yā Jesús chεeti yáinyāⁿ
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)*

³⁸ Cho'ōo chuū. José yeⁿ'ē yāāⁿ Arimatea chi 'áámá discípulo yeⁿ'e Jesús n'de'ei n'de'εί nūuⁿ ti 'va'a sa 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ, di'cuítu sa Pilato miiⁿ chi cuuví candεε sa cuerpo yeⁿ'ē Jesús. Ní 'cuūⁿ Pilato saⁿ'ā miiⁿ. Tuu'mi ní ndaā sa ní nadiví sa cuerpo yeⁿ'ē Jesús miiⁿ ní candεε sa cuerpo miiⁿ.

³⁹ Ndaa ntúūⁿ Nicodemo, saⁿ'ā chi vmnaaⁿ indaá sá nanááⁿ Jesús miiⁿ 'aama n'gaaⁿ, ní ndεε sa 'áámá perfume chi ndístaⁿ'ā perfume yeⁿ'ē mirra ndúúcū áloes. Ngí tanduu 'áámá ciento libras.

⁴⁰ Sta'á yā cuerpo yeⁿ'e Jesús ní ch'εεcú yā ná tīnūuⁿ ndúúcū perfume miiⁿ, tan'dúúcā costum-bre yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ taachí n'giichí yā tinaⁿ'ā.

⁴¹ Ní lugar miiⁿ naachi chi'neeⁿnga'a yā, miiⁿ canée 'áámá chéeⁿ naāndā. 'Ícú chεeti chéeⁿ miiⁿ canée 'áámá yáinyāⁿ ngai. Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguée in'nuúⁿ yā chεeti.

⁴² Cáávā chi nguuvi viernes chi ch'iindiyaáⁿ yā yeⁿ'e 'viicú yeⁿ'e pascua yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ, s'nuúⁿ yā cuerpo Jesús miiⁿ chεeti yáinyāⁿ miiⁿ chi canee niiⁿnuúⁿ.

20

*Jesús nduuchi yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)*

¹ 'Áámá domingo chi nguuvi vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e ndεεtē miiⁿ tá María Magdalena nééné 'da'a ca ndaā tá na yáinyāⁿ. Ní n'diichi tá tuūu miiⁿ chi ndiiví na yáinyāⁿ.

2 Tuu'mi ní n'daataá ngéénū tá nanááⁿ Simón Pedro ndúúcū táámá discípulo, 'iiⁿ'yāⁿ chi dinéⁿe taavi yā Jesús. Tuu'mí ngaⁿ'ā tá ngüi tá saⁿ'ā s'eeⁿ: 'Āā ndiiví yā Jesús miiⁿ ná chεeti yáinyāⁿ, ní nguéeⁿ deenu yú tíi n'néeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

3 Ní can'dáā Pedro miiⁿ ndúúcū taama discípulo ní ndaá yā na yáinyāⁿ.

4 Ngéénū, ngéénū nduu 'uuví yā. Táámá discípulo diitu cá chéenu sa nguéeⁿ ti Pedro, ní ndaá vmnaaⁿ sa na yáinyāⁿ.

5 Can'díi sa ní n'diichi sa. Ní n'diichi sá chi 'aa dámaaⁿ tiñnūuⁿ miiⁿ snúūⁿ naati nguéeⁿ chi ndaa sa chεeti yáinyāⁿ.

6 Simón miiⁿ ní sndaā sa chεeti yáinyāⁿ. Ní n'diichi sa tiñnūuⁿ miiⁿ naachi snúūⁿ.

7 Niicu pañuelo ch'εete ca tiñiⁿ nguéeⁿ dáámá tiñnūuⁿ lino. Ndéétií nduu cánéé táámá cuaaⁿ.

8 Tuu'mi ní sndaā ntúūⁿ táámá discípulo chi ndaā vmnááⁿ vmnaaⁿ ná yáinyāⁿ ní n'diichí yā ní chi'téenu yā.

9 Tii nguéeⁿ déenu yā chi canéé nguūⁿ chí Jesús miiⁿ cuuví nduuchí yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā.

10 Ní nguεεcundií discípulos na vaacu yā.

Jesús nndaaca yā María Magdalena

(Mr. 16.9-11)

11 Naati tá María canee ta chúva'āi yáinyāⁿ. Neené ngεεcu tá. Ní di'cua'ái naaⁿ tá n'diichi tá chεeti yáinyāⁿ.

12 Ní n'diichí tá na 'uuvi ángeles ndúúcū catecaí yā cuéē. 'Áámá ángel miiⁿ vεε yā cuaaⁿ tiñⁿ naachi canúúⁿ cuerpo Jesús miiⁿ ní táámá yā vεε yā cuaaⁿ ndiia.

13 Ní ca^{n'}á yā: Díí n'daataá, ¿de'ē cúúví chí nγεεcu di? Tuu'mí nga^{n'}a tá: Caati candéε yā Señor ye^{n'}é, ní nguée deenú tíí s'néeⁿ yā 'ii^{n'}yāⁿ.

14 Taachi ca^{n'}a tá chuū, ndaacadaami tá. Ní n'diichi ta Jesús chi canée yā miiⁿ naati nguée deenu tá chi Jesús miiⁿ.

15 Tuu'mí nga^{n'}a Jesús ní ngii yā tá^{n'}ā: Díí n'daataá, ¿de'ē cúúví chí nγεεcu di? ¿Du'ū in'nuuⁿ di? 'Iicu n'daataá miiⁿ ní nacadíinuⁿ tá chí 'ii^{n'}yāⁿ 'cúū ní 'ii^{n'}yāⁿ chí diiⁿ cuidado ye^{n'}ē chéēⁿ ye^{n'}e naāndā miiⁿ. Ní ca^{n'}a tá: Señor, ndúúti chí dii candéε di 'ii^{n'}yāⁿ cuuvi di 'úú tíí chí'neeⁿ dí 'ii^{n'}yāⁿ ní 'úú ní candéε 'ii^{n'}yāⁿ.

16 Tuu'mi nga^{n'}a Jesús miiⁿ: María. Nguεεcundíí ntuūⁿ ta ní nga^{n'}ā ta: Raboni. (Nduudu 'cūū ne^{n'}e caa^{n'}maⁿ, Maestro.)

17 Tuu'mí nga^{n'}a Jesús: Nguée tuūⁿvī di 'úú caati 'āā cuée ca^{n'}á nanááⁿ Chiidá. Naati dii, cué^{n'}e di n'diichi di hermanos ye^{n'}e yú ní caa^{n'}maⁿ di cuuvi di 'ii^{n'}yāⁿ: Ca^{n'}á nanááⁿ Chiidá ní nanááⁿ Chiida yú, nanááⁿ Ndyuūs ye^{n'}é ní nanááⁿ Ndyuūs ye^{n'}é yú.

18 Che^{n'}e tá María Magdalena nanááⁿ discípulos ní ca^{n'}a tá chí n'diichi tá Jesús miiⁿ. Ca^{n'}a tá chí tá discípulos nduudu chí Jesús miiⁿ ca^{n'}a yā chí yā tá^{n'}ā.

Jesús ndaacá yā discípulos

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

19 Chí chí ngiiⁿū ye^{n'}e maāⁿ nguuvi domingo míⁿ, nguuvi vmnááⁿ vmnaaⁿ ye^{n'}ē ndεεte miiⁿ ní naachi snúūⁿ discípulos ní nduudí cheendi va'āi miiⁿ caati 'va'á yā 'ii^{n'}yāⁿ Israel s'eeⁿ. Ndaa Jesús miiⁿ. Ní canée yā naavta^{n'}ā 'ii^{n'}yāⁿ s'eeⁿ. Ní ca^{n'}a yā: Cuuvi 'diiⁿ ndúúcu ndís'tī.

20 Taachí caⁿ'a yā chuū, ní ch'iⁿ'i yā ta'á yā ndúúcū tiicuáá yā. Ní discípulos yeenú taaví yā chí n'diichí yā Jesús.

21 Tuu'mí ngaⁿ'ā ntúūⁿ Jesús ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ: Cuuvi 'diiⁿ ndúúcū ndís'tiī. Tan'dúúcā chi dichó'o Chiidá 'úú, 'tiicá ntúūⁿ 'úú dicho'ó ndis'tiī.

22 Taachí caⁿ'a yā chuū tiivineeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ ní caⁿ'a yā: Cuta'á nī Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

23 'Iiⁿ'yāⁿ chi ndís'tiī nadich'εεcú nī nuūⁿndī yeⁿ'é yā, ní 'āā nach'εεcu yeⁿ'é yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ nadich'εεcu nī nuuⁿndi yeⁿ'é yā, 'āā nguéeⁿ nach'εεcu yeⁿ'é yā.

Nguéeⁿ chi'teenú Tomás

24 Naati Tomás 'áámá discípulo chi nguuvi Dídimó chi Gemelo nguéeⁿ cúnée sá ndúúcū saⁿ'ā s'eeⁿ taachi Jesús miiⁿ ndaá yā.

25 Chíí tan'duuvi discípulos miiⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: N'diichí 'nū Señor miiⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ ní ngaⁿ'a sa ngii sá 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Úú ní nguéeⁿ cu'teenú ndúúti chí nguéeⁿ n'diichí, ní nguéeⁿ tiinguú nduutita'á naachí ch'εεchi clavos, ní tiinguú ta'á ná tiicuáá yā.

26 Ch'iinu niini nguuvi vεεε ntúūⁿ discípulos snée yā chεeti va'āī. Miiⁿ canée Tomás ndúúcu yā. Ní nduudí cheendi va'āī miiⁿ. Ndaa ntúūⁿ Jesús miiⁿ. Ní canúuⁿ yā naavtaⁿ'ā ní caⁿ'a yā: Cuuvi 'diiⁿ ndúúcū ndís'tiī.

27 Tuu'mí ní Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā Tomás miiⁿ: Tiingúú nduutitá'a di 'muuⁿ ní n'diichi di ta'á. Ní tiingúú ta'a di ndii 'muuⁿ ní tiingúú ta'ā di tiicuáá. Ní nguéeⁿ chí nguéeⁿ cu'téenu dí, canée chí cu'téenu dí.

28 Tuu'mi ní Tomás miiⁿ ní caⁿ'ā sa: N'diī Señor yeⁿ'é. N'diī Dendyuūs yeⁿ'é.

29 Tuu'mi ní ngaⁿa Jesús miiⁿ: Tomás, díí ní chi'téenu di tīi n'diichi di 'úú. N'daí 'iiⁿyāⁿ chi nguéé n'diichi yā 'úú ní chi'téenu yā.

¿De'ε cúúví chi véé libro 'cūū?

30 Ní nééné n'deēe ca señales chi ch'iⁿi Jesús nanááⁿ discípulos yeⁿ'é yā chi nguéé canéé nguūⁿ na libro 'cūū.

31 Naati chuū ní canéé nguūⁿ níicú cuuvi cu'téenu di chi Jesús miiⁿ chi Cristo chi Daiya Dendyuūs. Ní chi cu'téenu di 'iiⁿyāⁿ ní cunee ndúúcū vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ cáávā chi duuchi yā.

21

Jesús nndaacá yā ndēēchē discípulos yeⁿ'é yā

1 Cuayiivi chi cho'ōo chuū chiináāⁿ ntūūⁿ maaⁿ Jesús miiⁿ yeⁿ'ē discípulos yeⁿ'é yā niiⁿnuúⁿ ná yaana nuuⁿniⁿ'yáⁿ'ā chi nguuvi Tiberias ní 'túúcā chiinaáⁿ yā.

2 Ndidaama yā Simón Pedro ndúúcū Tomás miiⁿ chi nguuvi Dídimó chi Gemelo, ndúúcū Natanael saⁿ'ā yeⁿ'e yāāⁿ Caná yeⁿ'ē yáⁿ'āa Galilea, ndúúcū na 'úúví saⁿ'ā daiya Zebedeo ndúúcū táá na 'uuvi discípulos yeⁿ'e Jesús.

3 Tuu'mí ngaⁿ'a Simón Pedro: Caⁿ'á tungaáⁿ 'yaacā. Tuu'mí ngaⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ngii yā saⁿ'ā: Caⁿ'ā ntúuⁿ nús'uu ndúúcu di. Ní cueⁿ'e yā ní chindáa yā na 'áámá barco. Nguīnū miiⁿ nguéé sta'á yā mar 'áámá tī.

4 Chi dεεvε táámá nguuvi, Jesús ní canéé yā cuaaⁿ 'diitú yā yaana nuuⁿniⁿ'yáⁿ'ā naati discípulos nguéé túúmicadínuuⁿ yā chi Jesús miiⁿ.

5 Ní caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Ndís'tiī, saⁿ'ā n'gaiyāāⁿ ¿'áá véé chi tungaaⁿ di chi che'e yú? Nan'gucεcutáⁿ'a yā yeⁿ'e yā: Nguéé.

6 Tuu'mi ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Ca'nuúⁿ nī yaāna lado ta cuaacu yeⁿ'ē barco miiⁿ ní ndaacá nī. Tuu'mi ní chi'nuúⁿ yā yaāna tíí ní 'āā ntεε ngii dííⁿ yā tun'dáa yā chi neené tááⁿ n'gii 'yaācā.

7 Tuu'mi ní discípulo chi neené diya'āī 'íinu Jesús ngaⁿ'ā sa ngii sa Pedro: Señor miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'tíí. Ní Simón Pedro, taachi ch'iindiveeⁿ sa chi Jesús miiⁿ nuⁿ'nuúⁿ sá catecai sa ti dámaāⁿ ngáaⁿ sa, ní chindáa sa cheεti yaana nuūⁿnī'yáⁿ'ā.

8 Ni tanduu 'uuvi discípulos ndaá yā ndúúcū barco ti nguéé dáanā yaⁿ'āī chi chinée yā yeⁿ'e yáⁿ'āa miiⁿ ti tandúú na cuūⁿ ngεεcu ndiichi metros. Ngíí n'daā yā yaāna yeⁿ'e 'yaācā.

9 Taachí n'cheéⁿ yā yáⁿ'āa miiⁿ n'diichí yā n'giichi yáⁿ'ā. Ní 'áámá 'yaācā nduú tī nanááⁿ nduucyáⁿ'ā. Ní n'diichí yā pan.

10 Tuu'mí ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: Teé nī ta n'duuvi 'yaācā chí caama sta'á nī maaⁿ.

11 Cuchεε Simón Pedro ní nandéε sa yaāna na yáⁿ'āa miiⁿ ndiituú 'yaācā n'gεεté, ngii 'áámá ciento 'uuvī ngεεcu n'diichi 'íínú, ní yaāna miiⁿ nguéé chi teēⁿ n'dáá rá chi n'deeε taaví 'yaācā.

12 Tuu'mi Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Cuchíí nī ca'diinú nī. Mar 'áámá discípulo miiⁿ nguéé tiinguuneéⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ: ¿Du'u rá díí? Ti 'āā deenú yā chi Jesús miiⁿ.

13 Ndaā Jesús miiⁿ ní sta'á yā pan ní ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ. 'Tííca nī ntúūⁿ dííⁿ yā ndúúcū 'yaācā.

14 'Āā chíí 'iinu cuuvi chi n'geenaāⁿ Jesús yeⁿ'ē

discípulos ye^{n'}é yā taachí 'āā nnduuchi yā nguaaⁿ tiná^{n'}ā.

Ca'a di chi ché'é 'iiti cuūchī ye^{n'}é

¹⁵ Taachí ch'iinu ca'diinú yā, Jesús nga^{n'}a yā ngii yā Simón Pedro: Simón, díí daiya Jonás, ¿'áá ne^{n'}e ca di 'úú, nguéé ti chuū? Tuu'mí nga^{n'}a sa ngii sa Pedro: 'Tíica, Señor, n'diī ní déénú nī chi ne^{n'}é n'diī. Nga^{n'}a yā ngii yā sa^{n'}ā: Ca'á di 'iiti cuūchi 'lín ye^{n'}é chí che'é tī.

¹⁶ Jesús ní ntinguuneeⁿ ntuún yā ye^{n'}e sa^{n'}ā naachi ndii 'uuvi cuuvi: Simón, díí daiya Jonás, ¿'áá ne^{n'}e di 'úú? Nan'guεεcúta^{n'}a sa yē^{n'}e yā: 'Tíica, Señor, n'diī ní déénú nī chi ne^{n'}é n'diī. Tuu'mí nga^{n'}a yā ngii yā sa^{n'}ā: Ca'á dí 'iiti cuūchī ye^{n'}é chi che'é tī.

¹⁷ Tuu'mí nga^{n'}a yā ngii yā sa^{n'}ā naachi ndii chíⁿ ndii 'ínú cuuvi: Simón, dii sa^{n'}ā daiya Jonás, ¿'áá ne^{n'}e di 'úú? Canéé ndaachi yiinú Pedro chí 'āā naachi ndii chíⁿ ndii 'ínú cuuvi yaa'ví yā sa^{n'}ā: ¿'Áá ne^{n'}e di 'úú? Tuu'mí nga^{n'}a sa ngii sa 'ii^{n'}yāⁿ: Señor, n'diī déénú nī tanducué^{n'}ē dendu'ū. Maaⁿ ní deenu nī chi ne^{n'}é n'diī. Tuu'mí nga^{n'}a Jesús ngii yā sa^{n'}ā: Ca'á dí 'iiti cuūchi ye^{n'}é, chi che'é tī.

¹⁸ Cuaacu ní^{n'}nyúⁿ cuāācū nii^{n'}nyuⁿ nga^{n'}á ngii dii: Taachi sa^{n'}ā 'lín dii in'nuuⁿ canúúⁿ dí catecai di ní che^{n'}e di naachi ne^{n'}e di. Naati taachí 'āā cuuvi ndiicú di ndoo tá'a di ní táámá 'ii^{n'}yāⁿ in'nuúⁿ yā catecai di ní candéε yā dii naachi nguéé ne^{n'}ē di.

¹⁹ Ní chuū Jesús ca^{n'}a yā ní ngá'a yā chí cádiinuunⁿ sa de'é vaadi n'gii diiⁿ honrar Dendyuūs miiⁿ. Ch'iinu ca^{n'}a yā chuū, tuu'mí nga^{n'}a yā ngii yā Simón Pedro: Can'dáa di 'úú.

Discípulo chi ne^{n'}e taavi Jesús

²⁰ Nguεεcundī Pedro miiⁿ n'diichi sá discípulo chi dineⁿé Jesús, discípulo chi cueⁿe sa ndúú^{cū} Jesús. Sáⁿā chi candiitínee sa 'iiⁿyāⁿ taachi 'āā caama chi che'e nguiinú yā. Ní 'āā caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā: Señor, ¿du'ū chi canéé chí diiⁿ entregar n'diī?

²¹ Taachi Pedro miiⁿ n'diichi sa discípulo miiⁿ tuu'mí ngaⁿ'a yā ngii yā Jesús: Señor, ¿de'ε idiiⁿ sáⁿ'ā tíí?

²² Tuu'mí ngaⁿ'ā Jesús ngii yā saⁿ'ā: Ndúúti chi 'úú chi neⁿé chi cunee sá ndii taachi nindaá, ¿de'ε ineeⁿ di chííⁿ? Díí can'dáa di 'úú.

²³ Caāvā nduudu 'cūū tuumicadiinuuⁿ vi'ī s'eeⁿ chi discípulo miiⁿ nguéeé canéé chi 'cuūvī sa. Naati Jesús ní nguéeé caⁿ'ā yā chi nguéeé 'cuūvī sa, naati Jesús caⁿ'a yā: Ndúúti chi 'úú chi neⁿé chi cunee sá ndii taachi nindaá, ¿de'ε ineeⁿ di chííⁿ?

²⁴ Saⁿ'á 'cūū discípulo chi ngaⁿ'ā cuaacu sa yeⁿ'ē chúū. Ní idingúuⁿ sa chuū. Ní deenu yú chi chiiⁿ chi ngaⁿ'a sa ní nduudu cuaacu ní cuaacu níⁿnyúⁿ chi nduudu cuaacu.

²⁵ Neené n'deēe n'dái cosa chi diíⁿ Jesús miiⁿ. Ndúúti chi canéé nguūⁿ 'áámá 'áámá cosa 'úú nada-cadíⁿúúⁿ chi maaⁿ rá iⁿ'yeēⁿdí 'cūū nguéeé tunééⁿ libros chi canéé nguūⁿ yeⁿ'e chuū. 'Tíicā chiī.

**Nduudu n'dai ye^{n'}e Ndyuūs ye^{n'}e cuicateco
ye^{n'}e Tepeuxila
New Testament in Cuicatec, Tepeuxila
(MX:cux:Cuicatec, Tepeuxila)**

copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cuicatec, Tepeuxila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cuicateco, Tepeuxila [cux], Mexico

Copyright Information

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cuicatec, Tepeuxila

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

28b090dc-326e-56c7-994e-5d3354d1d54f